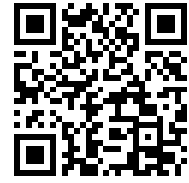
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

Digitized by Google

209
G5

Digitized by Google

204
G 5

Digitized by Google

Digitized by Google

Spieghel,

DE MALEYSCHE TALE-

Inde welcke

die Indiaensche

ch ende vermaecke-

ol eerlicke t' samen-

en in de ware

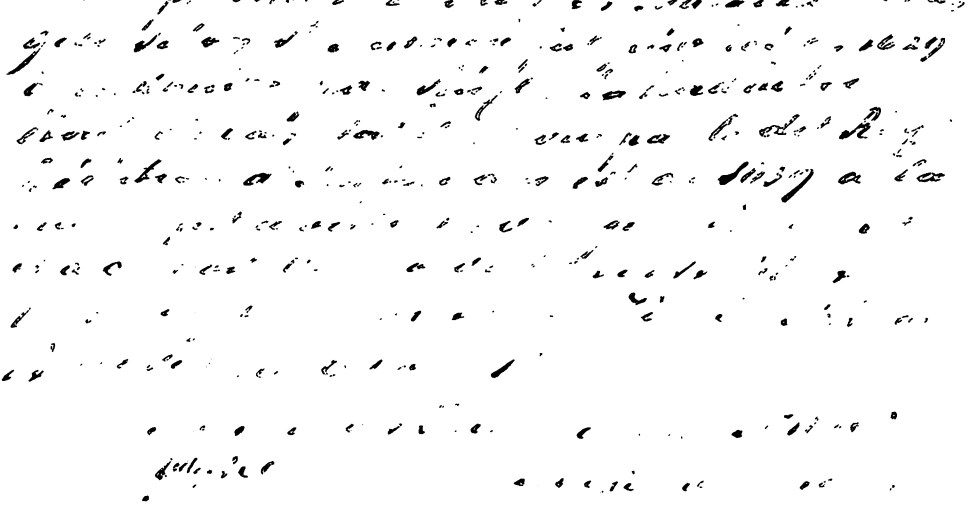
bande

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 's GRAVENHAGE

Maley-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Spieghel,

VANDE MALEYSCHE TALE.

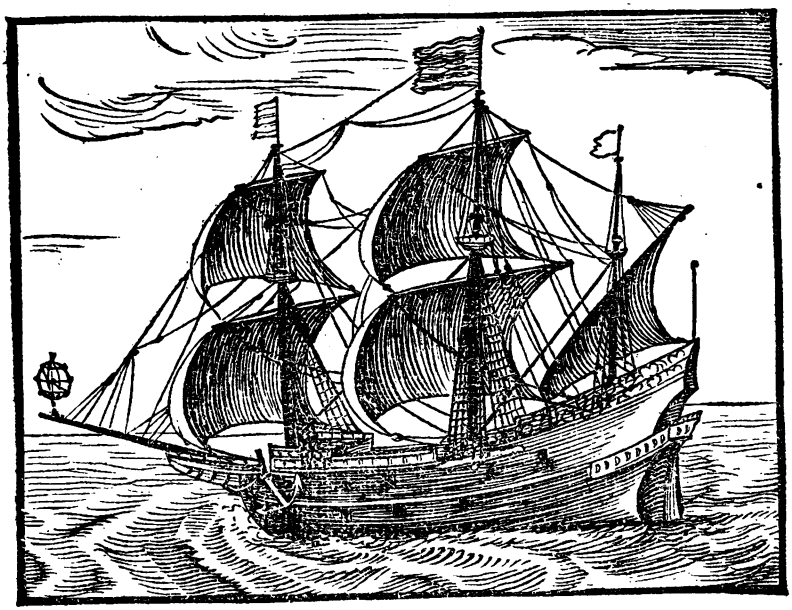
Inde welcke

Sich die Indiaensche Jeucht Christlijck ende vermaeckelick kunnen oeffenen: Vol eerlicke t'samenspraecken ende onderwijsinghen in de ware Godt-saligheyt tot voorstandt vande Christelijcke Religie.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 's GRAVENHAGE

Met een

Vocabularium van de Duytsche ende Maleysche Tale / dienstich voor alle liefhebbers der selver.

Tot AMSTELREDAM.
By Dirrick Pietersz. op 't Water/inde witte Perse: 1612.

Digitized by Google

Digitized by Google

Aen de Erentvroome, Achtbare, VVijſe, Voorſienighe, ſeer Diſcreete Heeren, de Heeren Bevvint hebberen der generale Ooſt-Indiſche Compagnie: reſideerende in Hollandt ende Zeelandt.

MIin Heeren.

Alſoo ick ghemerckt ende beſpeurt hebbe, den ernſt-luſtighen yver, die V.E. Erntvroome VVijſe ſeer Voorſienighe Heeren, altijt hebben bethoont ende bevveſen, tot vorderinghe van het onvvederſpreeckelicke algemeene Chriſtelijcke Geloove, inde Landen vande Ooſtgeleghen-Indiens; om al daer de Ieucht in tucht ende diſciplineto houden, vvaer toe V. E. E. altoos (met een beſorcht ooge over de ſelve) dervvaerts gevoeght hebt, ſodanighe perſoonen, als by V. E. E. dochten daer toe bequaem te vveſen: tot vviens hulpe ende dienſt (als oock voornamelic voor die Gemeente aldaer) ic op het begeren van V. E. Erntvrome, VVijſe, Voorſienige ſeer Diſcreete Heeren der Camere van Amſterdam, inden Iare voorleeden, door den drucke hebbe uytgegeven, de Forme vande beveſtinghe des Houlicx, den Chriſtelycken Doop, ende een ſeecker vraeghboecxken van S. Aldegonde, miſgaders den grooten: A. B. Boeck, alles geſtelt inde Malayſche Tale alleen, om voor eerſt de Indiaenſche Ieuchd te ſcherpen inde Forma van onſe Nederduytſche letteren. Soo iſt dat daer nae by V. E. Erntvroome, VVijſe, Voorſienighe, ſeer Diſcreete Heeren, der voorgenoemde Camere van Amſterdam, goet gevonden vvert om van nieus eenighe t'ſamen ſpreekinghe oft Kinder reedenen uyt de Nederduytſche inde Malayſche Tale over te ſetten, beneffens de Vocabulaer der ghemeenſte ende noodichſte vvoorden: Alle het vvelcke ic naer mijn uyterſte devoyr ende gavē my vanden milt-rycken God mede gedeylt inden drucke

Digitized by Google

hebbe gheſtelt, gheſamentlyck met de Nederlantſche ſpraecke ende gheintituleert met den Titel van (Spiegel vande Malaeyſche Tale) niet om van myn ſelven te roemen ten aenſien vande corectheydt der ſelver Tale, maer ten aenſien der noodtwendiger leeringhe die het ſelve in ſich is vervatende, als naementlick, het vraegh-boeckxken van Sa: Aldegonde, vveſende ſeer noodich ende dienſtich voor de Indiaenſche Ionckheyt om van langher hant in onſe ghemeene Tale (door toedoen vande perſonen by V. E. E. dewaerts gheſonden) onderichtet ende ghevveſen te vverden, ende alſoo het pont ons van den Heere ghegheven geenſins met den onghetrouvven Knecht inder Aerden te begraven, alle het vvelcke mijn ghepoordt heeft (ten dienſte vande eenmael aenghenomene ſuyvere Leere onſes Chriſtelycken Geloofs) naer mijn crancke vermoghen aenden dach te brenghen, de vvijle van V. E. Erntvrome, VVijſe, Voorſienighe, ſeer Diſcreete Heeren ſoo manhaftigh vvort ghehanthavet, tot trooſte vande eenvoudighe ende verblinde Indiaenſche Ghemeente, die ſich tot noch toe hebben gheſocht te ſuyveren inden Poel der Machometiſten ende Pauſ-gheſinden: ter tijt V. E. E. Vlooten door den goeden God, dervvaerts zijn gheſtuyrt ende gheleydt, tot vvelvaert van onſes ghemeenen Vaderlants, ende inſonderheyt tot verloſſinghe van ſoo veele arme Zielen. Alle het vvelcke my heeft doen verſtouten, deſe cleene jae ongheachte gave, comende uyt een yverich ghemoedt, V. E. Erntvrome, VVijſe, Voorſienighe Heeren, toe te eyghenen, als Voochden ende Mombaers vande voorſchreven Ieucht, die V. E. E. vvel ſcherpelick van den Heere vverden belaſt, als den Oog-appel ſijner Ooghe, ende V. E. Erntvrome VVijſen raet over ſulcx nimmermeer en is ſluymerich bevonden: maer altoos met een Vaderlick herte toeſicht ende ſorghe daer voor ghedraghen hebt. Beveelende deſe mynen arbeydt onder de reputatie van V. E. E. VVijſe Voorſienighe ſeer Diſcreete Heeren, vvel vvetende het ſelfde van veele Mugghe-ſifters, Splinter-kijckers ende ontallicke Zoyliſten ſal vverden beſpodt ende cleen jae (*niet*) gheacht, ſoo

vvel

Digitized by Google

vvel vande geene die noyt int ſtuck vande Malayſche Tale eenighe cunſchap hebben ghehadt, als vande geene die ſich beroemen daer yets van te hebben. Maer ter vvijlen ic hoorde ende ſach het vveynige by andere (vvetenſchap daer van hebbende) int vverc vverde geſtelt, hebbe my (als hooghnoodigh ſijnde) lichtelijcken daer toe laten bevveghen. Biddende den almogenden Godt hy V. E. Erntvroome, VVyſe, Voorſienighe ſeer Diſcreete Heeren handelinghe vvil beghenadighen, met ſijnen milt-rycken ſeegen, ende dit myn vverc mach vverden aengelecht tot vorderinghe ſynes Heyligen naems, ende kenniſſe ſynes lieven Soons Ieſu Chriſti, Amen.

V. E. Erntvroome, VVijſe, Voor-
ſienighe ſeer Diſcreete Heeren, Dienſt-
vvillighe, A. C. Ruyll.

Digitized by Google

Totten Leeser.

BEminde ende goethertighe Leeser / alſo dit ons tegenwoordigh werck (V. L. hier voorgheſtelt) van noode heeft eenighe waerſchouwinge belangende deſe onſe Vocabularium, den welcken wy (om de corthept des tyts) ghenomen hebben uyt het Spraeck ende VVoord-boeck van Frederick Houdtman / wy hebben int duyts weynighe veranderinghe gebracht / doch het Malays in ſeer veel plaetſen verbeetert / ſoo dat het by nae een ghelycxel nieu werck mach werden ghenaemt. V. L. vermanende int leſen wel ſcherpelick regaert te nemen op de woorden / als daer zijn mũ, kũ, oft dierghelijcke / op dat de ſelve wel mogen worden uytgheſproken: wel is waer / dat die in onſe ghemeene ſchriften uytghedruckt ſouden werden moe, koe, maer vreeſende by vele gheleſen te worden ko-e, oft mo-e, heeft myn geraeden gedocht / liever te ſtellen mũ, ende kũ, met een accent / aenghezien die ſelve tot de uyt-ſpraecke meerder eygenſchap heeft. 't Is waer dat het ſelf de inde Vocabularium niet en is ghe obſerveert / de reeden waer om / is boven verhaelt / ſoo de tijt ons hadde willen toelaten wy ſouden het ſelf de beter uytghedruckt hebben met de ũ. de wy daer toe expreſſelick ſouden hebben doen gieten / Dit ſt 't gene wy V. L. seer goethertighe Leeſer cortelick hebben willen voorſtellen / op datmen de woorden ſoo nae als moghelick is / te beter ende volcomender nae den ſin mocht uytſpreecken /

Vaert wel.

(ꝛ)

Digitized by Google

Kapada ſegala jang membatſiakan ſúrat ini.

TVânku: ſebab tiáda ſaourang atu duâ ourang jang berbintſi ſurat hamba ini: tetapi ſaratus daan pon ſaribu, bukan karna ſebab tiáda ſabút bahaſſa Malaju jang mad'jilis, tetapi ſebab deân'ja bertond'jok afaln'ja maha nad'ijs. Makka ſebab hamba berpandang lebe akan hormad Allah daân tuânku Ieſũ Chriſtũ dari pada pud'jihan manuſeâ, makka itula hamba berſalin akan ſurat ini dari bahaſſa Houlanda kapada bahaſſa Malaju agar mendapat ſegala manuſea beraid'jer ſegala jang berguna akan menjadi mumin. D'jikkelou tuânku tiáda pon ſabagi berdapat namma Allah ſebut Allahtaallah, d'jang-an berſijk hati-mu ſebab tiáda dapat berguna akan hamba Allah, karna arti itu tella ada lebe dari pada ſavvatu Allah d'juga. D'jang-an tuânku pon beri namma akan ſegala umad Chriſtus (Naſarani) karna dimikien de berin'ja namma jahudi, ſebab Chriſtus menjadi peâra de nagri Naſareno, karna jahudi bintſi akan ſegala manuſeâ jang datang dari nagri Naſareno. Makka tatkala Ieſu Chriſti bertogokan agama Evangelium, dang-an kard-jaân heirani, ſeperti jang buta de bukakan mattan'ja, jang tuli de berin'ja mending-er, jang timpang de berin'ja berd'jalan, jang ſakit de ſombon'ja, melapas akan ſiâpa pun'ja ſeitan, berbangkit akan ſiâpa mati. Makka meng-oútſiap oúrang Iahudi akan ſegala rajat, bukan deâ datang dari nagri Naſareno? bagimana deâ dapat memboât pakard'jaân demikiën hejran? deâ berdúſta ſonſo. Makka bagieen de bintſi oúrang jahudi akan Túanku Ieſum Chriſtum dang-an fetena ha, tin'jaliât kamu baik-baik agar kamu tiáda d'juga berbintſi akan Ieſum Chriſtum, ſebab-mu tiáda meng-arti agama ini, tetapi berſombala akan Allah ſebahanu-Allah agar deâ bertrang akan ſegala hatimu ſeperti trang-mattahari, karna de beri akan ſegala jang meminta appa, akan deâ, daan berhendak pon

mending-er

Digitized by Google

mending-er akan ſegala jang berpangilkan deâ. Makka katta pon tuânku Ieſus Chriſtus demikieen, hei tunâkù bappa aku berterima kaſſe-mu, ſebab-mu bertutop arti agama-mu akan ſegala jang baſſar de dun'ja, daan berbukan'ja akan jang ketſil. Itula jang de hendakku beri tahou akan ſegala kamu, daan meminta karna Allah, kamu berhendak membaiki ſala hamba, daan d'jang-an berbintſi pakaid'jaân-ku ini dang-an fetena hatimu. Allah ſebahatiu Allah memberi akan kamu, ſegala jang berguna akan menjadi mumin, Amin.

Kinder reden tnoꝛghens int opstaen Abꝛahams / Jacop/ Salomon ende Dauid.

Dat eerste Capittel.

A. Op kind'ren/in Gods naeme.
J. Welsachtkens
En bꝛeeckt de deure niet
want sy heeft gelt gecost.
J: En racst soo niet
M. en hoꝛt u doch wel
A: Doet dan open ende laet mijn in.
D: Verwacht den tijt.
A: Waerom en doet ghy niet open?
D: Om datmen niet een siere en siet.
A: Doet eens de vensteren open
ende aenschout den daegeraet.
J: hoe soud ick den dach aensien.
ick en can mijn oogen niet openen.
A: Bestrijckt se met uwen speecksel.
J: Seecker/ den dach comt aen.
S: Ghy droomt
het is het schynsel des maens.
A: Jae den claeren sonne schyn'
D: Aymij/ den hals doet my soo wee
als of hy gebꝛoocken waere.
A: Haest u allen/
sonder langer te vertoeven.
S: Ick en can niet ontwaecken:
noch mijn oothscheelen open doen.
A: Die te seer slaeperich is
neeme exempel aen de miere.
J: Hier ben ick alreede gecleet
A: De jongste zijn de neerstichste
ende de oudste de lupaertste.
D: Wats waer: die de naeme heeft
van vroech op te staen
mach wel langhe slapen.
A. Waerom en stady niet op
dꝛijft ghy den spot met my?
D. Neen wy:
maer waer den onbijt gereet
wy souden wel haest gekleet zijn.
S. Wel hoe?

Pry mẽg-atakã budak pada vvaktu bang-on, Abrahim, Iakup, Soliman daan Daud.

Iang bagi bermula.

A. Bang-on la búdak, dãg-an bisṁi Allah
I. Baick plahang
d'jang-an pitsiakan pintú
karna de upan'ja draham.
S. D'jang-an harubiru bagitu
kita iúda mending-er ángkou
A. Búkala, daan beri masok hamba.
D. Nanti ákan waktu
A. Karna ápa tiáda kamú membuka?
D. Sebab tiáda menliát bárang sedékit.
A. Búka sakali jang dinding
daan berpandang ákan faid'jer.
I. Bagimana kami menentangkan siang?
tiáda hamba dapat membúka matta'ku.
A. Bobolo ajer lior-mú
I. Songo, hari pon ampir datang
S. Kamú bermimpi:
jadi jang trang bulan
A. Ija jang trang ridoppan matahari.
D. Adoi! leherkú jadi berſakit
seperti menjadi pitsia sakali.
A. Berbang-at segala kamú
d'jang-an meñanti lagi.
S. Kami tiáda dapat berd'jaga:
daan berbúka klúpack matta'kú.
A. Siápa bermantok sang-at
meñentang ákan semot.
I. Inila kami suda berpakey
A. Iang muda jadi jang rad'jin
daan jang tuá jang malas.
D. Benar itu: barang siapa pun'ja ñama
berbang-onnan pagi
dapat bertidor lama.
A. Karna áppa tiáda kamú berbang-on
ádala kamú begoúroú d'ng-an beita?
D. Tida: (sak
tetapi d'jiekelou makannan pagi jadi ma-
Kami mẽnjadi sigra berpakei bad jou.
S. Hey bagima-na?

Digitized by Google

den ghaen en heeft noch niet geraept.
A. Het is lange ses uren.
S. Hoe lange behoorden te slapen.
A. Den student vijf uren
den coopman ses.
den edelman seven
ende den labaert acht uren.
S. Laet my mijn buyck vol slapen.
om goods wille.
A. Alsoo spreckt de heere onsen godt.
Waeckt wie ghy sijt.
ghy en weet dach noch tijt
D. Is de sonne gereesen.
A. sy schijnt op de toppē vande bergē
D. Gaet heenen
wij sullen u terstont volgen
A. En gaet niet wederom liggen.
D. Neen wy
stelt u herte te vreeden
J. wie sal de caemer kheeren
S. Sy is soo repn net en cuys
als een cot ofte verckens huys.
J. Den besen is geheel ontstucken
D. Neemt een coordeken:
ende bintse.
S. Hola medegeselle:
sprengt den vloer eerst
met vers water
op dat het niet en stuyve.
J. Wats ghedaen:
put my doch een emmer water
want ick ben te cleen ende onsterck
D. Wen can met desen emmer niet
putten
want sy is stucken ende ghesoncken
J. Hebdy geen seep
om ons handen te wasschen
ende een doeck om te droogen?
A. Daer is seep ende een doeck
haest u allen ende knielt needer
biddende godt almachtich
van gantscher herten
hem danckende
dat hy desen voorleeden nacht
soo genadelycken
voor ons gewaeckt heeft

Bulom berkoko Ajam.
A. Sudi melalu anam tabo.
S. Berappa lama berguna ákan tidor?
A. Ourang hadji, lima d'jam
Ourang sudagar anam
Ourang kaija tud'jo,
Daan jang malas dualapan d'jam.
S. Beerla kami tidor kinjang purutku,
Karna Allah.
A. Demikien katta tuánku Allah
Berd'jagala segala kamu: (watu
Sebab angkou tiáda tau, hari, bila, daan
D. Suda menaiki mata hari.
A. Deá berridop ákan ud'jong bukit
D. Pigila.
Kita meng-ikot angkou sakarang.
A. D'jang-an berbaring pula
D. Tida:
D'jang-an rusa hatimu.
I. Siápa menjapokan bile?
S. Deán'ja áda paras bisej daan tsutsij
Seperti tompat átu ruma babi.
I. Iang sapu jadi habis pitsia,
D. Ambil sawatu tali:
Daan ikatkan deá.
S. Hola sobat:
Bersiram jang tana daulo
Dang-an ájer tawar.
Agar tiáda berterbang jang ábu.
I. Suda berboáttan:
Menimbala ákan kita satimba ájer
Karna kami ketsil daan lombot ámat.
D. Tiáda dapat menimba dang-an timba
itu:
Karna deá pitsia daan berting-lam.
I. Tiáda kamu sabon,
Akan basso tang-an kita,
Daan kain ákan sapu.
A. Inila sabon daan sapu tang-an,
Bang-at segala kamu: daan berlucut
Memjombakan Allah kauwassahan
Diri pada segala hati mu,
Daan berdoa ákan deá
Sebab dea berd'jaga nang malá jang lalu
Dang-an maha rahmad-n'ja,
Karna segala kami.

Digitized by Google

Dat

Dat morgen Gebedt.

O Barmhertighe baeder.
Wy dancken u.
Dat ghy desen voorleeden nacht
Soo getrouwlijck
Voor ons gewaeckt hebt
Ende bidden u.
Dat ghy ons wilt stercken
Met uwen heyligen geest.
Die ons voortaen gelepde:
Dat wy desen dach
Mitsgaders alle dagen onses lebens
Mogen besteeden
In aller gerechticheyt cũ heylicheyt
Ende wat wy in handen nemen
Dat onse oogen altijt moghen sien
Om u eere te verheyden
Alsoo: dat wy alle den voorspoet
Onses voornemẽs/ van u mildehant
Cũ op dat wy dese genade (ghwachtẽ
Van u vercrygben
Wilt ons naer uwe beloftenisse
Vergebẽ onse menichvuldige sonden
Voor dat heylige lijden eñ bloetver-
Onses Heeren Jesu Chzisti (gieten
Want sy zijn ons van herten leet
Verlicht onse herten (nisse
Op dat wy alle wercken der duyster-
Afgelept hebbende (delen
Als kinderen des lichts mogẽ wan-
In alder godsalichept eñ heylichept.
Geeft oock uwen seeghen
Tot de vertondinghe
Wwes Goddelijcken woorts
Verstoort alle wercken des duyvels
Sterckt alle herrken dienaers
Ende overheden uws volcks
Troost alle verbolchde ende benaude
Voor Jesum Chzistum (herten
Wwen lieven Soone
Die ons beloft heeft
Dat ghy ons alles
Wat wy in synen naeme bidden
Cũ heeft ons daerõ also kerẽ bove.

Sombahajang pagi hari.

Ia bappa irrahman nurahim
Kita terrimala kasse-mu (lalu
Sebad tuánku berd'jaga jang malã nang-
Dang-an ádil hatimu
Karna segala kami:
Makka kita menjomba mu
Agar kamu terikat hati hamba
Dang-an roáhmu ulkadus
Iang berserta gante kita:
Sebab kita jang hari ini
Daan selama kita berhidop
Meng-ikot
Iang ádil daan ulkadus
Agar segala pakard jaan hamba
Menentang sedekala
Kapada hormadmu jang masehor
Tetapi: kita menantikan untongku
Dari tang-ánmu morah
Makka sebab kita berbuleh kabaktién ini
Dari maha rahmadmu
Berämponla segala doosa kita
Seperti kattamu
Karna merassa daan dara ulkadus
Tuán-kú, Iesu Cbristi
Sebabn'ja bersasal kita dari pada segala
Bertrangla hati kita (hati,
Agar kita melalou
Segala pakard jaan glap,
Seperti ának trang-hati; meng-ikot,
Segala bakti daan ádil.
Berila pileharanimu,
Kapada rawajat
Namamu ulkadus
Binassala segala pakard'jaan sceitan
Berkauwassa ákã segala cháli-daan chatib
Daan segala bindara umad'mu
beri rehat ákan segala hati mis'kil
Karna Iesum Christum,
Anak-mu berkassehan
Iang meng-átaken kita demikien
Barang áppa kamu memintakan Allah
Dang-an nama áku
Makka deberin kamu sesongo songo
Daan de áid'jer kita menjomba demikien.

Digitized by Google

O Onse Vader ghij die daer ſijt
Inde heemelen
V Naeme werde geheijlicht
V rijcke toecoome
V Wille geſchiede
op der eerden als inden hemel
geeft ons huydē ons daechlijcks broot
Ende vergeeft ons onſe ſchulden
als wij vergeven onſe ſchuldenaeren
en leijt ons niet in verſoeckinghe
maer verloſt ons vanden boofen
want u is dat rijcke de cracht
ende heerlijckheyt inder eeuwicheyt
Amen

BAppa hamba, jang berkudoh,
Kadalam ſorga
Berúlkadús menjadi namamu,
Hokkúmanmú mendatang-i,
Kahendak-hatimú menjadi
Deatas búmi, ſeperti dedalam ſorga
Berila kita makannan ſedekala hari
Makka maáfla dooſa kita (kapada kita
Seperti kita berampou ákan jang berſala
D'jang-an héntar kita kapadá fael ſeitan
Tetapi mohoonla kita dari pada iblis,
Karnamú āpún'ja hokkumā, dāā kau waſ-
Daan berbaſſaran, ſampei kakakal (ſahā
Amin.

Kinder groetinghe / des moꝛghens inder ſchoole leerende haere leſſen/ Sacharias/ Joſeph / Adam / ende den Meeſter.

Dat tweede Capittel.

S. Vzeede ſp met u Joſeph.
I. Met u van gheliicken Sacharias
S. Hoe iſt met u/mijn medegeſelle?
I. Ick vaer wel Godt heb lof.
A. Vān waer comt ghy?
I. Ick come van huys.
A. Waer gaet ghy ſo raſijck?
I. Ick gae nae de groote merckt/
Wilt ghy met mijn gaen?
Ende van daer naer huys.
A. Ick en heb daer niet te doen
S. Gaet haeſtelijck/
Wy ſullen u hier verbeyen
I. Wel: blijft met Godt.
S. Hoe iſt al met u Adam?
A. Ick en ben ſeecker niet wel.
S. Dat is mijn van herten leet
A. V herten leet en can my niet hel-
pen

Salam anack budak, vvactu pagi-
hari kapada bandarſah, meng-
ad'jer had'jin'ja . Sacharia,
Iuſuf, Adam, daan jang Pon-
gurou,

Iang bagi Kadua.

S. Salam-álikum Iuſuf,
I. Alikúm-ſalam Sakaria.
S. Bagimana jady mú, ſobatkú?
I. Kami menjadi baick allaham dul Allah.
A. Dary mana datang angkou?
I. Kami datang dari rúma.
A. Kamana berd'jalā angkou lakas bagitú,
I. Kami berd'jalan ka paſſara baſſar,
Hendack augkoú pigi kaſerta ákú?
Daan dari ſana kanbandarſah.
A. Kami tiáda memboát āppa kaſana
S. Pigila bang-at,
Kita meñanti ángkoú kaſini.
I. Baick: tingal dang-an Allah
S. Bagimana áda dang-an kamú Adam?
A. Kami tiáda baick ſongo.
S. Itula berruſa hati hamba.
A. Ruſa hatimu tiáda dapat bertulong

S. Seeg-

Digitized by Google

S. Seecker ghy hebt een bleeck/
ende broebige facie
hebt ghy lange so gebeeft?
A. So lange als my gedenckt.
S. Beheelt het in Godes handen
ende het sal beter zijn
alst hem gelieben sal:
zijn u broeders noch gesont/
nae den lichaeme?
A. Noyt als nu/ Godt danck
S. Hier comt Joseph ons medegeselle
Laet ons gaen leeren
eerden meester comt
ick sie hem ginder comen.
A. Sacharias: onderwijst mijn
een wepnich dese letteren.
S. Spelliet ende bergadertse
so ghy condt.
A. Bor. tob. pal. lap.
S. Ghy hebt aberechts gesept.
A. Hoe: heb ick dan gemist?
S. Jae: ghy spter noch verre af.
J. Wie heeft mijnen boeck gesien?
S. Daer isser eenen
Wel gestheurt ende stucken.
J. Geesten mijn weder
Want het is de myne.
S. Het is de uwe niet
ick hebbe het gevonden (verhoolen
J Een dinc gevonden eñ dat houde
is als genomen en gestoolen
A. Hoe is dat woordeken?
S. Ick hebt u dzy ofte viermael ghe-
sept.
A. Och hoe broevich ben ick
dat ick mijn lesse niet en can.
S. Waerom beest ghy?
A. Om dat ick vreese
geslaegen te worden.
S. En vreest/ten heeft geen noot
A. Onderwijst mijn
ick sal u een paer persen geben.
S. Waer sijnse/laetse mijn sien
A. Sy hangen [illegible] onsen boom
S. Ghy syt wel milde met de monde
A. Egeene dat ick u beloobe

S. Songo kamú berputsiae
daan bertsiinta múka
ádala angkou jadi lama bagién?
A. Selama kami bering-at.
S. Hentarla katang-an Allah
makka menjadin'ja baik
Tatkala hendak hatin'ja:
ádala súdaramú lagi baik
badan n'ja?
A. Tiáda bagi sakarág, terima kasse Allah
S. Inila Isuf sobat kita datang
bee rla kita pigi meng-áid'jer
tella pongúrou búlom datang kamare.
Kami meliat deá datang kasana.
A. Sacharia: áid'jer ákan kami,
Sedekit jang úrof ini.
S. Berikat daan berkapong n'ja
d'jickelou kamú tau.
A. Bor: tob: pal: lap.
S. Kamú katta berbalik.
A. Bagimana: ádala kami bersala?
S. Ija: Kamu pon lagi d'jau.
I. Siápa meliat kitab hamba?
S. Iñila sawatú
bert'jarik daan pitsia.
I. Púlángki kapadá hamba
Karna kami ampún'ja.
S. Búkan pún'ja kamú
Kami membuleh dapat n'ja.
I. Barang berdapat daan bersemún'ji:
seperti meng-ámbil daan niant'siri.
A. Bagimana kattan'ja pata itú?
S. Súda kami beritaumú tiga átú ampat
kali
A. Adoi kami bertsinta hati,
Sebab tiáda tau batsia súratkú.
S. Karna áppa kamú meng-gúmiter
A. Sebab kami takot,
menjadikan gitik.
S. D'jang-an takót dádá meng-áppa
A. Aid'jerla ák-á hamba
Kami memberi-mú dúá boá batsian
S. Kama-á dea, túnd'jokn'ja kapada beita?
A. Dean'ja lagi gantong ka pohoon kita.
S. Kamú morah dang-an múlut.
A. Barang áppa kami kattakan ángkou

Digitized by Google

en ſal niet failleeren
S. de mōt die liecht/die doot de ſiele
I. ſachtkens hier comt den meeſter
M. Comt kinders in Gods naeme
ende ſegt u keſſen
I. Belieft u dat ick op ſegge
myn meeſter
M. Ja leeft lustde ſonder ſtamelen
ofte miſſen
V. Onſe vader
ghy die daer ſyt inde hemelen
1. Geheyligt werde uwen naeme
2. u ryckte toecome
3. U wille gheſchiede opder aerden
als inden hemel (broot
4. Geeft ons hunden ons daechlijcx
5. Ende vergeeft ons onſe ſchulden
als wy vergeven onſe ſchuldenaeren
6. Ende lept ons niet in verſoeckinge
maer verloſt ons vanden boſen.
want u is dat ryckte de cracht
ende de heerlychept inder eewichept
Amen.

Het Chriſtelycke geloobe.

1. Ick ghelobe in Godt den vader
almachtich ſchepper des hemels
ende der aerden
2. Ende in Jeſum Chriſtum
ſijnen eenigen geboozen ſoone
onſen heere (geeſt
3. Die ontfangen is vanden hepligen
geboozen upt de maget Maria
4. die geleden heeft
onder Pontius Pilatus
gecrupſt/geſtoozven
ende begraven
6. hyp is op geclommen ten hemel
ſit ter rechter hant Gods
des vaders almachtich
7. van waer hy ſal comen
te oordelen de lebende eñ de dooden
8. Ick geloobe inden hepligen geeſt.
9. een gheemeyne Chriſtelycke kercke

Tiáda dapat ſalah.
S. Iang mulut berdusta bunohkan n'jawa.
I. Plahanla, inila pongurou datang.
P. Mare budak, dang-an biſmi Allah,
Batſiakan hadji-mu,
I. Hendakla kamu, kami membatſia
Tuanku pougurou,
P. Ija: batſiala terbun'ji d'jang-an berga-
Atu berſalah. (gab
I. Bappa hamba
Iang berdudok ka dalam ſorga.
1. Berukkadus menjadi nama-mu.
2. Hokkuman-mu mendatang-i
3. Kahēdak hati-mu menjadi deátas bumi
Seperti dalam ſorga.
4. Berila kita makannan ſedekala hari
5. Makka berāponla dooſa kita (da kita
Seperti kita ámpō ákā jang berſala kapa-
6. d'jág-an hétar kita kapada ſetena ſceitá
Tetapi mohoonla kita dari pada iblis,
Karna ángkou ampun'ja hokkuman, daan
Kauwaſſahan, daan berbaſſaran ſampei
Amin. (kakakal

Heakiman Chriſtiani.

1. HAmba heákin kapada Allah bappa,
kauwaſſa, jang menjadi ſorga,
Daan bumi.
2. Daan kapada Ieſum Chriſtum
Anakn'ja ſawatu branak,
Tuán kita.
3. Iang berjadi dari pada roah ulkadus,
Membranak dari anak-darah mariam
4. Iang meraſſa hokkum,
De bava Pōntius Pilatus,
Bergantong ka krus, bermati,
Daan bertanam
6. Deá menaiki kaſorga
Mendudok kakanan Allahu
Bappa kauwaſſahan.
7. Dari mana deá áda mendatang
Berhokkum[illegible] daan mati.
8. Hamba heákin kapada [illegible]
9. Sawatu ekleſia Chriſtiáni.

Die

die daer is de gemeynſchappe der heyli-
10. de vergevinge der ſonden (gen
11. de verrijſeniſſe des vleeſches
12. Ende een eeuwich leeven/ Amen.

M. Comt herwaerts Sacharias ende leeſt de tien geboden die Godt Moſes gegeven heeft/ Ex. 20.

De tien geboden Goodts.

H. Ick ben de heere uwen Godt die u uyt Egiptenlant uyt den dienſthuijſe ghelept hebbe.

Dat eerſte Gebot.

Ghy en ſult geen ander goden nevens mijn hebben

Dat tweede Gebot.

Ghy en ſult geē beeldē noch eenich gelijckeniſſe maken/noch vant geene dat boven inden Hemel is/ noch vant gheene dat beneden op der aerden is/ noch vant geene inde wateren onder der aerden is/ en aenbidſe niet/ noch en dientſe niet/ want ick ben de Heere uwen God/ ſterck ende jeloers die daer beſoecke de miſdaet der vaderen int derde ende vierde lidt/die my haten/ende doe barmhertigheit aen veel duyſenden die my lief hebben/ ende mijn geboden houden.

Dat derde Gebodt.

Ghy en ſult de name Gods/ Niet te vergeefs noch lichtveerdelijc Ghebruycken (laten want de heere en ſalſe niet ongeſtraft Die ſynen name miſbruyckt.

Iang mējadi nang mohſina ſegala mumin
10. Iang maāf ſegala dooſa.
11. Iang berbangkittau daging badan.
12. Daan ſawatu hidop kakal, Amin.

P. Mare ſiui Sacharia
Daan batſiala jang ſabda ſapúlo, jang de berikan Allah kapada Muſa: Ex. 20.

Nang Sabda Allah ſapula bagi.

S. Aku: ija tuan daan Allah mu,
Iang de kaluarkā angkou dari nagri meſri
Daan dari ruma pakard'jaan.

Sabda bermula.

D'Iang-an ángkou berſed'jut Allah lain
Dari pada akú.

Sabda kadua.

D'jang-an angkou memboāt bralāh atu barang roupa, dari pada barang jang ada de atas dalam ſorga, atu dári pada barang jang ada de bawa kaatas bumi, atu dari barang jang ada de dalam ajer de bava bumi, d'jang-an berſombanja, atu ſafurohnja, karna aku jadi tuan mu allahi, jang kauwaſſa daan makal, daan jang berhokkum dooſa bappa kapada tiga daan ampat pupou, jang berbintſi aku, makka aku memboat rahmad pada manuſea beribu jang kāſſe deaku daan tourut ſabda aku.

Sabda katiga.

D'jang-an meng-ámbil nama Allah-mu
Semena mena atu morah
Dalám mulut:
Karna Allah tiáda meſapaskan hokkum
Pada barang ſiápa berſemenamena nama n'ja.

Dat

Digitized by Google

Dat vierde Gebodt.

Gedenckt den ſabad dach
dat ghy dien heylighet
ſes daegen ſult ghy al u werck doen
maer den ſevenſten is den ſabath des
Heeren
dan ſult ghy geen werck doen
noch u ſoone noch u dochter
noch u dienſtknecht
noch u dienſtmaecht
noch u vee/ noch de vremdelingh
die binnen u ſtadtspoorten is
want in ſes daeghen
heeft de Heere hemel
ende aerde gemaeckt
ende de ſee ende al watter in is
ende hy ruſtede den ſevenſten dach
Daerom ſeegende de heere
Den ſabath eñ heylichde den ſelfden

Dat vijſde Gebodt.

Ghy ſult vaeder ende moeder eeren.
op dat ghy lange leeft op der eerden
ende dat het u wel gaet inden lande
dat u de heere u Godt geven ſal.

Dat ſeſte Gebodt.

Ghy en ſult niet dooden.

Dat ſevenſte Gebodt.

Ghy en ſult geen overſpel doen.

Dat achſte Gebodt.

Ghy en ſult niet ſtelen.

Dat negende Gebodt.

Ghy en ſult geen valſche getuchniſſe
ſpreecken tegens uwen naeſten.

Sabda kalämpat.

Ing-at ing-at kapada hari Sabad
Agar angkou berulkadûs kan deä (mú
Añam hari memboät ſegala pakard'jaán-
Makka hari jang katud'jo ija jang ſabad
túan-mu
Tella itú tiádala angkou memboat barãg
Atù añakmù laki, átù añakmù parampùã
Atù hambamu laki laki
Atù hambamù parampùan
Atù karbou-mù, atù orang dagang
Iang mendûdok kadalã kota-mùpõ tida;
Karna dalam añäm hari
De jadikan n'ja tùánkù, ſorga,
Daan bùmi,
Daan laut, daan barang iſin'ja (tùd'jo
Makka dea terbrenti kapada hari jang ka-
Karna itu la de pileharakan tùánkù
Iang Sabadth, daan bertukadùskan n'ja.

Sabda kalima.

Kamù memberi hormad ákan bappa
daan ibùmù (bùmi
Agar angkou menghidop lama deátas
Daan menjadikan baik de dalam ñagri,
Iang de berikan tùamku Allah akan angkou.

Sabda kaä nam.

D'jang-an angkou memunoh oùrang.

Sabda katud'jo.

D'jang-an angkou berſondel.

Sabda kaduälapan.

D'jang-an angkou mantſúri.

Sabda kaſambilan.

D'jang-an angkou berſakſi duſta
De hadapan amſaja-mù.

Dat

Digitized by Google

Dat tiende Gebot.

Ghy en sult niet begeeren
Uwes naesten huys
Noch sijn Wijf/noch sijn Knecht
Noch sijn dienstmaecht
Noch sijn osse/noch sijn eesel
Noch eenich dinck dat uwen naesten
heeft.

FINIS.

Sabda jang sapulo.

D'jang-an angkou berhendak
Ruma amsaja mu,
Atu binin'ja,átu hamban'ja lakilaki,
Atu hamban'ja parampuan
Atu karboun'ja,átu khalidein'ja,
Atu barang ampun'ja amsajamu-pon ti-
da.

SVDAHANI.

Kinders onbijt: Moses/ Samuel/ Isaak/ David / Abraham / ende den Meester.

Dat derde Capittel.

D. Beliebet u mijn Meester
dat wy gaen ontbijten?
M. Segt eerst u gebedekens.
D. Wy hebbense gesept int opstaen.
M. Wie heeft u ghehoort en ghesien?
D. Godt is alleen ons getuyge
diet al kent ende doorsiet.
M. Wel:gaet rasselijck
Ende comt terstont weder. (kinne
D. Wel Meester: doet open lieve Cock
wy hebben coud honger ende dorst.
M. Mijnen buyck rammelt en tiert/
van honger.
G. Het is heeden vastendach.
J. Die jonck is vast noode.
A. T'vasten en honger lijden groot
doet spaeren spijs ende dranck.
S. Sy geckt ende doert met ons.
G. Leest eerst de Benedictie.
A. Wiens beurte is te lesen?
D. Het is Moses beurte
want het waer misteren de mijne.
M. Wel:lupster neerstelijcken.

Maka nnan budak pagi hari.

Musa, Samuel, Isaak, Daut, Abraham, daan nang Pongurou.

Iang bagi katiga.

D. Hendakla kamu tuánku Pongourou,
Kita pigi makan pagi?
P. Kattala sombahajang-mu doulo
D. Suda kita berkattan'ja tella bang-on.
P. Siapa meliät daan mending-er kamu?
D. Allah jadi kendiri saksi kita,
Iang melrät daan katauwi samoän'ja
P. Baick: pigila bang-at,
Daan kombali sakarang pula.
D. Baik Pongurou: bukala inse Pendapor
Kita berding-in,melapar daan beräus.
M. Purutku bergorgor daan harubiru
Karna lapar.
P. Iada hari ini hari poässa
I. Iang muda tiada hendak berpoässa
A. Poässa daan lapar sang-at:
Iang lau daan roti berd'ijmat.
S. Dea beguru daan lata dang-an kita
P. Batsia jang pileharani dahulo.
A. Siapa pun'ja waktu membat'sia?
D. Iadi waktu musa,
Karna kalmhari jadi waktu kami
M. Baikla: ding-erla berrad'jin.

Digitized by Google

T'ghebet voor den etrn.

Alle oogen wachten op u Heere
Ende ghy geeft hen haere spyse
Tot synder tyt
Ghy doet u milde hant open
Ende versaedigt alles watter leeft
Naer u wel behaegen

Heere Godt hemelsche Vader
Hy die alles geschapen hebt
Ende noch onderhout dat volc van Israel
Ende voorsiene gespijst hebt
Wilt uwen segen stercken
Over ons u arme dienaers
Ende heyligen deese uwe gaeven
Die wy van uwe milde hant ontfanghen
Dat wy die soberlijck
Ende danckbaerlijc mogen gebruijcken
Ende daer door bekennen
Dat ghy een Vader ende voorspoedt
Alles goets sijt/
Geeft ooch dat wy altijt
Ende voor alle dingen mogen soecken
Dat geestelijcke broot uwes woorts
Waer mede onse ziele gespijst wort
Totten eeuwich leven
Welck ghy ons gherept hebt
Door dat heyligh lijden
Ende bloetvergieten/ouses Heeren
Jesu Chzisti/Amen.

D. Alsoo spreecht de Heere
Jesus Chzistus: Luce 21.

Wachtet u/dat u herte
Niet beswaert en werde
Teenigher tyde
Met brasserie ende dronckenschap
Ende met sorge deses lebens
Op dat dien dach
Niet snel over u en coome
Want gelyck een valstrick
Sal hy coomen over alle de geene
Die op aerden woonen.

Sombahajang bermula makan

Segala mata menentangmu tuánku;
Makka kamu de berin'ja makannan
Sedekala waktu,
Daan berbukakan tang-án mu morah
Daan berkinjang segala jang hidop
kapada makabulmu.

Tuanku Allahi, daan bappa forgani
Kamu jang menjadi sakalien
Daan memeri makannan kapada ourang Israel
Kadalam outan,
Bertuángla pileharanimu
Deátas kita hambamu,
Daan berulkadus karun'ja mu ini
Iang de terrima kita dari tang-ánmu morah
Agar kita memakann'ja sedang sedang
Dang-an berkasse kassehanmu
Daan kitapuwi karma itu
Kamu menjadi bappa daan mulani
Segala kara'jaan baik
Berila kita mentsiari sedekala
Daan bermula segala barang lain
Iang makannan roh ani namamu
Agar n'jawaku menjadi berkinn'jangn'ja
Sampei-ka kakal
Iang de miltair kamu akan kita,
Karna rassa uskadus
Daan darah tuánku
Iesu Christi, Amin.

D. Demikien katta tuánku
Iesu Christo Luce. 21.

Ing-átla segala-mu ágar hatimu
Tiáda berdosa
Kapada barang kala
Dang-an d'jamuhan daan mabok
Daan dang-an kalu hidoppan ini
Agar nang hari nin
Tiáda datang figra kaátas angkou:
Karna seperti sawatu d'jerat
Adala dea datang kaátas segala
Iang mendudok kaátas bumi.

G. Wat

Digitized by Google

G. Wat wilt ghy nu hebben
bedoẽden hiervẽken?
A. den hongerigen hupck
neemet al aen
S. Dit broot is out eñ beschimmelt
D Ten tijde van honger groot
En bantmẽ nopt eenich quaet broot
I. Wie keent mp sijn mes?
D. Het mijne is heel stomp ende bot
M. Hola cochiimer: en sullen wp niet
Als broot hebben?
C. Daer en is gheen beeter om den
Honger te versaeden
M. Langt ons eenighe toespijse
C. Neemt elck een stuckken
Van dit ossen vleesch
M. Die hem eerst berstout
Selden ofte nimmermeer berout
D. Ghy neemt het grootste
M. Hy is wel sot die keur heeft
Ende neemt het archste
C. Geeft een yder sijn portie
A. Deese cant broot is te dick
Ende mijn booter te dunne
C. Wie begeert eenbeetken lever?
S. Men moet niet schuwen
Dan doode stock slaegen
C. Hebdy gegeeten kinders?
A. Jae wp Godt lof
C. Wel: segt dan de gratie
A. Alsoo spreeck de heere
Int vijfde boeck Moses
Int achtste Cappittel

T'ghebet nae den eeten.

Als ghy sult gegeten hebben
Ende versaediget sijt
Dan sult ghy den heere uwen Godt
Loben ende dancken
Siet wel toe dat ghy des heeren
Uwes gaodts niet en vergeet
Noch sijn gebooden niet en veracht
Heere Godt heemelsche vaeder
Wp dancken u vooz alle

P. Appa hendak-mu sakarang
Anak binassa?
A. Purut berlapar
Memg-ámbil samoan'ja.
S. Roti itu jadi tua daan melapo.
D. Kapada waktu lapar ámat
Tiáda berouleh roti d'jahat
I. Siápa minjam pisoun'ja ákan kami?
D. Iang kami pun'ja jadi tompol ámat
M. Hola inche dapor: tiáda kita mẽbuleh
Lain dari pada roti?
P. Tiáda baik dari pada itu, ákan berd'joa
Iang lapar.
M. Beri kita barang lau ranga.
P. Ambilla saourang sedekit
Dari daging limbu itu.
M. Siapa menbrani bermula
Tiadan'ja sakali bersasal.
D. Angkou ambil jang bassar
M. Dea songo gila siapa dapat berpileh
Daan meng-ambil jang d'jahat.
P. Beri akan saourang nang bagin'ja
A. Pangal roti itu jadi tebal amat
Daan jang min'ja sapi kurang.
P. Siapa hendak sedekit daging hati?
S. Tiada dapat melalu lain
Dari pada palu batang kaju.
P. Adala kamu memakan anak budak?
A. Ija Alla hamdul Allah.
P. Baik: kattala jang doa-Allah.
A. Demikién katta tuanku
Kapada sabur musa, kapada kitab kalima,
Daan kapada bagi kadua lapan.

Sombahajang tella makan.

Tella angkou suda memakan
Daan menjadi kinjang,
Makka kamu berdoa daan berterima kasse
Akan tuán Allah-mu
Liátla ágar kamu tiáda berlupa
Akan tuanmu Allahi
Daan berbintsi ákan sabdan'ja.
Tuánku Allah daan bappa sorgani
Kita terimakassemu, karna segala

Digitized by Google

Dyne weldaeden
Die wy sonder ophouden
Van dyne milde hant ontfangen/
Op dat het dyne Goddelijcke wille is
Ons te ouderhouden in dit tijtlijcke
leven
Ende ons te versorgen
Met alle onse noodzuft.
Maer in sonderheyt
Dat ghy ons herboozen hebt
Totten hoope van een beter leven
Welck ghy ons gheopenbaert hebt
Dooz u heylich Euangelium.
Wy bidden u barmhertighe Godt
Ende Vader dat ghy niet toe en laet
Dat onse herten/ in dese aertsche/
Ende verganckelijcke dinghen
Ghewoztelt zijn:
Maer dat wy altijts
Mogen opwaerts sien ten Hemel/
Verwachtende onsen Saelichmaecker Jesum Chzistum
Tot dat hy eenmael
Inde wolcken verschijnen sal
Tot onser verlossinghe/
Amen.

Dancket den Heere want hy is
bzientlijck
En sijn goedertierenheyt
Ghedupzt eeuwelijck/
Amen.

G. Wijckt nu vanden viere
Op dat ick u niet en bzoepe
S. Desen hont feesteert mijn te seer
Met spzingen ende bassen.
G. Wech upt den coocken
Ende gaet studeren al t'samen.

FINIS.

Kabaktien-mu
Iang beterima kita sedekala,
Dari tang-ánmu morah,
Agar handak hatimu Allâhi; berhendak
Menghidop kita kapada waktu hidoppan ini
Daan berbagi ákan hambamu
Kapada segala jang berguna kita
Makka tetapi pon,
Kamu berbalik badanku,
Akan menbaiki hidoppan kita
Iang berbuka tuánku kapada kita
Dang-an Euangelium mu ulkadus.
Kita minta ákan tuánku Allah
Daan bappa murahim, d'jang-an beri,
Hati kita, berákar
Kapada harta de dun'ja
Iang berbinassa:
Agar kita dapat menentang
Sedekala kaátas ka sorga
Menanti ákan salamani kita
Iesum Christum
Tella deã mendatang-i sakali
Kalang-it,
Memohdonkan kita,
Amin.

Berdoãla akan tuanku karna deã manis muka
Daan baikbudin'ja
Bertingal kakakal,
Amin.

P. Lalu sakarang dari ápi,
Agar kami tiáda melutsior mu.
S. And'jing itu berpuc'ji hamba ámat
Dang-an lompat daan galakn'ja.
P. Pulang dari daporan,
Daan pigi meng-had'ji segala kamu.

SVDAHANI.

Leerende

Lerende schrijven eñ rekenen.

Dat vierde Capittel.

Jonas/ Tobias/ Moses/ David/ Abraham/ Benjamin/ en den Meester.

I. Laet ons te samen schrijven.
T. Ick en hebbe penne
Pampier noch inckt:
M. Leent my u pennemes.
D. Wettet aen desen steen.
A. Wen inckt pot is gespleeten.
B. Mijnen inckt is dan gestort.
D. Wie wilter tegens my schrijven.
T. Sieren leest mijn geschrifte.

Beräid'jer surat daan keirakeira,

Iang bagi kaã mpat.

Iunas, Tobiäs, Musa, Daut, Abrahim, Benjamin, daan Pongurou.

I. Beerla kita menjurat sama sama
T. Kami tiada kalam,
Kartas átu ájer dawat.
M. Pinjam kami pisou-mu baiki kalam.
D. Asala de batu ini.
A. Prio-mu isi dawat jadi segá.
B. Makka jadi pon dawatku tompa.
D. Siappa hendak menjurat dãgan kãmi
T. Liat daan batsiala suratku.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V W X Y Z.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V VV X Y Z.

D. Dats wel gemackelijck om lesen.
T. Diet cleen wil versaecken can aen t'groot niet geraecken.
I. David/ leest oock het mijne.

D. Itula morah.
Akan menbut'sia.
T. Siápa berbint'si jangketsil ámat
Iang bassar pon tiadan'ja beruleh dapat.
I. Davut: bat'sia pon jang kami pun'ja.

Ghy sult de heere uwen Godt/ vreesen ende eeren / boven alle dingen volgende van u Jonckheyt aen de gerechtichept / luijstert oock nae de geboden uwes vaders ende moeders met eere ende wetentschap/ op dat ghy meede een recht oordeel mocht geben alst van noode is.

Kamu bertakot daan beri hormad ákan tuán-mu Allah, bermula dari pada barang lain, daan berikot dari muda ákan jang ádil, Makka mending-er pon ákan sabda bappa daan ibu-mu dang-an hormad daan budiman, agar angkou pon mendapat d'juga berhokkum ádil tella jadi berguna.

D. Veele menschen en willen/ soodanighe costelijcke woorden

D. Ourang ban'jak tiáda hendak
Meng-arti perkattaán,

Digitized by Google

Niet verſtaen
A. Dat ſijn dwaſe menſchen
Sonder weetenſchap
B. Godt wil haere herten bekeeren
D. Verſtaet ghyſe wel: Jonas?
I. Ick leeſe die beeter
Dan ickſe verſtae
D. Leſen ende niet verſtaen
Is als ſagen en de niet baen
A. Cecht u lichaem Benjamin
Sonder ſoo te buchen
Want het maeckt cranck geſicht
B. Snijt my deeſe penne
A. Hout daer proeft offe goet is
D. Hae dat ghyſe ſoo?
A. V regelen en gaen niet recht
Noch u letteren wel gheboecht
B Gewoonte doet leeren
A. V pampier is nat
B. En ſtrunt ſoo niet
Op mijn lichaem ende ſchouders
M. Den ſlechten werckman
Act een cleyne ſaeche
D. Doet gelijck ick u wyſe
I. Dats ſeerckers wel licht om doen
B. Dat is waer voor den geenen diet
T. V hant beeft medegeſelle (can
D. En boecht u reguien
Soo dicht niet
A. Sy ſijn ſeerckers wel ſlim
B. Ghy weet al te ſaemen
Veel te ſeggen
Ende moogelijck en ſoudemen het
Niet beeter maecken
T. En verſtoort u niet
Om Godes wille
Ick heb om best wille geſeyt
M. Wie onder u allen
Wil tegens mijn telleu
Ende reecknen
T. Leert mijn reecknen
Om de minne van Godt
M. Wilt ghy dat ick u wyſe
T'ghene dat ick can?
T. Jae mijn lieve medegeſelle
M. Langt my pampier

Garib demikien,
A. Itu jadi ourang gila
Iang tiáda berbudi.
B. Allah berbalik ſegala hatin'ja.
D. Adala angkou meng-artin'ja: Iunas?
I. Kami menbatſián'ja lebeh
Dari pada meng-árti.
D. Menbatſia ſurat dang-an budi glap
Bagi bnrok daan tiáda menangkap
A. berbetul badan-mu Benjamin
D'jang-an tundo bagitu
Karna berſakit akan matta
B. Baikila kami kalam ini.
A. Ambilla, tſioba d'jike áda baik
D. Bagimana ambiln'ja angkou kagitu?
A. Bariſ-mu tiáda betul
Daan urofmu tiáda terrapat.
B. Biaſſahan beriid'jer.
I. Kartas-mu jadi baſſa.
B. D'jang-an berbaring demikien,
Atas badan daan bau kami.
M. Iang pandei muda
Morah ſala pakard'jaán'ja,
D. Boátla ſeperti kamu bertünd'jok-mu
I. Itu ſongo morah ákan memboat.
B. Benar itu: akan ſiapa katauwikan.
T. Tang-an mu gomiter ſobat.
D. D'jang-an berrapat baris mu,
Ampir begitu.
A. Deán'ja ſongo erot ámat.
B. Sagala kamu tau
Berkatta amat
Siapa tau tiadan'ja berulehmu
Memboat baik dari pada ini.
T. D'jang-an angkou guſar
Karna Allah
Sebab aku berkattan'ja bermain.
M. Siapa kamu
Hendak berbillang daan keirakeira
Dang-an kami
T. Aid'jerla kami keira keira
Karna kaſſeh Allah.
M. Hendak hamu, aku meng-aid'jermu,
Iang de tauwi hambah?
T. Ija: Sobat ku berkaſſeh.
M. Berila kami kartas

Penne

Digitized by Google

Penne ende inckt
Ende maeckt de cijffer letteren aldus

Kalam daan dawat,
Makka boatla jang ánka bagitou,

Een	twee	dzy	vier	vijf	ses	seven	acht	negen	tien
Satu	duä	tiga	ampat	lima	anam	tud'jo	delapan	ſambilan	ſapulo
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

elf	twaelf	dertien	veertien	vijftien	ſestien	ſeventien
ſablas	duablas	tigablas	ampatblas	limablas	anamblas	tud'joblas
11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.

achtien	negentien	twintich	dertich	veertich	vijftich
delapanblas	ſambilanblas	duapulo	tigapulo	ampatpulo	limapulo
18.	19.	20.	30.	40.	50.

t'ſeſtich	ſeventich	tachentich	t'negentich	honderd
anampulo	tud'jopulo	delapanpulo	ſambilanpulo	ſaratus
60.	70.	80.	90.	100.

dupſent	tienduyſent	honderduyſent	milion.
ſaribu	ſalikſa	ſakati	ſajuta.
1000.	10000.	100000.	1000000.

T. Men reken t op een ander wyſe/
In ons dozp.
M. Hoe telt men daer?
T. Aldus.

T. De keiran'ja lain rupa ánka,
Kapada nagri kita.
M. Bagimana de bilangn'ja kaſana?
T. Bagini:

I. ij. iij. iiij. v. vi. vij. viij. ix. x. xi. xij. xiij. xiiij. xv. xvi. xvij. xviij. xix. xx. xxj. xxij. xxiij. xxiij. xxix. xxx. xl. l. lx. lxx. lxxx. xc. c. ijc. iijc. iiijc. vc. vic. vijc. viijc. viiijc. M. xm. cm. mm.

D. Hoe veel dagen ſijnder
Int Jaer?
T. Drye honderd en vijfentſeſtich.
D. Ick vinder maer ſeven.
T. Welcke ſijnſe?

D. Sondach.
Maendach.
Dinxdach.
Woonſdach.
Donderdach.
Vrijdach.
Saterdach.

D. Barappa hári ada,
Dalam taun?
T. Tigaratus anampulo lima.
D. Kami mendapat tud'jo faid'ja.
T. Appa pon dean'ja?

D. Ahad.
Eſnein.
Salaſſa.
Rabu.
Kamis.
Djumáat.
Saptu.

I. Hoe

I. hoe veel maenden/
synde int jaer
A. men reeckenter t'waelf/
ende tweenvijftich weecken
I. hoe heetense verbolgens/
A. Ick salse u seggen
beginnende vanden eersten maent
des nieuwen jaers
over mits de Maleysche rekening
met de Hollantse niet en accoordeert

1. Januarius.
2. Februarius.
3. Meert
4. April
5. Maij
6. Junij
7. Julij
8. Augustus
9. September
10. October
11. November
12. December

T. Segt my eens Adam
hoe sout ghij t'wee van een trecken
dat de reste beter bleef
dan te bozen
A. dat is alsoo gemaeckelijck
als van een haen
een capoen te maecken
I. hier comt den meester
Mr. gaet haestelijcken sien
aen den wyser hoe veel uyren/
dat het geslagen is
D. het is t'waelf uren
Mr. is het alreede geslagen?
D. de azbeyts lieden laeten af
van hunnen azbeyt
Mr. Comt u geschrift toonen Davids
D. Hier ist myn meester

Men heet my van myn ambacht hier
Denng bederben en sabber pamper.

I. Barappa bulan,
Ada dalam taun.
A. De keiran'ja duablas,
Daan limapulo dua d'jumaát.
I. Bagimana naman'ja dari moula,
A. Kami beritau mu,
Bermula dari bulan moula,
Kapada taun baharu
Sebab nang keira ôurang Malaju,
Tiada seperti jang ourang Houlandá.

1. Almaharan.
2. Saffar.
3. Rabjulawal.
4. Rabjulachir.
5. D'jumadilawal.
6. D'jumadilachir.
7. Raijd'jap.
8. Siaban.
9. Ramalan.
10. Sauwal.
11. Dulkaida.
12. Dulhaid'ja.

T. Beritau hamba sakali Adam,
Bagimana angkou ambil dua dari satu
Makka jang tingal jadi baik
Dari doulo?
A. Itula bagien morah.
Seperti mekambiri
Saekor ájam jentan
I. Inila pongurou datang
P. Pigi bang-at meliat,
Kapada Alamat, barappa d'jam
Iadi berpukol.
D. Iadi ija duablas d'jam.
P. Suda jadin'ja berpukol?
D. Ourang upahan, melapas
Kapada pakard'jaan n'ja.
P. Mare tund'jokan surat mu Davud.
D. Inila tuánku Pongurou.

De Berin'ja ákan kami bernamma
Binassa Kartas daan kalam samma.

Mr. Wat

Digitized by Google

Mr. Wat ſchrift is ditte?
D. Het is de mine.
Mr. Het is quaet ende ſlim.
D. Mijn bylaep
heeft my geſtooten.
A. Ick en hebbe u niet aengeraeckt.
Mr. Comt hier Adam: laet my
u geſchrift oock ſien.

P. Surat áppa itu?
D. Kami ampun'ja.
P. Deän'ja d'jahat daan erot.
D. Sobatku
Bertulak akan hámba.
A. Kami tiáda bergrak mu.
P. Mare ſini Adam: beri áku
Meliat ſuratmu d'juga.

Daer en is gheen meerder eere voor de kinders/als ghehoorsaem te ſijn/uyt oprechte ouders/ende opgeboet onder eerlijcke ende verſtandige luyden: daer om hoort gewillichlijck/de onderwijſinghe der geleerder mannen/ waer aen ghy cundt beſpeuren/t'geene ſy met groote moyten hebben vercreeghen.

Tiada hormad lebeh kapada anak budak, ſeperti jang menjadi dari pada bappa dā ibu adil, daan jang menjadi peara de antara orang baik daan berbudi: karna itula kamu mending-er dang-an kahendakhati-mu, kapada aid'jerran ourang budiman, makka dapatmu meliat appa dea berbuleh dang-an ruſahatin'ja.

Mr. Comt u geſchrift toonen
Jonas ende Benjamin.
B. Tobias maeckt den ſieckaert
Mr. Wat ſieckten heeft hy?
B. Hy is lecker ende lup.
M. Jae jae: ick weet wel
met wat boet dat hy hinckt.
J. Hy heeft meer te doen
als de panne te baſtelabont
Mr. Hy telt misſchien de ſterren
ofte hy meet het ſant
aenden oever vander Zee
J. Hy geeft de viſſchen te drincken
M. Waerom en brengt hy geen gelt?
B. Sijn Vader ſept/dat den tijt
van betaelen
noch niet verſtreecken is
Mr: Het is recht ende billick
datmen den huyslinck ſijn loon geeft
B: Hy dreycht u te dooden
om dat ghy ſijn soon beleeden hebt
Mr: Ongeluckich is de menſche
ſept Ariſtoteles
die opſicht heeft
over ander lieden kinders.

P. Mare tund'jok ſuratmu
Iunas daan Benjamin.
B. Tobiās d'jumawa berſākit
P. Penjakit appa áda dea?
B. Dea jadi d'joa daan malas.
P. Ija ija: ſuda kami tau
dang-an kaki appa dea bertimpang.
I. Dea áda kard'ja lebeh
Dari pada kuali, kapada hari raja.
P. Dea bilang grang-an nang bintang
Atu dea berſukat jang paſſir
de tepi laut.
I. Dea beri minom akan ikan.
P. Karna appa dea tiáda bawa draham
B. Bappan'ja katta, nang waktu
menbaijer
bulom lalu.
P. Iadi benar daan ádil
Memberi upa ákan ourang oupahan.
B. Dea hendak membuno angkou
Sebabmu mara ákan anakn'ja.
P. Tſilaka jadi manuſea
Katta Ariſtoteles
Iang meliat
Kapada berbagi ának ourang.

FINIS.

SVDAHANI.

Digitized by Google

Kinder vraeghen/ ghevonden onder de Schriften van den Edelen Heere PHILIPS van MARNIX, Heer van S. Aldegonde.

Dat vijfde Capittel.

Salomon/ David/ Abraham/ Jacop/ende den Meester.

Mr. Dat een yegelijcken
sijn lesse wel vast kenne
sonder hacperen ende missen.
S: Hoort ghy wel
wat den Meester segt
D: Hoe: ist heden Saterdach
sullen wy onse vragen
moeten heerleesen?
A: Jae wy: ick bender in t'onbreeden
overmidts vreese geslagen te werden
J: Ick schroome oock
voor den Saterdach
als den dief/ voor de roorde
S: Laet ons neerstelijck leeren
op dat den meester geen oorsaet heeft
sijn armen op ons te vermoeyen
A: Ick bid u mijn medegeselle:
dat wy den anderen
onse lessen overhoorden
D: Hoe verre strecht onse lesse?
A: Soo verre alst den meester gelieft
D: Wie sal de reste seggen?
A: Salomon ende Jacop:
mijn dunckt soot Godt belieft
dat wy geen sorge hebben
van geslaegen te werden
D. Stilleliens hier comt den meester
het is u behoorte te beginnen
Mr. Comt herwaerts Abraham
ende David: een antwoort perfectelijc
op t'gene ick u vragen sal
A D. Wel heer meester.

Bertan'jahan anak budak, jang de dapatn'ja dedalam surat tuan PHILIPS de MARNIX, oulubalang de nagri S. Aldegonde.

Iang bagi kalima.

Solimaan, Davud, Abrahim, Iakup, daan nang pongurou.

P. Agar segala kamu
katauwi had'jin'ja
daan tiáda mu bergagab daan bersala
S. Adala kamu mending-er
Iang katta Pongurou.
D. Bagimana: jadi sabtu hari ini?
Adala kita membatsiakan
Bertan'jahan ku?
A. Ija: kami pon rusahati
Sabab takót menjadiku gitik
I. Kami takot pon
Iang hari sabtu
Seperti ourang tsiuri, nang tali.
S. Beerla kita áid'jer berrad'jin
Agar Pongurou tiáda karna áppa
Deá berlella tang-ánn'ja átas kita.
A. Kami sombamu sobatku:
Agar kita kadua
Berding-er had ji-kita
D. Kamana sampei had'ji ku?
A. Sampei kahendak Pongourou kita.
D. Siáp menbatsia jang lebe?
A. Soliman daan Iakup:
Kapada fikir hamba insiállah
Kita tiáda meng-áppa takut
Akan jadi bergitik.
D. Plahangla ini Pongurou datang
Iadi wakta angkou, ákan batsia mula
P. Mare sini Abrahim
Daan Davud, meng-ucsiap baik baik
Akan jang de tan'jaku kapadá kamu
A. D. Baik tuánku Pongurou.

Deerst

Digitized by Google

D'eerste Vraghe

Den Meester

1:Wie heeft u geschaepen?

Antwoordt:

Abraham

Godt.

M.

2.Hoe heeft hy u geschaepen?

D.

Nae sijn Beelt.

M.

3.Heeft hy ooch niet alle andere dinghen geschaepen?

A.

Jae hy:maer niet naer sijn beelt.

M.

4.Wie heeft hy dan meer nae sijn beelt ghe schapen?

D.

Alle menschen.

M.

5.Waer toe heeft hy u geschaepen?

A.

Om hem te eeren ende te dienen.

M.

6.Hoe cundt ghy Godt dienen?

D.

Als ick aen hem geloobe ende bidde Wyse/ende hem gehoorsaem ben.

M.

7.In wien gelooft ghy?

A.

In Godt.

M.

8.Welcken Godt?

D.

Godt Vader/Godt Soone ende Godt den heyligen Geest.

M.

9.Gelooft ghy in Godt den Vader?

A.

Jae.

M.

10.Segt dan het artijckel.

Tan'jahan Bermula

Iang Pongurou

1:Siápa menjadi angkou?

Meng-utsiap:

Abrahim

Allah.

P.

2.Bagimana de jadin'ja angkou?

D.

Saperti rupan'ja.

P.

3.Bukan de jadin'ja Segala jang lain d'juga?

A.

Ija:pon tida seperti rupan'ja.

P.

4.Siápa menjadin-ja lagi Seperti rupan'ja?

D.

Segala manuseä.

P.

5.Karna appa de jadin'ja angkou?

A.

Agar hamba beri hormad daan fasurukan deä

P.

6.Bagimana dapat angkou fasurukan Allah?

D.

Tatkala hamba heákin bersomba Berpud'ji,daan berding-erkan deä.

P.

7.Kapada siápa heákin angkou?

A.

Kapada Allah.

P.

8.Allah appa?

D.

Allah Bappa,Allah Anak, Daan Allah Roh-ulkadus.

P.

9.Heakinla angkou kapada Allah bappa?

A.

Ija.

P.

10.Kattala jang bagi surat.

Digitized by Google

A.

Ick gheloove in Godt almachtich
Schepper des Hemels
Ende der Aerden.

M.

11: Isser dan ooc meer dan een Godt?

D.

Neent: daer is maer eenen Godt.

M.

12: Hoe: is de Vader dan de Soone/
Eñ den Soone is dat ooc den heyli-
gen Geest? A.

Neent: maer Vader/ Soone
ende den Heyligheu geest
is maer een Godt/ maer dry persoo-
nen.

M.

13: Waer woont desen Godt?

D.

Inden Hemel.

M.

14: Woont hy niet in der papē kercke?

A.

Neen hy.

M.

15: Is dan der Papen kercke
Godts huys niet?

D.

Neent.

M.

16: Hoe weet ghy dat?

A.

Hy sept het selven.

M.

17: Wat sept hy dan?

D.

Den Hemel is mijnen stoel
de aerde is mijnen voetbanck
wat huys wilt ghy my timmeren.

M.

18: Wat beslupt ghy daer upt?

A.

Dat Godt in geen Tempel
met handen gemaeckt/ en woont.

M.

19: Wat is dan den Tempel Gods?

A.

Hamba heákin kapada Allah kauwassa
Iang menjadi sorga
Daan bumi.

P.

11: Adala pon lebe dari satu Allah?

D.

Tida: sawatu Allah said'ja.

P.

12: Bagimana: bappa itu jadi pon ânak
Daan ânak itu jadi pon roh-ulkadus?

A.

Tida: pon Bappa, Anak
Daan Roh-ulkadus
Ija sawatu Allah, tetapi tiga d'jenis per-
kara.

P.

13. Kamana berdudok Allah ini?

D.

Kadalam sorga.

P.

14: Tiádan'ja berdudok kadalam eklesia
padri? A.

Tida.

P.

15. Bukan eklesia padri
Nang ruma Allah?

D.

Tida.

P.

16. Bagimana de tauwila angkou?

A.

Deä berkattan'ja kandiri.

P.

17. Appa kattan'ja?

D.

Iang sorga jadi krusi-ku
Iang bumi jadi kudiri kaki-ku
Ruma áppa hendak-mu memboät kä áku.

P.

18: Appa artin'ja itu?

A.

Makka Allah tiáda mendudok
Dalam beitul, jang de boätkan manusea.

P.

19: Appa pon jang beitul-Allah?

D. mijn

D.

Mijn herte.

M.

20: O herte alleen?

D.

Neen: maer oock het herte van alle Chriſtenen.

M.

21: Woont Godt dan in u herte?

D.

Ja hy.

M.

22: Hoe?

D.

Met ſijnen heyligen Geeſt.

M.

23: Wie woont dan Inder Papen hercke?

A.

Den Afgodt.

M.

24: Wat ſijn deſe afgoden?

A.

Groote Poppen.

M.

25: Maer en ſijnt geen heyligh menſchen/die ooghen/oozen/neus/mont/handen ende voeten hebben?

D.

Sy hebben oogen/ maer en ſien niet/ ſy hebben oozen/ maer en hoozen niet ſy hebben mont/maer en ſpreken niet handen/ende en taſten niet/ voeten/ende en gaen niet.

M.

26. Wat ſijnt dan?

A.

Stomme blocken ofte ſteenen.

M.

27: Wat maecken ſe dan Inde hercke?

D.

Sy ſtaen en pronchen.

M.

28: Wat doender de Papen mede?

D.

Hati hamba,

P.

20: Hati-mu ſendiri?

D.

Tida: tetapi hati
Segala umad Chriſti d'juga.

P.

21: AdalaAllah berdudok dalam hatimu?

D.

Ija.

P.

22: Bagimana?

D.

Dang-an rohn'ja ulkadus.

P.

23. Siápa mendudok,
Kadalam Ekleſiä padri?

A.

Nang bralah.

P.

24: Appa ija jang bralah itu?

A.

Rupa wajang báſſar.

P.

Bukann'ja manuſeä mumin
Iang áda mata, taling-ä, idong, mulut,
Tang-an, daan kaki?

D.

Deän'ja áda matta, pon tiádan'ja meliät
Deän'ja áda taling-a, pon tiádan'ja mending-er, deän'ja ada mulut, pon tiadan'ja betutur, tang-an, tiadan'ja berjabat
Kaki, tiadan'ja berd-jalan.

P.

26: Appa pon deän'ja?

A.

Pootong kaju biſu átu batu.

P.

27: Appa boátn'ja pon
Kadalam Ekleſiá?

D.

Deä bediri paras biſei.

P.

28: Appa boát jang padri dang-an deä?

Digitized by Google

A.

Sy bidden se aen.

M.

29: Is dat wel gedaen?

D.

Neent.

M.

30: Waerom?

A.

Godt heeft het verboden.

M.

31: Waer?

D.

In sijn Wet.

M.

32: In welck gebodt?

A.

In tweede gebodt.

M.

33: Maer wat seggen dan de Papen/ daer op/ waerom dat sijt doē wel doet?

D.

Om dat het Godts gelijckenissen zijn segghen sy.

M.

34: Sijnse dan Godt gelijck?

A.

Neēnse.

M.

35: Waerom?

D.

Want Godt is geen stomme blocken ghelijck.

M.

36: Hoe soo/ waeromme?

A.

Want Godt is eeuwich en levendich ende geest alle dingen het leven ende de blocken en leven niet.

M.

37: Maer sy seggen dat men daer upt/ Godt leert kennen is dat waer?

D.

Neent.

A.

Deä persomban'ja.

P.

29. Iadi Baik boáttan itu?

D.

Tida.

P.

30. Karna áppa?

A.

Allah adala berſabda d'jang-an.

P.

31. Kamana?

D.

Kadalam agaman'ja.

P.

32. Kapada ſabda mana?

A.

Kapada ſabda kaduä.

P.

33. Appa katta pon jang padri ákan itu Karna appa deä memboatn'ja d'juga?

D.

Sebab jadin'ja jang rupa Allah Kattan'ja.

P.

34. Iadin'ja pon ſeperti rupa Allah?

A.

Tida.

P.

35: Karna áppa?

D.

Karna Allah tiáda ſeperti potong kaju biſu.

P.

36: Bagimāna, karna áppa?

A.

Karna Allah ija berkákal daā menghidop makka de berin'ja ſakalien jang hidoppā, makka jang potong-an tiáda berhidop.

P.

37: Tetapi deän'ja berkatta kita meng-áid'jer berkanaikan Allah dari Iadi benar itu? (itu

D.

Tida.

M. 38: Waer

M.

38. Waer upt leertmen Dan Godt kennen?

D.

Wt ſyne wercken.

M.

39: Wat wercken?

D.

Hemel/aerde/de menſchen/ ende al wat hy geſchapen heeft.

M.

40: Connen wy Godt volcomelijcken upt ſijne wercken leeren kennen?

A.

Neen wy.

M.

41: Waerom?

A.

Om dat wy al verdoruen zijn.

M.

42. Waer upt moeten wy hem dan beter leeren kennen?

A.

Wt ſijn woort.

M.

43: Waer vinden wy ſijn woort beſchreuen?

D.

Inden Bybel.

M.

44: Wat hout den Bybel in?

A.

De Wet ende het Euangelium.

M.

45: Wat is de Wet?

D.

De geboden Godts.

M.

46: Wat is het Euangelium?

A.

De leere der Salicheyt in Chriſtum Jeſum.

M.

47: Wat is de ſomme vande Wet?

P.

38: Dari mana kita meng-aid'jer Berkanalkan Allah?

D.

Dari pada pakard'jaánn'ja.

P.

39: Pakard'jaan appa?

D.

Sorga, bumi, jang manuſeä daan barang jang de jadin'ja.

P.

40: Dapat kita aid'jer berkanalkan Allah Putus dari pakard'jaanja?

A.

Tida.

P.

41: Karna áppa?

A.

Karna kita jadi berbinaſſa badan.

P.

42: Dari mana berguna kita meng-aid'jer berkanalkan deä?

A.

Dari pada chalamn'ja.

P.

43: Kamana dapat kita chalamn-ja terſurát?

D.

Kadalam kitab agama.

P.

44. Appa ſebut kitab agama itu?

A.

Iang farman-Allah daan Euangelium.

P.

45. Appa jang ferman Allah itu?

D.

Sabda Allahi.

P.

46. Appa jang Euangelium itu?

A.

Iang aid'jerran mumin Dari Ieſum Chriſtum.

P.

47: Appa jang bun'ji ferman Allah?

D. Ghy

Digitized by Google

D.

Ghy sult Godt den Heere lief hebben
Van gantscher herten
Met alle uwe ziele
Met alle uwe cracht
Ende uwe naesten gelijck u selven.

M.

48: Cunnen wy dat wel volcomelijck/
volbzen ghen?

A.

Neen wy.

M.

49: Wacrom?

A.

Om dat wy verdozven sijn.

M.

50. Maer en sijnse niet alle verbloert/
die het niet en volbzengen?

D.

Jae sy.

M.

51: Hoe weet ghy dat?

D.

Hy sept het selve.

M.

52. Wat sept hy?

A.

Verbloert is hy die niet en doet
al wat hier in geschzeven staet.

M.

53. Sijn dan alle menschen verbloert?

D.

Jae sy.

M.

54: Maer wie heeft ons/
vanden bloeck verlost?

A.

Chzistus.

M.

55: Hoe?

D.

Hy heeft den bloeck op hem genomē.

M.

56: Waer?

A.

Aen het cruys.

D.

Berkassela angkou ákan tuán Allah
Dari pada segala hati
Dari pada segala n'jawa
Dari pada segala kawassahan-mu
Daā ákan ainsaja-mu seperti kandiri-mu.

P.

48: Dapat kita berturut itu
berputus?

A.

Tida.

P.

49: Karna âppa?

A.

Sebab kita berbinassā ásal.

P.

50: Bukan berbinassa segala
Iang tiáda berputus itu?

D.

Ija.

P.

51; Bagimana de taun'ja angkou?

D.

Deā ber-kattakan sendiri.

P.

52: Appa kattan-ja?

A.

Berbinassa jadi n'ja jang tiáda berboāt
segala jang áda tersurat kadalam ini.

P.

53: Iadi pon segala manuseā berbinassa?

D.

Ija.

P.

54: Pon siápa melapas kita
dari binassahan itu?

A.

Christus.

P.

55. Bagimana?

D.

Deā berängkat binassahan itu ätas n'ja.

P.

56: Kamana?

A.

Kakrus.

M. 57. Is

Digitized by Google

M.

57. Is het cruys dan verbloeckt?

D.

Jae het.

M.

58: Waer upt weet ghy dat?

A.

Godt heeft het selven gesept.

M.

59: Wat heeft hy dan gesept?

D.

Verbloeckt is hy die aen het cruyse hangt.

M.

60: Heeft u Christus dan aen het cruyse verlost?

A.

Jae hy.

M.

61: So sijt ghy dan een Christen?

A.

Jae ick.

M.

62. Waerom heet ghy een Christen?

D.

Om dat ick aen Christum gheloove.

M.

63: Maer de Papisten seggen dat sy ock aen Christum gheloouen sijt ghy dan ock een Papist?

A.

Neen ick.

M.

45: Waerom?

D.

Om dat ick Christum alleen houde voor mijnen Salichmaecker.

M.

65: Maer de Papisten seggen ock dat Christum haer Salichmaecker is

A.

Sy seggen het wel maer en geloouent niet.

M.

66. Waerom segt ghy dat?

P.

57: Iadi pon nang krus berbinassa?

D.

Ija.

P.

58: Dari mana taun'ja angkou?

A.

Allah berkattan'ja kendiri.

P.

59: Appa berkattan'ja?

D.

Berbinassa jadin'ja jang tergantong kakrus.

P.

60: Adala Christus memohoon-mu Tatkala deä tergontong kakrus?

A.

Ija.

P.

61: Makka jadi-mu umad Christi?

A.

Ija.

P.

62: Karna áppa angkou bernama umad Christi.

D.

Sebab hamba heákin ákan Christum.

P.

63. Ourang Papisto berkatta, deän'ja heakin d'juga ákan Christum; Iadi angkou d'juga pon Papist?

A.

Tida.

P.

64: Karna áppa?

D.

Sebab hamba áda Christum said'ja ákan jang menjadi kita mumin.

P.

65: Pon ourang Papisto berkatta d'juga makka Christum menjadin'ja mumin.

A.

Deän'ja berkatta kan tetapi tiádan'ja mengheákin.

P.

66: Karna áppa kattamu itu?

Digitized by Google

D.
om dat sy noch veele hebben
die haer salich maecken
ende middelaers voor Godt sijn

M.
67: Wie sijn haer middelaers
voor godt?

A.
de verstorven heyligen

M.
68: Hout ghy dan Christum alleen
voor uwen salichmaecker

D.
Jae ick ende niemant meer

M.
69 Maer en hebt ghy niet gesegt
dat ghy in Godt alleen gelooft

A.
Jae ick

M.
70: Hoe comt ghy dan
in Christum oock geloven?

D.
Christus is Godt ende Godes soone

M.
71: gelooft ghy dan in godes soone

A.
Jae ick.

M.
72: Segt het artichel.

D.
Ick gelooue inden eenigen geboorenen
Soone Godts/
Jesum Chzistum onsen Heere.

M.
73: Maer is Chzistus niet een mēsche
ende menschen Soone?

A.
Jae hy: hy is een menschе
ende menschen soone
ende Godt ende Goodts soone

M.
74: heeft hij dan een moeder
hier opter aerden gehadt?

D.
Jae hy

D.
Sebab de ada lagi bain'ja
Iang menjadikan dea mumin
daan jang menghadap Allah karna dea.

P.
67: Siápa n'ja menghádap Allah
karna dea?

A.
Mumin-ameh jang bermati.

P.
68: Adala angkou Christum said'ja
ákan jang menjadi-mú múnin?

D.
Ija daan barang siápa lain pon tida.

P.
69: Bukan de kattakan angkou
Makka mu heákinkan Allah said'ja?

A.
Ija.

P.
70: Bagimana dapat-mu
heákin ákan Christum d'juga?

D.
Christus ija Allah, daan ának Allah.

P.
71: Heakinla angkou kapa ának Allah?

A.
Ija.

P.
72: Kattala jang bagi surat.

D.
Hamba heákin kapada ának Allah jang
sawatu branak
tuán kita Iesum Christum.

P.
73: Bukan Christus manusea
daan ának manusea?

A.
Ija, deä pon manusea
daan ának manusea
daan Allah, daan ának Allah.

P.
74: Adala dea pun'ja ibu
deatas bumi?

D.
Ija.

M. 75: Wie

Digitized by Google

M.

75: Wie is sijnen moeder geweest?

A.

de Maeget Maria

M.

76 Heest hy oock een vaeder gehadt hier op der eerden?

D.

Neen: hy en heest geen vader dan Godt.

M.

77: Is dan Godt sijn vaeder van eeuwicheyt geweest?

A.

Jae hy

M.

78: Maer sijne moeder is die ooc sijn moeder van eeuwicheit geweest?

D.

Neense want sy is een waerachtich mensche geweest

M.

79 Is hy dan oock een waerachtich mensche?

A.

Jae hy

M.

80: Maer hoe is hy dan mensche geworden/ de wyle dat hy geenen vader en heest gehadt dan Godt alleen?

D.

hy is ontfangen vanden heyligē geest geboozen upt de Maeget Maria

M.

81: Is hy ons dan in alles gelijck?

A.

Jae hy uptgenoomen de sonde

M.

82: Hoe is sijnen naeme?

D.

Jesus Christus

M.

83: Wat is te seggen IESVS?

A.

Salichmaecker

P.

75: Siapa jadi ibu-n'ja?

A.

Anak Darah Mariam.

P.

76: Adala deä d'juga pun'ja Bappa de atas bumi?

D.

Tida: dea tiada bappa lain-dari pada Allah.

P.

77: Iadila Allah bappan'ja dari kakal?

A.

Ija.

P.

78: Tetapi ibun'ja Iadi d'juga dea ibun'ja dari kakal?

D.

Tida, karna dea jadi sesongosongo manusea.

P.

79: Iadi dea pon d'juga manusea sesongosongo?

A.

Ija.

P.

80. Tetapi bagimana jadin'ja manusea sedang dea tiada bappa lain dari pada Allah kandiri?

D.

Dea berjadi dari Roh-ulkadus daan membranak dari anak darah Mariä.

P.

81: Iadi dea pon samoan'ja seperti kita?

A.

Ija: tetapi tiadan'ja berdoosa.

P.

82: Bagimana bernaman'ja?

D.

Iesus Christus.

P.

83: Appa artin'ja IESVS?

A.

Saluwani atu jang menjadi kita mumin.

Digitized by Google

M.

84: Heeft hy ons dan salich gemaecht ofte verlost?

D.

Jae hy.

M.

85: Waer meede?

A.

met sijn bloet.

M.

86: Heeft hy dan sijn bloet/ voor ons vergoten?

D.

Jae hy

M.

87: Hoe soo: segt het artijckel?

A.

Hy heeft gheleeden onder Pontius Pilatus/ is gecruyst/ gestorven/ende begraven.

M.

88: Waer van heeft hy ons verlost door sijn lijden ende sterven?

D.

vande sonde/ van doot/eñ vande helle

M.

89: Heeft hy ons vande sonde verlost?

A.

Jae hy.

M.

90: Hebben wy dan geen sonde meer?

D.

Jae wy/maer de sonde wert ons niet toegereeckent.

M.

91: Waerom?

A.

Om dat hy de straffe van onse sonde voldaen heeft.

M.

92: maer hoe heeft hy ons vande doot verlost
dewyle wy noch moeten sterven?

D.

De Doot en heeft gheen macht over ons.

P.

84: Adala deä berfaluwatu átu melapas kita?

D.

Ija.

P.

85: Dang-an áppa?

A.

Dang-an darahn'ja,

P.

86: Adala deä bertuáng darahn'já karna kita?

D.

Ija.

P.

87: Bagimana: kattala jang bagi surat?

A.

Deä merassa hokkum Pontius Pilatus, Iadi gantong kakrus, bermati, daan bertanam.

P.

88: Dari áppa adala deä berlapas kita dang-an merassa daan dang-an matin'ja?

D.

Dari doosa, dari mati, daan dari narka.

P.

89: Adala deä melapas kita dari doosa?

A.

Ija.

P.

90: Tiada kita lagi berdoosa?

D.

Ija: tetapi pon doosa itu tiadan'ja terkeirakeira Allah.

P.

91: Karna appa?

A.

Karna deä berputus kan hokkuman doosa kita.

P.

92: Bagimana deä melapas kita dari maut
Sedang kita lagi dapat mati?

D.

Malikulmaut tiada kauwassahan atas kita.

M. 93: Waer-

Digitized by Google

M.

93: Waerom?

A.

Om dat wy van deese doot in het eewighe leeven gaen

M.

94: Is de doot dan geen doot meer?

D.

Neense voor Godts kinderen niet

M.

95: Wat isse dan?

A.

Een ruste eñ eenen weeg nae den hemel.

M.

96: Heeft hy ons ook niet geheelijck vande helle verlost?

D.

Jae hy

M.

97 Hoe? segt het artijckel.

A.

Hy is selven neder gedaelt ter hellen.

M.

98: So en sullē wy dan inde helle niet varen/ indien wy aen hem gelooven?

D.

Neen wy.

M.

99: Hoe weet ghy dat?

A.

Hy sept het selven.

M.

100: Wat sept hy dan?

D.

Die mijn woort hoort/ ende ghelooft aen dien die my ghesonden heeft/ die heeft het eeuwighe leven/ende sal int gerichte niet comen/ maer is vanden doot in het leven getreeden

M.

101: Wat is te seggen CHRISTVS?

A.

Gesalft oft gesteegende.

M.

102: Is CHRISTVS dan gesalft ghe-weest?

P.

93: Karna áppa?

A.

Sebab kita menaiki dari waktu maut ini kapada hidoppan jang kakal.

P.

94: Iang maut tiádan'ja jadi maut lagi?

D.

Kapada kanak Allah tida.

P.

95. Appa pon deän'ja?

A.

Sawatu brenti daan d'jalan kaforga.

P.

96: Tiádan'ja pon berlápas kita d'juga putus dari narka?

D.

Ija.

P.

97: Bagimana? kattala jang bagi surat.

A.

Deä kendiri berturon kanarka.

P.

98: Makka tiádala kita dapat turon kanarka d'jikelou kita heákin ákan deä?

D.

Tida?

P.

99: Bagimana de taumu itu?

A.

Deä berkattakan dirin'ja.

P.

100: Appa kattan'ja pon?

D.

Barang siápa mending-er katta áku, daan berheákin ákan jang menjuroh beita, ija inila ampun'ja jang hidop kakal, makka tiadan'ja datang kahokkuman Allah, tetapi menaiki dari mati kapada hidop.

P.

101: Appa artin'ja CHRISTVS?

A.

Bermin'jami, atu berpilehara.

P.

102. Adala CHRISTVS jadi berpilehara-rani?

Digitized by Google

W.

Jae hy

M.

103 Wie heeft hem gesalft?

A.

Godt den Vaeder.

M.

104: Waer meede?

D.

Met den heyligben geest

M.

105 Waer toe is hy gesalft?

A.

Op dat hy onsen Coninc sonde wesē

M.

106: Is hy dan onse coninck?

D.

Jae hy

M.

107: Wat Coninck is hy?

A.

Onsen gestedighen coninck

M.

108: Waer is hy niet doot gebleeben. als hy aent crupse gestorben is?

D.

Neen hy gantschelijcken niet

M.

109: Hoe soo?

A.

Hy is ten derden dage banden doodē op gestaen

M.

110: Ende is hy dan daer naer hier op der aerden gebleeben?

D.

Neen hy: hy is op geclommen ten hemel.

M.

111: Is hy nu dan in heemel?

A.

Jae hy

M.

112: Wat maecht hy daer?

D.

Hy sit ter rechterhant Goodts sijns Vaeders almachtich

D.

Ija.

P.

103. Siápa berpilehárakan deá?

A.

Allahu Bappa.

P.

104: Dang-an áppa?

D.

Dang-an Roh-ulkadus.

P.

105: Karna áppa jadin'ja berpilehara?

A.

Agar deá menjadi raid'ja kita.

P.

106: Iadi deá ija raid'ja kita?

D.

Ija.

P.

107: Raid'ja appa jadi deá?

A.

Raid'ja kita Rohani.

P.

108: Tiádan'ja tingal matti tella dea mematti kakrus?

D.

Tida: bukan.

P.

109: Bagimana?

A.

Deá berbangkit dari mati Kapada hari jang katiga.

P.

110: Makka ádala deá komodien dari pada itu tingal deátas bumi?

D.

Tida: dea menaiki ka sorga.

P.

111: Ádala dea sakarang dalam sorga.

A.

Ija.

P.

112: Appa boat dea kasana?

D.

Dea'm endudok katang-an kanan Allahu, bap pan'ja kauwassahan.

M. 113: Sit

M.

113: Sit hy daer op eenen stoel geijcht wy hier sitten

A.

Neen

M.

114: Wat is dan te seggen. dat hy ter rechter hant Godts sit?

D.

Dat hy hemel en aerde regeert.

M.

115. Is hy dan onsen heere?

A.

Hy is een heere aller heeren? ende de Coninck aller Coninghen.

M.

116: Waer waer inne toont hy sijn heerschappie?

D.

Daer inne dat hy ons beschermt en beschut.

M.

117: Waer inne noch?

A.

Dat hy van daer sal comẽ om te oordelen de levende ende dooden.

M.

118: waer toe is hy noch meer gesalft?

D.

Om onse hooge Priester te wesen.

M.

119: Is hy dan onse hooge Priester?

A.

Jae hy.

M.

120: Wat Priester is hy.

D.

Onse offer Priester.

M.

121: Wat heeft hy geoffert?

A.

Sijn lichaem ende bloet.

M.

122: Aen wien?

D.

Aen Godt den Vader.

P.

113. Berdudok dea desana kaätas sawatu krusi, seperti kita dè sini?

A.

Tida.

P.

114. Appa artin'ja itu dea mendudok katang-an kanan Allahu?

D.

Artin'ja dea berhokkum sorga daä bumi.

P.

115. Iadi dea pon tuan kita?

A.

Dea jadi tuan atas segala tuan daan raid'ja atas seg la raid'ja.

P.

116. Kamana dea tund'jok hokkuman-n'ja?

D.

Tella dea bertulong daan memerenta kita.

P.

117. Kamana lagi?

A.

Makka dea ada datang dari sana, ákan meng-hokkum jang hidop daan matti.

P.

118. Karna appa jadin'ja berpilehara lagi?

D.

Agar menjadi Chalifa kita.

P.

119. Iadi dea Chalifa kita.

A.

Ija.

P.

120. Chalifa appa jadi dea?

D.

Chalifa kita persombahan.

P.

121. Appa de persomban'ja.

A.

Badan daan darahn'ja.

P.

122. Akan siapa?

D.

Akan Allahu bappa.

M. 123: Voor

Digitized by Google

M.

123: Voor wien?

A.

Voor my ende alle die aen hem ghelooven.

M.

124: Waer toe is hy noch meer ghesalft?

D.

Om onsen Propheet te weesen

M.

125: Wat is te seggen Propheet?

A.

Leeraer

M.

126: Heeft hy ons dan pets geleert?

D.

Jae hy

M.

127: Wat heeft hy ons dan geleert?

A.

Den weeh der Salichheyt.

M

128: waer vinden wy dien geschreven?

A.

Inde heylige schrift

M.

129: Wat schrift

D.

Van het oude ende nieuwe Testamẽt

M:

130: Staet daer in al wat ons ter Salicheyt noodich is te weten?

A:

Jaet.

M:

131: Wat sept dan de Paus datter noch veel dingen sijn/ die hy ende de Kercke ons leeren moet.

D:

Hy liecht.

M.

132: Maer hoe is hy niet het hooft der Kercken?

A.

Neen hy.

P.

123: Karna siápa?

A.

Karna hamba daan karna sagala jang heákin ákan deá.

P.

124. Karna áppa jadin'ja berpilehara lagi?

D.

Agar menjadi nabbi kita.

P.

125: Appa antin'ja NABBI?

A.

Pang-aid-jer.

P.

126: Adala deá meng-aid-jer kita barang áppa? D.

Ija.

P.

127. Appa ádan'ja meng-áid'jer aká kita?

A.

Iang d'jalan ka sorga.

P.

128: Kamana dapatn'ja kita tersurat?

A.

Kadalam surat ulkadus.

P.

129: Surat áppa?

D.

Thaurad-sabur daan Euangelium.

P.

130: Adala dalam surat itu segala jang berguna kita katauwi ákan menjadi mumin? A.

Ija.

P.

131: Appa katta pon nang papa, makka áda lagi barrág bain'ja jang berguna deá dang-an eklesia meng-áid'jer kita?

D.

Deá berdusta.

P.

132: Pon bagimana: bukan deá jang kapala Eklesiá?

A.

Tida.

Digitized by Google

M.

133: wie is dan het hooft der kercke?

D.

Chꝛistus alleene.

M.

134: Wat is dan den Paus?

A.

Den Antichꝛist.

M.

135. Maer is Chꝛistus het hooft der kercke/ wie is sijn lichaem?

D.

Alle die aen hem geloouen.

M.

136: Sijn die vande lidtmatē Chꝛisti?

A.

Jae sy.

M.

137: Sijnse dan heylich?

D.

Jae sy.

M.

138: Wie maeckt se heylich?

A.

Den heyligen Geest.

M.

139: Wie is desen heyligen Geest?

D.

Het is den Geest Gods des Vaders/ ende den Geest Jesu Chꝛisti.

M.

140: Gelooft ghy dan oock inden heyligen Geest?

A.

Jae.

M.

141: Segt het artijckel.

D.

Ick geloobe inden heyligh̄en Geest.

M.

142: Wat doet desen heyligh̄en Geest?

A.

Hy geeft my het gelooben ende maeckt my heylich.

M.

143: D allene?

P.

133: Siápa ija jang kapala Ekleſiá?

D.

Chriſtus ſaid'ja.

P.

134: Appa pon jang Papa?

A.

Iang Antichriſto.

P.

135: D'jickelou Chriſtus jadi jang kapala Ekleſiá, ſiápa jadi badann'ja?

D.

Segala jang heákin ákan deā.

P.

136: Iadi deän'ja umád Chriſti?

A.

Ija.

P.

137: Iadi deän'ja pon berulkadus?

D.

Ija.

P.

138: Siápa menjadin'ja ulkadus?

A.

Iang Roh-ulkadus.

P.

139: Siápa jang Roh-ulkadus itu?

D.

Ija pon jang Roh-Allahu Bappa daan jang Roh-Ieſus Chriſtus.

P.

140: Heakinla angkou d'juga kapada Roh-ulkadus?

A.

Ija.

P.

141: Kattala jang bagi ſurat.

D.

Hamba heákin kapada Roh-ulkadus.

P.

142: Appa memboat Roh-ulkadus itu?

A.

Deā beri hamba jang heákimanaa daan menjadiku ulkadus.

P.

143: Angkou ſendiri?

Digitized by Google

A.
Neen maer alle geloovige Chriſtenen meede.

M.
144: Hoe heeten die?

D.
Sy heeten/ de kercke Godts.

M.
145: Gelooft ghy dan datter is een kercke Godts?

A.
Jae.

M.
146: Segt het artijckel.

D.
Ick geloove eene algemeene heyligh̃e Chriſtelijcke kercke?

M.
147: Wat is deeſe algemeene chriſtelijcke kercke?

A.
de gemeenſchap der heyligen.

M.
148: Maer hoe ſijn ſy heylich̃ De wyle ſy noch̃ ſondighen

D.
Ic geloove de vergevinge der ſonden

M.
149: Wozden hun haere ſonden Niet meer toe gereeckent?

A.
Neenſe: niet meer dan offe geen En hadden.

M.
150: Waerom ſterven ſy dan?

D.
Sy ſterven om wederom op te ſtaen.

M.
151: Sullen ſy dan vanden dooden verrꝛyſen?

A.
Jae: ick geloove een verrꝛyſenis des vleeſches

M.
152: Hoe: ſal dit vleeſch dat eens verrot is/ wederom leeven?

A.
Tida pon ſegala jang heakin akan Chriſtus diuga.

P.
144: Bagimana namman'ja?

D.
Deän'ja bernamma ekleſiä Allahi.

P.
145. Adala Ankou mengheaki'n makka Ada ſawatu Ekleſiä Allahi?

A.
Ija.

P.
146: Kattalh jang bagi ſurat.

D.
Hamba heakin akan ſawatu Ekleſiä Chriſtiani mohſina ulkadus.

P.
147: Siäppa ija jang mohſina Ekleſiä Chriſtiani itu?

A.
Iang campong-an ſegala mumin'ulkadus.

P.
148: Bagiman a jadin'ja ulkadus ſedang dea lagi berdooſa?

D.
Hamba heakin jang maaf ſegala dooſa.

P.
149: Tiada lagi terkeira keira dooſan'ja?

A.
Tida: ſeperti tiadan'ja dooſa ſakali.

P.
150: Karna appa dea pon bermatti?

D.
Dean'ja bermatti akan berbangkit pula.

P.
151. Adala dea pon berbangkit dari matti?

A.
Ija: hamba heakin akan ſawatu bangkittan daging.

P.
152: Bagimana: adala daging itu Iang burok ſakali, menghidop pula

D: Jaet

Digitized by Google

D.

Jaet.

M.

153: Waerom sal het verrysen?

A.

Om dat Christus verreesen is van den doot.

M.

154: Sullé wy daerom oock verrysen?

D.

Jae: want hy is ons hooft
Ende wy sijn lidtmaeten.

M. Comt herwaerts Salomon ende Jacob, ende antwoort op t'geene ick u vraegen sal
S: Wel meester.

M.

155 En verrysé dan de godlooséns oock niet

S.

Jae sy wel: maer niet ten eeuwigen leeven.

M.

156: Verrijsen dan de geloovige ten eeuwigen leeven?

I.

Jae: want ick geloove het eewige leeven.

M.

157: En hier en tusschen/ waer gaet de siele der geloovighen?

S.

Inden heemel

M.

158: Hoe veel weegen sijnder dan voor de geene die sterven?

I.

Twee.

M.

159: Welcke sijnse?

S.

Ten Hemel ende ter Helle.

M.

160: Wie gaet inden Hemel?

I.

Godts kinderen.

D.

Ija.

P.

153: Karna appa adan'ja berbangkit?

A.

Sebab Christus jadi berbangkit dari matti.

P.

154: Adala kita berbangkit d'juga karna itu?

D.

Ija, karna deã jadi kapala kita,
makka kita pon ija umad'n'ja.

P. Mare sini Soliman, daan
Iakup makka meng-utsiap ákan
Iang bertan'jaku kapada kamu.
S. Baik tuanku Pongurou.

P.

155: Iang kaffir: tiádá berbangkit d'juga?

S.

Ija: pon tida kapada hidoppan jang terkakal.

P.

156: Adala segala mumin berbangkit Kapada hidoppan jang berkakal?

I.

Ija: Karna beita heákin ákan jang hidoppan kakal.

P.

157. Sedang itu, kamána tingal n'jawa segala mumin?

S.

Kadalam sorga.

P.

158: Barappa d'jalan áda kapada segala jang bermatti?

I.

Duã.

P.

159: Appan'ja?

S.

Kasorga daan kanarka.

P.

160: Siádá menaiki kasorga.

I.

Kanak Allah.

Digitized by Google

M.

161: Wie ſijn Godts kinderen?

D.

De geloovighen die aen Chriſtum gelooven.

M.

162: Wie gaet inde Helle?

A.

De Duyvels kinderen.

M.

163. Wie ſijn Duyvels kinderen?

D.

Alle Godloose booſe menſchen eñ die aen Chriſtum niet en geloovē.

M.

164. Maer waer blijſt dan het Paegchier?

A.

Inder Papen booſe.

M.

165. Iſſer dan geen Paegchier?

D.

Neent.

M.

166: Waerom?

A.

Want Chriſti bloet heeft ons alleen gevaecht ende repn gemaeckt.

M.

167: Maer den heyligen Geeſt hoe heylicht hy de kercke Godts?

D.

Door het gehoor des woorts Godts ende door het ghebruyck der Sacramenten.

M.

168: Heeft dan het woort ofte Sacramenten ſulcken cracht van haer ſelven?

A.

Neen: maer als wy het woort hooren/
ſo werct de Geeſt Godts in onſe herte

M.

169: Hoe veel ſacramenten ſijnder?

P.

161: Siápa ija kanak Allah?

D.

Segala manim jang mengheákin ákan Chriſtum.

P.

162: Siápa berturon kanarka?

A.

Iang kanak ſeitan;

P.

162: Siápa ija kanak ſeitan?

D.

Segala kaffir daan manuſea d'jahat daan jang tiáda heákin akan Chriſtum.

P.

164: Pon kamana tingal jang narka pertſutſi haram?

A.

Kadalam pondi padri, (artin'ja ſami)

P.

165. Tiádala pon narka pertſiutſi haram?

D.

Tida?

P.

166: Karna áppa?

A.

Karna dara Chriſtus ſendiri.
berſapu daan bertſutſi kita.

P.

167: Pon jang Roh-ulkadus bagimana jadiñ'ja ulkadus akan Ekleſia Allah.

D.

Dari mending-er chalam Allah daan dari menurut kard'ja Sakramentu.

P.

168: Adala chalam Allah atu Sakramentu demikien kauwaſſa dari dirin'ja?

A.

Tida: pon tatkala kita mending-er chalam Allah
makka Roh-Allah berrangkan hati kita.

P.

169: Barappa Sakramentu ádá?

S. Twee

Digitized by Google

S.

Twee.

M.

170: Welcke ſynſe.

I.

Doop ende nachtmael.

M.

171: Wat doetmen inden doop?

S:

Men giet water over des kins hooft

M.

172: Wat heeft dat water te bedupden?

I.

Dat wy met CHRSTI bloet gewaſſchen ſijn

M.

173: Wat heeft het noch meer te bedupden?

S.

Dat wy de ſonden moeten afſterven ende opſtaen in een nieuwichept des levens.

M.

174: Wat doetmen int nachtmael

I.

Men eet brood ende men drinct wijn.

M

175: Wat heeft dat brood ende wijn te bedupden?

S.

Dat wy met CHRISTI lichaem geſpijſt werden/ ende dat wy ſijn bloet drincken

M.

176: Eeten wy dan ſijn vleeſch met de tanden/ende drincken wy ſijn bloet met den monde?

I.

Neen maer met den ziele door den geloove

M.

177: Hoe weet ghy dat?

S.

Hy ſept het ſelve.

S.

Duä.

P.

170: Appanja?

I.

Mandi daan d'jamuhan petang.

P.

171. Appa menboatn'ja dalam mandi itu?

S.

De tuángn'ja ajer átas kapala Anak.

P.

172: Appa artin'ja ajer itu?

I.

Artin'ja kita menjadi bertſutſi dang-an dara. CHRISTI.

P.

173: Appa ádan'ja pon meng-arti lagi?

S.

Agar kita melalu ſegala dooſa daan berbangkit kapadá hidop baru.

P.

174: Appa deboatn'ja dalam d'jamuhan petang. I.

Memakan roti daan meminum angor.

P.

175: Appa meng-artin'ja Roti daan Angor itu?

S.

Artin'ja kita menghidop dang-an badan CHRISTI makka kita pon meminum darahn'ja.

P.

176: Adala kita memakan dagingn'ja dang-an gigitku, daan meminum darahn'ja dang-an mulut?

I.

Tida: tetapi dang-an n'ja va karna kauwaſſahan heakiman.

P.

177: Bagimana de tahouwin'ja angkou?

S.

Dea berkatta n'ja kendiri.

Digitized by Google

M.

178: Wat segt hy dan?

I.

Die tot my comt, en sal geen honger hebben
en de die aen my gelooft en sal gheen dorst lyden

M.

179: Maer als wy door het woort en sacramenten gheheylicht sijn
mogen wy noch in de sonde wandelē?

S.

Neensins: want wy moeten wandelē in nieuwicheyt des leevens.

M.

180: Hoe moeten wy dan leeven?

I.

nae de gebooden goodts.

M.

181: Hoe veel gebooden sijnder

S.

Thien.

M.

182: Hoe sijn die gedeylt?

I.

In twee deelen

M.

183: Welck is het eerste deel

S.

Het eerste deel aensiet de Gods dienst.

M.

Welck is de tweede tafel ofte gedeelte

I.

Die de liefde des naesten aensiet

M.

185: Welck is het eerste gebodt?

S.

Datmē geen ander goden sal hebben dan den waren Godt.

M.

86: Welck is het tweede?

I.

Dannen geen beelden sal maecken om te eeren.

P.

178: Appa kattan'ja?

I.

Barang siápa mendatang kapáda áku tiáda melapar
daan siápa heákin ákan hamba tiáda beraüs.

P.

179: Tella kita menjadi ulkadus dari pada chalam Allah daan Sakramentu
dapat kita lagi berikot doosa?

S.

Tida: Karna kita berguna meng-ikot
jang hidoppan baharu.

P.

180. Bagimana kita berguna menghidop?

I.

Seperti Sábda Allah.

P.

181: Barappa Sabda áda?

S.

Sapulo.

P.

182: Bagimana de berbagin'ja?

I.

Bagi duä.

P.

183: Appa jang bagi bermula?

S.

Iang bagi bermula menentang ákan sobahajang Allah.

P.

184: Appa jang bagi kaduä?

I.

Iang menentang ákan berkasse amsaja.

P.

185: Appa jang bagi bermula?

S.

Tiáda kita dapat beruleh bralah lain
dari pada Allahu jang ádil d'juga.

P.

186: Ma na jang kaduä?

I.

Tiáda kita dapat memboät átu
Beri hormat ákan barang rupa.

M: 187: Het

Digitized by Google

M.

187: Het derde?

S.

Datmen den name Gods niet en sal lichtveerdelijcken inden mont nemē.

M.

188: Het vierde?

I.

Datmen den Sabath sal vieren.

M.

189: Wat is te seggen/ Sabath?

S.

Rust-dach?

M.

190: Waerom heet het den Rust dach?

I.

Om dat Godt den sevenden dach gerust heeft van alle sijne werchen ende heeft dien dach geheyliget.

M.

191: Hoe sullen wy dan den Sabath vieren ofte heyligen?

S.

Met Godt te bidden/ ende inde ghemeente Gods sijn woort te hooren/ ende sijn Sacramenten te ghebruycken.

M.

192. Dese vier gheboden/ wat sijn die?

I.

Het eerste gedeelte.

M.

193: Welck is nu het vijfde gebodt?

S.

Datmen Vader en Moeder eeren sal

M.

194: Welck is het seste?

I.

Datmen niet sal doodē.

M.

195: Het sevenste?

S.

Datmen niet sal eebreecken.

M.

146: Het achtste?

P.

187: Iang katiga?

S.

Tiáda kita dapat meng-ámbil namma Allahu morah dalam mulut.

P.

188: Iang kaámpat?

I.

Agar kita bering-ät ing-ät jang hari Sabath.

P.

189: Appa artinja, Sabath?

S.

Hari terbrenti.

P.

190: Karna áppa nāman'ja hari terbrenti?

I.

Sebab Allah terbrenti kapada hari jang Katud'jo dari pada segala pakard'jaan-n'ja daan berulkadus ákan hari itu.

P.

191: Bagimana kita bering-at áta berulkadus akan hari Sabath?

S.

Dang-an menjomba Allah, daā mendinger chalam Allah kapada kampong-an uma-in'ja, daan ákan menurut kard'jaan Sakramentu.

P.

192: Appa segala sabda ámpat ini?

I.

Iang bagi bermula.

P.

193: Appa pon jang sabda kalima?

S.

Agar kita beri hormad ákan ibu bappa.

P.

194: Appa jang kaánam?

I.

Tiáda kita dapat memunoh orang

P.

195: Iang katud'jo?

S.

Tiada kita dapat berfondel atu putus kawin.

P.

196. Iang kadualapan?

I: Dat-

Digitized by Google

I.

datmen niet en sal steelen.

M.

197: Het neegenste?

S.

Datmen niet sal liegen/ noch valsche getuychnis spreeken.

M.

198: Het tienste?

I.

Datmen niet en sal begeeren het goet van synen naesten

M.

199 Wie is onse naesten

S.

Alle menschen.

M.

200: Maer is het genoech dat wy dese geboden uprerlijck volbrengen?

I.

Neente

M.

201: Waerom?

S.

Want de wet is geestelijck ende Godt wil het herte hebben.

M.

202: Maer de wyle wy de ghebooden niet en connen volbrenghen connen wy door d'onderhoudinge van die de salicheyt verdienen?

I.

Neene

M.

203: Hoe worden wy dan salich?

S.

De salicheyt woort ons geschoncken upt genaeden.

M.

204 Om wiens wille?

I.

Om Christi Iesu wille.

M.

205: wanneer

S.

Als wy aen hem gelooven

I.

Tiáda kita mantsuri.

P.

197: Iang kasambilan?

S.

Tiáda kita dapat berdusta, atu berkatta sakxi sala.

P.

198: Iang kasapulo?

I.

Tiáda kita dapat berhendak jang arta amsajaku atu barang ampun'ja deá.

P.

199: Siápa jadi amsaja kita?

S.

Segala manusea.

P.

200: Tetapi jadin'ja suda, tatkala kita berputus said'ja segala sabda ini?

I.

Tida.

P.

201: Karna áppa?

S.

Karna ágama ija rohani makka Allah hendak jang hati.

P.

202: Pon sedang kita tiada dapat berputus segala sabda ini, dapat kita menjadi mumin dang-aú turut n'ja?

I.

Tida.

P.

203: Bagimana jadi kita pon mumin.

S.

Iang muminan de anugra han'ja ákan kita karna rahmad.

P.

204: Karna siápa?

I.

Karna Christum Iesum.

P.

205: Mana kala?

S.

Tatkala kita heákin akan deá.

M. 206: Maer

Digitized by Google

M:

206: Maer en hebben wy geene rechtvaerdicheyt voor Godt?

A.

De rechtveerdicheyt Chriſti wort ons toe gereeckent

M.

207: Worden wy dan gherechtvaerdicht door den geloven ſonderwerckē

S.

Jae:

M.

208: Waerom moeten wy dan goede wercken doen?

I.

Om dat Godt in ons gheeert ſoude worden ende onſe naeſten geſtichten

M.

209: En ſijn de goede wercken ons oock in onſe aenſien niet nut?

S.

Jae:

M.

210: Waerinne?

I.

Sy verſeecheren ons dat wy kinderē Goodts ſijn.

M.

111: Sijn dan de goede wercken oorſaeck waeromme dat wy kinderen Goodts worden?

D.

Neen: maer ſy ſijn de teeckenen daer van

M.

212: Soo moeten wy dan Godt looven ende eeren/niet alleen met den monde maer in alle onſe leeven?

A.

Dat is waer want daer toe ſijn wy geſchaepen

M.

Godt geeve ons de genaede dat wy het moogen doen.

D.

Amen Amen.

P.

206: Tiádala kita pon barang ádil Iang berguna de hadapan Allah?

A.

Iang adilan Chriſti de keiran'ja Akan kita.

P.

207. Iadila kita ádil dari pada heakiman Tetapi dari pada kard'jaanku tida?

S.

Ija.

P.

208: Karna áppa berguma kita menboāt pakard'jaan baik daan ádil?

I.

Sebab Allahu menjadi berhormad dari áku, daan amſajaku meng-aid'jerran.

P.

209: Iang kard'jaan ádil, tiádan'ja berguna kahadapan kita?

S.

Ija.

P.

210: Kadalam áppa?

I.

Deän'ja bertogokan, kita menjadi Kanak kanak Allah.

P.

211: Iadi pon jang kard'jaan ádil mula mulahan, ſebab kita menjadi ákan kanak kanak Allah?

D.

Tida: tetapi deän'ja jadi jang alamat n'ja.

P.

212. Makka kita berguna dapat terpud'ji daan beri hormad aká Allah, bukā dangan mulut, tetapi ſelama kita berhidop?

A.

Benar itu karna ſebab itu jadi kita berjadi.

P.

Allahu berrahmad ákan kita Aga kita dapat berboāt itu.

D.

Amin, Amin.

Digitized by Google

Volghen noch eenige vragen uyt de heylige schrifture.

M.
Wat segt de Wyseman?
I.
De mont die lieght die doot de ziele.
M.
Wat segt hy noch meer?
S.
Een wijs kint is de eere des Vaders.
M.
Wat segt de Heere Christus Jesus?
I.
Laet de kinderkens tot my comen want het rijcke der Hemelen comt haer toe.
M.
Wat segt hy noch?
S.
Soo lief heeft Godt de werelt gehadt dat hy sijnen eengeboozen soone niet gespaert en heeft/ maer heeft hem gegeeven/ op dat alle die den hem gelooven niet verlooren souden gaen maer hebben het eeuwige leven
M.
Wat segt d'apostel Paulus?
I.
die niet werchen en wil en sal niet eeten
M.
Wat segt hy noch meer?
S.
Als wy cost en cleeren hebben soo moeten wy daer meede te vreeden sijn.
M.
Waerom?
I.
want wy en hebben niet inde weerelt gebracht/ wy en sullender ooch niet uyt draegen als Jop segt/ naeckt ben

Lagi berikot berbagi tan'jahan dari surat ulkadus.

P.
Appa katta orang Budiman?
I.
Mulut berdusta memunoh ákan n'jawa.
P.
Appa kattan'ja lagi?
S.
Anak berbudi jadi jág hormad bappan'ja
P.
Appa katta tuánku Christus Iesus?
I.
Beerla segala ának datang kapada hamba, karna krusi sorga ampun'ja deä.
P.
Appa kattan'ja lagi?
S.
Demikien berkasse Allah ákan dun'ja makka tiádan'ja melapas kan ánakn'ja tetapi de berikan deä, agar segala heakin ákan deä tiádan ja berhilang, daan pon beruleh jang hidoppan kakal.
P.
Appa katta murit Paulus?
I.
Siápa tiáda hendak bekard'ja tiáda berbuleh makannan.
P.
Appa kattan'ja lagi?
S.
Tella kita membuleh makannan daan pakajan makka berguna Kita jadi sukahati.
P.
Karna áppa?
I.
Karna kita tiáda terhentár barang barang dalam dun'ja, kita tiáda pon terhentar barang barang deluar dun'ja seperti katta Hiob, bertalan'jang jadi

Ick

Digitized by Google

Ick geboozen/ naeckt sal ick daer weeder heenen vaeren/ de heere heeft het gegeven/ de heere heeft het genoomen. 1.21.

FINIS.

Aku membranak, bertalan'jang ádala áku kombali. tuanku Allah de berin'ja samoan'ja'tuánku Allah de ambiln'ja pula. 1.21.

SVDAHAN.

Verscheyden kinder spelen.

Dat seste Capiteel.

Abraham/ Salomon/ David/ Moses/ Benjamin ende Jacob.

Berbagi main Anak budak.

Iang bagi kaanam.

Abrahim, Soliman, Davud, Musa, Benjamin daan Iakub.

A: Sijt gegroet mijn meedegesellen
I: Ho sijt welgecoomen abraham.
A: Ick danck u van gantscher herten/ maer segt mij doch wat sullen wy beginnen/ om ons te verheugen?
S: Soo het de compangie gelieft wy sullen vooz eerst gaen wandelen naer het naeste dozp
D. Laet ons neffens desen berch gaen om en lommerige plaetse te vinden/ ofte langs den reviere.
M. Comt laet ons een schuytken nemen/ om over de reviere te vaeren.
B. Ick en can roepen noch stieren sonder riem ofte roer.
A. Comt gaen wy langs de weyden neffens desen meyz ofte wael.
S. Wy sullen veel Fon teynen vinden omsingelt met veel schoone boomen.
D. Wie weet de omweegen?

A. Salam alikum sobätku.
I. Ho: salamat datang Abrahim.
A. Kami terima kassehmu dari pada segala hati, tetapi beritauku appa kita memboät bermula ákan bersuka hati kita?
S. D'jikkelou suka segala sobat Kita pergi berd'jalan kapada tanaman bermula.
D. Beerla kita pergi mampir bukit ini ákan membuleh sawatu tompat berlindong, átu de tepi song-ey.
M. Mare kita ambil prau sátu. Akan men'jambrang kan song-ey.

B. Kami tiáda tau berdajong atu bermudi, lamon tiáda dajong atu kommudi.
A. Mare kita pergi kapadang. Ampir tasse átu de tepi paja.
S. Kita áda berdapat berbagi sorong ajer berkululing dang-an pohoon. bisey.
D. Siápa tau jang d'jalan?

A. Ick sal u leyden op eenen schoonen padt/ die u sal brenghen Tusschen t'wee berghen.
S. Het gerupsch vande loopende Wateren doet my de aderen ontluycken.
M. Met wat spel sullen wy Ons vermaecken?
I. Met loopen langs deesen wech
B. Wilde tegens my loopen?
I. Ick sal u wel van achteren Volgen?
D. Ick wedde met u wie verder springt.
I. Wat wilt ghy daer onder Setten?
D. Eenen pot witten wijn.
S. Springt over dit waetertken
I. En of icker int midden Spronge?
B. Wy sullender u uptrecken
I. Nu wacht u ick springe
A. Stoutelijck totten halse toe
I. Ghy verschrickt ende verbeert my.
B. Springt sachtkens ten is niet diep.
I. Het water loopt as met eenen stercken stroom.
D. Dats goet: want stille wateren hebben diepe gronden.
I. Help/help/ick verdrinck.
S. Drinckt ghy hebbet gewonnen.
I. Helpt my om Godts wille.
A. Wat hebt ghy gebangen eenen grooten Vis?
I. Ick heb eenen ongeluckighen sprong gesprongen.
B. Wie wil tegens my werpen?
M. Ick heb pijn inde ermen.
D. Comt laet ons wentelen ofte worstelen.
B. Sydy alreede moede Jacop?
I. Ick en mach niet meer ick ben overwonnen
D. Wie wil tegens my met

A. Kami menghentar kamu átas
sawatu d'jalan, jang de bawa
kamu de antara bukit dua.
S. Iang bun'ji ajer dras.
Terbuka ákan óurat
darah kami.
M. Dáng-an main áppa kita
bersuka hatiku?
I. Dang-an lári de d'jalan ini.
B. Hendak-mu melari dáng-an kami
I. Kami meng-ikot mu dari
balakang.
D. Kami betaru dang-an angkou
siápa melompat d'jau.
I. Appa hendák mu betaru?

D. Saguri arák puteh.
S. Lompatla kalabrang ajer itu.
I. D'jikkelou kami melompat
de antaran'ja?
B. Kita terheilamu kaluar.
I. Lalula kamu áku melompat?
A. Branla sampei kaleher.
I. Angkou berked'jut daan beri tákot
hamba.
B. Lompatla plahang tiáda dálam
sang-at.
I. Iang ájer bersurut dang-an
krassan hillir.
D. Baik itu: karna ájer bediri pun-ja
passir dalam.
I. Tulong, tulong, áku berlamas
S. Minomla angkou suda menang.
I. Tulong hamba karna Allah.
A. Appa membólehmu
saëkor ikan bassar?
I. Kami melompat sawatu
lompat silaka.
B. Siápa hendak melontar dang-an beita?
M. Tang-anku bersakit.
D. Mare kita mengulir
atu melutur.
B. Iadi kamu lella sekien bang-at Iakup?
I. Kami tiáda dapat lagi.
suda kami ála.
D. Siápa hendak main siptak

den

Digitized by Google

den ballonse spelen?
S. Wilt ghy dat ick u helpe
int spelen?
D. Sydy slinck of rechts?
S. Ick kent van beyts.
A. Aymy! de Foztnyne heeft
my doen missen.
D. Laet ons schieten met
het roer ofte hantboogh.
I. Ick hebbe meerder geneuchte
int visschen.
M. Wie heefter en vis angel
ende aes?
D. De myne is gebzoocken.
S. Ick hebbe een netken ende
gaeren om vozschen te vangen.
B. Jae oock vooz crabben ende
garneelen.
I. Ick visschе geerne inde
schoot el/ maer ick hate
het nat maecken.
A. Ist geen tijt om naer
huys te keeren?
I. Het sal duyster avondt sijn
eer wy inde Stadt comen.
B. Wat sullen wy dan daer
naer maecken?
A. Wy sullen op de slupte
op de beele ende op de lunte spe-elen.
S. Wel laet ons gaen op dat wy
ons op een ander tijt oock
mogen gaen vermaecken.

FINIS.

dang-an kami?
S. Hendakmu kami bertulong
akan diri barmain?
D. Iadi-mu kiri atu kanan?
S. Kami ikot jang kadua.
A. Adoi! tsialaka ontong menjadi
hamba bersala.
D. Beerla kita memassang
bedil atu pana.
I. Kami bersuka lebeh dang-an
meng-ail ikan.
M. Siapa ada batang kail
daan onpang?
D. Iang kami pun'ja jadi pitsia.
S. Hamba ada sawatu d'jala daan benang
akan meng-ambil bekat ta-katta.
B. Ija akan katam daan
oudang d'juga.
I. Hamba suka memukat dalam
pingan, tetapiku berbintsi
Akan bassa kain.
A. Bulom waktu kombali
Karuma?
I. Iadi malam petang tella
Kita datang kadalam kota.
B. Appa memboat kita pon
Komodiën dari pada itu?
A. Kita bertiop bangsi, bargassing her-
bab, daan berkutsiapi.
S. Baik kita pulang agar kita
mendapat bermain main d'juga
Kapada waktu lain.

SVDAHANI.

Vermaeninghe tot Charitaten.

Dat sevende Capittel.

Achab/ Jonas/ Tobias/ Samuel ende Daniel.

A. Wats dat vooz een hoop volck
die ick sie loopende van deure
tot deure?

Primeng-atakan memmeri sedekah.

Iang bagi katud'jo.

Achab, Iunas, Tobias, Samuel, daan Daniel.

A. Ourang appa itu jang de
liat hamba, berd'jalan dari
pintu ka pintu?

Digitized by Google

J. T'sijn u arme broeders
naecht ende barvoets gaende
ten deele.
A. Ick en hebbe broeder bundt
ofte maege arm noch bedelende.
T. Hoor! so Godt een Vader is
is vande armen als vande rijcken
sijt ghy dan geen broeder dan
hun beyden?
S. Sy roepen honger ende barmher-
tichept/maer niemant en
geeftse yet.
D. Geeft desen meladtschen
wat om Goodts wille.
A. Dat hy op een ander tijt
come.
J. Die den buyck vol heeft en
verlaecht niet seer den armen.
A. Of ick onsen cost wech
gave wat souden wy morgen
eeten?
S. Elcken dach brengt sijn
broot mede.
A. Den Meester heeft mijn
bevoolen het overblijfsel op
te slupten.
D. Jae/op datse niet verloozen
en gaen/ende om die upt te deelen
den armen behoeftigen/die
begeeren bezaedt te zijn vande
kruymkens die vander taeffelen
vallen.
A. Wat soude ons hondeken
eeten?
J. Bemindy meer de beesten dan
dan arme Chzistenen?
T Hy sal inden Hemel comen
also recht als een bis broeck.
S. Geeft een aelmosse Daniel
aen dese verhongerde ende
ongeluckige Weesskinderkens.
D. Waerom weent dit cleen
baeskens?
J. Hy heeft eenen goeden ende
opzechten Vader verloozen.
T. Ick en sie Achab nimmermeer

I. Itula sudara-mu meskinan
bertalann'jang meminta
akan sedekah.
A. Kami tiada kaka sudara atu
Kolharga miskin daan bersedekahan
T. Bagimana? d'jikkelou Allah jadi
Bappa ourang miskin daan kaja
bukan angkou jadi sudara
Kaduān' ja?
S. Deān'ja pangil lapar daan rah-
mad, tetapi tiada barang siāpa
memberin'ja barang appa.
D. Beri barang barang akan sakit-
tanpuru ara ini Karna Allah.
A. beerla deā datang kapada
waktu lain.
I. Siāpa berkin jang purut tiada
bering-at akan mit kinan.
A. D'jickelou kami memmeri
makan nan-ku habis, appa kita
memakan esok?
S. Segala hari terhenter akan
makannann'ja.
A. Pongurou menjuro hamba
bersimpan akan iang
tingal.
D. Ija, agar tiādan'ja berhilang
daan berbagin'ja akan jang
miskinan jang ada berguna
Daan hendak men jadi kinjang
dari barang bid ji nang d jato
dari dulang.
A. Appa pon memakan and jing
kita?
I. Berkasse angkou lebeh akan binatang
dari pada ourang Christan miskin?
T. Deā masok betul ka sorga
seperti samatta kail.
S. Beri sedekah Daniel kapada
Anak jatim ini, jang berlapar
daan bertsilaka ontong.
D. Karna appa menang-is,
budak ketsil itu?
I. Deā hilang akan bappan'ja jang
Baikbudi daan adil.
T. Tiada kami meliat Achab memberi

wat

Digitized by Google

Wat om Godes wille gegeven.
A. Meynt ghy dat ick int
geven een hoorn ofte trompet
blase/om vande menschen
gesien te worden?
D. Dat soude een werck sijn
van ergernisse.
S. De slincker hant en mach niet
weten wat de rechter doet
I. Siet doch eens desen armen
menschе/ vol sweeren ende wonden.
A. Ick en sie hem niet/ick
hebbe pijn in d'oogen.
D. Waert dat ghyse aen-
saecht barmhertighe
oogen/sp souden wel haest
geneesen zijn.
T. Met alsulcke mede lyden
als wy onse naesten aensien
met alsulcke sal ons
Godt aensien door sijn barm-
hertighe ende goedertieren oogen
I: Waer woont deesen armen
menschе
S: Hy en heeft huys/ hutte
Vaeder noch moeder
D: Laet hy hem begeeven inde
handen des heemelschen vaeders
die veel woninghen heeft.
L: Hy en sal hem niet verlaeten
als sijn vader hem gelaeten
heeft
I: Hebdy oock pets meedegeselle?
D: Ick hebbe noch een gersten
broetken.
A: Wat is dat voo, sulcken
hoop volck?
T: Den armen is een op een
os waert.
I: Een cleene gifte blydelijck
gegeven/ is getuyge van een oprecht
leven
A: die al het sijne weeft geeft
en doet die niet een sotte ark-
moss?
D. Geeft mildelijcken ende

sakili barang appa karna Allah.
A. Adala kamu befikir makka hamba
pertiop fatandok atu nurfiri kapada
waktu memberi, agar de liatkan
manusea?
D. Itu jadi pakard'jaan ourang
berbiftu.
S. Tang-an kiri tiada berguna tau
Appa de boat tang-an kanan.
I. Liat sakali manusea itu miskinan,
penoh benka daan liang.
A. Kami tiáda meliatn'ja, karna
mattaku sakit.
D. D'jkkelou angkou menentangn'ja
dang-an matta rahmani,
dean'ja menjadi bang-at
bersombo.
T. Seperti kita menentang akan
am sajaku dang-an sammarusa hati
mikka demjiken de pandangku
Allah, karna mattan'ja berbudi
daan rahman nurahim.
I. Kamana menaon ourang
mes kinan itu?
S. Dea tiada pun'ja ruma, balei,
Bappa átu ibu?
D. Beerla dea terhentern'ja kapa
tang-an bappaku sorgani, jang
Ampun'ja rnma anta permana.
T. Dea tiáda bertingaln'ja
seperti bapp in'ja bertingal
akan dea.
I. Adala angkou barang barang sobat?
D. Kami ada lagi sapipak
apani.
A. Appa itu kapada ourang
san'ja bagien?
T. Iang mes kinan, sabid'ji tellor
Argan'ja seperti sekor limbu.
I. Anugra dang-an sukahati d'jike
pon kepsik, jadi bersakit dari pada
hidoppan ádit.
A. Siapa tiemberi hartan'ja habis
bukan de berboam'ja sedekahan
gila?
D. Beri moxh makka angkou.

Ghy

Digitized by Google

ghy sult hondert voor een ontfanghen.
A. Wanneer sal dat sijn?
I. Als den tijt sal gecomen sijn vande gantsche vergeldinge des eeuwigen levens.
A. Ist niet genoech dat ick mijn goet den armen laet nae mijnen doot?
S. Neen: want beter licht de kaersse die voor gaet dan die nagevolcht.
T. Geeft desen armen mensche een cleedt om sijn naecktheyt te bedecken.
A. Mijn cleeren en souden hem niet passen.
D. Ghy behoort de wercken der barmhertichept te verbullen.
A. Welcke sijnse?
D. De hongerige spysen de dorstige laeven de naecktte te cleeden de vreemdelingen te herbergen de gebangenen en siecken te besoecken ende de dooden te begraven.
I. Godt gebe ons de genade dat wy dese weldaden mogen doen ende volbrengen.
S. Amen/Amen.

FINIS.

berterima saratus karna satu.
A. Manakala jadi itu?
I. Tatkala datang waktu segala balassan hidoppan terkakal.
A. Bukan jadin'ja suda tella hamba bertingal harta-ku habis
Akan mis kinan komodien dari mati?
S. Tida: Karna lagi baik bertrang nang dian jang d'jalan de hadapan dari jang ikot de balakang.
T. Beri akan ourang mis kin ini salei kain akan betudong talann'jangn'ja.
A. Kain-ku tiada patutkan deä.
D. Angkou bergunakan putus Iang pakard'jaan irrahman nurahim.
A. Appa ija n'ja?
D. Beri makan siapa lapar beri minom siapa aüs beri pakai siapa talann'jang beri ruma siapa dagang meliät akan ourang sakit daan berpassong daan bertanam akan bankei.
I. Rabiül Allah beri kita rahmad Agar kita mendapat berboat daan berputus kabaktiën ini.
S. Amin, Amin.

SVDAHAN.

Loflijcke doen van oprechte Vaders/ besoeckende haere kinderen inde schoole.

Dat achste Capiteel.

Samson/ Hiob/ Thophile/ Augustus/ ende haerder geslachte.

Pakard'jaän terpud'ji dari bappa Adul, meliät akan anakanak n'ja de dalam bandarsah.

Iang bagi kaduä lapan.

Samson, Hiob, Thiophile, Augustus daan segala sal kolharga deä n'ja.

S. De

Digitized by Google

S. De Godt des vreedes sy niet
u allen mijn lieve Kinderen.
K. Sijt wellecoom Meester Samson
mijn Heer Thiophilus/Hiob ende
Augustus.
S. Wat maeckt ghy mijn
cleen Soonken?
K. Ick en doe niet mijn Vader.
S Wacht u wel (seyt Pitagoras)
te sitten op de mudde.
K. Ick en verstae dat niet
mijn Heere.
S. Tis so veel te seggen dat
ghy niet leedich lanterfantich
noch traech moet weesen.
K. Wy leeren neerstelijck
mijn Heere.
H. Wat hebdy geleert
sints wy hier laest waren?
K. Eenen hoop boecken voor de
Jeucht seer noodich.
T. Hebdy geleesen de twee
schoone boecken die ick u
gesonden hebbe?
K. Ick hebse tweemael gelesen
ende wel verstaen.
A. Wat hebt ghy daer van
onthouden?
K. Ick hebbe aengeteeckent een
schoon spreckwoort/inhoudende
dat het verloozen arbeyt is/
te saepen een goet saet/op een
herde steenrotse/ofte op een
gebassayden wech.
A. Waerom issset verloozen
moyten?
K. Om dattet de vogelen eten
ende dattet niet can vruchten
voort vrenghen noch vermeenich-
vuldighen.
H. Het moet dan in goede
aerde vallen.
K. Dats recht:
want soodanige gelijckenisse
raeckt een hoos ende
opstinaet sot.

S. Allahu salaman jadi dang-an
segala kamu anak-ku berkasse.
B. Salamat datang Pongurou Samsom
tuankuThiophile, Hiob daan
Augustus.
S. Appa boatmu Anakku
ketsil?
B. Tiada hamba menboät appa Bappaku
S. D'jang-an angkou berdudok
kaatas sad (katta Pitagoras.
B. Kami tiada meng-arti itu
tuan-ku.
S. Artin'ja tiada angkou dapat
berdudok pinjegam plahang
plahang atu memalas.
B. Kita beraid'jer rad'jin
tuanku.
H. Appa meng-aid'jer-mu sedang
Kita ada sini dahoulo?
B. Berbagi kitab jang berguna
Akan segala anak budak.
T. Adala angkou membat'sia jang
Kitab kadua jang de kerimku
Kapada mu?
B. Kami membatsian'ja duäkali
daan meng-artin'ja berbaik.
A. Appa adala angkou
bering-at ing-at?
B. Kami bertanda akan sawatu
berkattaän, jang meng-arti,
makka jadi pakard'jaan hilang-an
Iang membuleeh akan padi, deätas
bukit batu, atu deätas sad'jalan
berisi bata.
A. Karna appa jadin'ja kard'jaän
berhilang-an?
B. Karna de makann'ja jang bourong
daan tiada terhenter boäbid'ji,
atu berbanjaran.

H. Deä berguna pon menjato dalam
tana baik.
B. Benar itu:
Karna arti bagien itu kana
Akan ourang d'jahat nakal
daan gila.

Digitized by Google

S: Bediet ons wat de oorsaecke daer van is.
I: Overmits dat hy niet en can begrypen de weetenschap dat is het saet/ commende vanden sayer/ t'welck den meester is.
A: Wat salmen dan met het goede saet maecken.
I: Men behoort het te sayen int binnenste vande herten der verstandighen.
H: Dats een seer schoone vertellinge
T: Laet ons deese andere kinderen oock hooren
S: Toont ons u schone boecken ende geschriften.
A: Wel: waeron schryft hy?
I: hy is seer weemoedich ende en derf niet spreecken mijn heere
A: heeft hy de schoone boecken verloren/ die ick hem gecocht hebbe?
I: Hy heeftse dier genoech vercocht mijn heere.
A: Wat heeft hy met het gelt gemaeckt.
I: Hy heeft het gegeeven om hondert voor een te winnen
T: Wy meenden te hebben goede leer-kinders/ende het sijn guyts en de boeven.
I: En vergramt u niet mijn Heere/ hy heeft het met rypen raet gedaen/ op dat hy creege hondert voor een
T: Wilt ghy sijn doen proeven ende mijn doen verstaen/dat het wel gedaen is sijn boecken te vercoopen/en de sijn gelt op woecker te geeven?
I: Hy heeft het alsoo geschreeven gevonden in een van sijn boecken
T: Ick sal het gelooven als ick het sie.

S. Meng-artila akan kita Appa mulan'ja.
B. Sebab dea tiada berfikir Akan budi budiman Artin'ja jang boabid'ji, datang Dari ourang membuleeh, jang Iadi nang Pongurou.
A. Appa guna kita memboat pon dang-an boabid'ji jang baik.
B. Kita bergunan'ja membuleeh dedalam antara hati ourang budiman.
H. Itula tseritraja jang bisey.
T. Mare kita mending-er akan budak ini d'juga.
S. Tund'jokla akan kita kitabmu daan sepertihan jang mad'jelis.
A. Hei: Karna appa dea menang-is?
B. Dea bermis kal hatin'ja daan tiadan'ja brani berkatta tuanku.
A. Adala dea berhilang jang Kitab bisey, jang de beliku Kapadan'ja.
B. Dea berd'jawaln'ja mahal songo tuanku.
A. Appa memboatn'ja dang-an Iang draham?
B. Dea berin'ja akan melaba dang-an satu saratus.
T. Kita befikir makka kita ada Anak anak jang berbaick had'ji, tetapi deán'ja jadi nakal daan haramzada.
B. D'jang-an gusar tuánku dea adala berboát dang-an bitiara massing massing, agar berbulehn'ja dari satu saratus.
T. Hendak ankou berpud'ji pakard'jaan-n'ja daan memmeri aku katahawi, makka jadi baik berd'jauwalkan kitab-n'ja daan memberi jang drah am akan membuleh dari satu saratus?
B. Dea mendapatn'ja tersurat Kadalam sawatu kitab Iang ampun'ja dea.
T. Kami heakin itu, tella aku meliatn'ja.

A. Wat

Digitized by Google

A: Wat hebt ghy met het gelt gedaen? boeve.
B: Ick salt u seggen mijn heere.
A: Wijst mijn eens het Capittel daermen sijn boecken maeth vercoopen ende het gelt nyt stellen om hondert voor een te crygen.
B: Hier is de selfde reeden
A: Leeser lupde ende beschedelijck

A. Appa boatmu dang-an draham? haramzada.
B. Hamba beri tahou-mu tuanku.
A. Tund jok hamba sakali jang bagi surat, kamana kita dapat berd jauwal kitak daan memberi Iang draham agar membole dari satu saratus.
B. Inila jang prymeng-atahan
A. Batsiala terbun ji daan bi sey.

Alsoo spreeckt de Heere Jesu Christi.

Indien ghy wilt weesen volmaeckt vercoopt tgheene dat ghy hebt ende ghevet den armen: Comt ende volcht my na/ghy sult een schat indē hemel hebben/ende ontfangheu hondert voor een.

Demikien katta tuanku Iesu Christi.

D'jikkelou angkou hendak jadi semporna, berd'jauvval segala jang ampun'ja mu, daan berila akan ourang meskinan.
Mare daan ber-ikot akan aku, makkamu berbule arta garib de dalam sorga, daan berterima saratus karna satu.

A: Wat segt ghy van uwen soon Heer Thiophilus?
T: Hy geeft mijn oorsaeck om mijn gramschap te verkoelen.
A: Het is van noode datmense versie met deughdelijcke boecken.
H: Ick begeere doch dat mijn soone de deught nae volge.
S: Segt mij doch wat de deught is.
H: Tis te beminnen dat recht ende eerlijck is: tgoet te volgen ende tquaet te schuwen.
S: Mijn cranck verstant en can niet begrypen/ wat profijt sy den menschē doet.
T: Sy toont hem den weeh naer den Heemel.

A. Appa kattamu dari anak-mu tuan Thiophilus?
T. Dea beri hamba mulani akan, berssed jok jang guffarran hamba.
A. Iadi berguna memmerikan Dea kitab jang berisi adil.
H. Kami hendak pon makka anak ku meng-ikot d juga jang adil.
S. Beritahou hamba appa itu jang adil.
H. Iadin'ja: berkasse akan segala Iang menjadi benar daan hormad, men-ikot jang baik, daan melalu jang d'jahat.
S. Budi-ku lombat tiada meng-arti ontong appa de berin'ja akan manusea.
T. Deán'ja bertund'jok akan dea jang d jalan kasorga.

Digitized by Google

H. Sy brengt den menschе op eenen rechten pat/ inden welcken wy sien de voetstappen van onse oprechte baders ende boor ouders.

H.Dean'ja berhenter akan manusia, deatas d'jalan raja, kamana Kita meliat jang tappa-kaki; bappa daan nenneh-ku daholo jang adil.

A. Denckt ende gheloeft kinders dat ghelijck de ghesontheyt is de behoudinghe des lichaems:

Dat alsoo oock de gheleertheyt ofte deucht is de beschermer der ziele vander helle.

A. Ing-at daan heakinla anak anak makka seperti jang sombo han jadi angkattan badan.

Makka demikien d'juga jang budiman atu adillan jadi jang memmerenta n'javva dari narka.

S: Wat cracht heeft sy?
H: Sy werpt ter neer de poorten der hellen/ ende weeder staet de sonde.
S: Heeft sy eenighe andere besondere werckinghe?
T: Jae sy: want sy raet den menschе te volgen de goddelijcke dinghen.
H: Meester augustus wy bevеelen onse kinderen in uwe handen
A: Wel mijn Heeren: ick danck u van gantscher herten ick salder al mijn neerstichеyt toe doen om hun wel te leereu.
S: Wel sijt alt'saemen goode bevoolen.
T: De segeninghe Goddes blyve met u allen.
A: Amen.

S.Kauwassahan appa ada dean'ja?
H.Dean'ja merobo akan pintu narcka, daan menahan akan haram doosa.
S.Adala dean'ja barang pakard'jaan lain d'juga?
T.Ija: karna dean'ja mesaurat akan manusea meng-ikot akan kard'jaan Allahi.
H.Pongurou Augustus: kita beri tingal anakku kapada tang-an-mu.
A.Baik tuanku: hamba terrima kassemu dari pada segala hati, Kami pon memboat segala rad'jin akan meng-aid'jer n'ja baik baik.
S.Baik tingalla segala kamu dang-an Allah.
T.Pilehara Allahi bertingal dang-an sagala kamu.
B.Amin.

Den

Digitized by Google

Hoort kinderen ende onderhout/dat het behoorlick is te gehoorsaemen Godt/ sijn Ouders/ ende hunne Meesters/ want onse lichaem aen dese dry is hangende/ aenghesien wy de ziele van Godt hebben/ het lichaem van onse Vader ende Moeder/ ende de wetenschap ofte leeringhe van onse Meesters: ende sijt verseeckert/dat de gheene die Godt niet en eert/ sal onghelucklich syn/ in alle syn doen ende wercken. Vervloeckt is het lant (sept Platon) dat de ongehoorsaemheyt der kinderen niet en bestraft/ want soo de wilde beesten haer ouders weten te eeren/ soo veel te meer schande ist voor de kinders het selve oock niet naer te comen.

Pongurou beraid'jer akan anak budak.

Ding-erla daan bering-at anak anak, makka jadi berguna mending-ar akan Allah, akan ibu bappa, daan pongurouń'ja, karna kapada jang katiga ini bergantong segala badan kita, karna sebab kita ada jang n'javva dari pada Allahu, jang badan dari pada ibu Bappa, jang budiman atu aid'jerran dari pada Pongourou kita: Makka jadi sesongo, barang siapa tiada beri hormad akan Allah, jadi tsilaka ontong pada segala boattan daan pakard'jaan n'ja. Berbinassa jadi jang nagri (katta Platon) jang tiada berhokkum akan anak duraka, karna d'jikkelou barang binatang nakal beri hormad akan ibu bappan'ja, jadi pon maluhan lagi kapada segala anak jang tiada menurut itu d'juga.

FINIS.

Digitized by Google

Slapens tijt.

Dat neghende Capittel.

Abzaham / Jsaak / David / Salomon / ende den Meester.

M. Wat let u soo te pinck ooghen ende te kinckebollen?
A: Hy is lup ende geuwt van vaecke.
M: Hoe veel uyzen is het geslaegen?
J: De voeve clock is alreede geluyt.
D: Jck soude wel begeeren eenen anderen hyslaep.
M. Sijt ghy met u meedegeselle niet te vzeeden?
D: Hy en doet niet dan rasen ende dzoomen.
J: Ghy hoest ruspt ende wentelt den geheelen nacht
D: Ghy sijt seerick/ schozft ende vol luysen.
M: Gaet slapen met vzeeden ende met de segeninge Godts.
A: Wie sal de heerse dzagen?
S: Dat hyse dzage diens weecke dat het is.
A: Dats recht ende behoozlijck
M. Bewaert de heerse wel ende staet mozgen vzoech op.
S: Wel mijn meester.
A: Gaet sachtkens de trappen op/ want sy sijn seeckers quaet ende gladt.
D. Daer is eenen trap gebzoocken.

VVaktu tidor.

Iang bagi kasambilan.

Abrahim, Isaäk, Davud, Soliman, daan Pongurou.

P. Appa mula angkou berpitik matta daan men'jut kapala demikiën?
A. Dea jadi malas daan meng-aap Karna antok.
P. Barappa d'jam jadi n'ja berpukol?
I. Iang genta haramzada suda menghela.
D. Hamba hendak memboleh sa ourang lain sesamma tidor.
P. Tiáda angkou bersuka dang-an sobadt-mu?
P. Deä tiáda memboät lain dari pada harubiru daan memimpi.
I. Angkou berbatok sirdawa daan berguling jang malam habis.
D. Angkou jadi bersakittan, berkudis daan peno kuto.
P. Pigila tidor dang-an mafakat daan dang-an pileharani Allahi.
A. Siäpa membawa jang diän?
S. Beerla deä membawan'ja siápa pun'ja d'jumaät.
A. Itula benar daan berguna.
P. Liát jang diän baikbaik daan bang-onla esok pagi pagi.
S. Baik Pongurou ku.
A. Naikla plahang akan tanga, karna deä songo d'jahadt daan lits'jin.
D. Inila sabatang tanga pitsia.

J. Watht

Digitized by Google

I: Wacht u dát ghy van
hooven needer niet en valt.
S: Wie heeft den ſcutel?
A: Taſt op den richel vander
deure.
D: Wie heeft mijnen hooft
peuling genoomen?
I: mijnen piſpot is oock
gehzoocken
S: ontknoopt my deeſen
neſtel mijn meedegeſelle.
A: Gaet liggen alr'ſamen
de keerſe gaet upt
D: ſteeckt u beenen upt
Iſaack.
S: ghy en ſlaep niet
geruſtelijck Abzaham
A: Hoe legge ick dán?
S: Heel crom ende gedoocken
als een houdt.
A. De lendenen ſijn mijn gebzooc-
ken van op de cant ende ſponde
te ſlapen.
D: Luijſt upt kleeren
Iſaack.
A. Sy crielen als eenen hoop
Mieren/ofte een ſ werm
Bpen comende upt de
Bye-kozven.
S. Doot ſtoutelijcken:
de Coninck vergevet u.
D. Steeckt een ſtock tuſſchen
de ſponde op dat het deerſel niet
af en valle.
I. En hoozdy de muggen niet?
D. Ick en ontwaecke niet
tot dat het claer dach is.
A. Ende ick altoos ten midder
nacht/ofte als den haen
craijt.
S. Wat ſal hy mozgen
hebben die eerſt op is?
A. Den Meeſter heeft hem belooft
te loonen/ende den lupſten
bán achteren te giſpen.
I. Hpiſt ſeechers alte gewoon.

I. Lalumu agar agar ankou tiáda
d'jato dari atas kabawa.
S. Siápa ada jang anak kont'ſi?
A. D'jabatla de atas baturon
pintu.
D. Siápa meng-ambil akan
bantal kami?
I. Prioku berkintſing jadi
pon pitſia d'juga.
S. Ourey kami jang tali ini
ſobatku.
A. Berbaring ſegala kamu
Iang dian ampir matti.
D. Berbetul tombokmu
Iſaak.
S. Angkou tiada tidor
ſedap Abrahim.
A. Bagimana kami pon berbaring?
S. Erot ſakali daan berguling
ſeperti and'jing.
A. Balakanku jadi pitſia
ſebab bertidor deatas jang
oud'jong gree.
D. Tſiarila kutto de baid'jo-mu
Iſaak.
A. Dean'ja berurouhara ſeperti
ſemot, atu ſeperti ſakampong-an
madu jang datang dari
Pong-madu.
S. Bunohla brani:
raid'ja meng-ampon angkou.
D. Boba ſabatang kajou
de tepi gree, agar tiada jato
Iang ſelimot.
I. Tiada angkou mending- drakan d'ja-
D. Kámi tiada terd'jaga. (mok?
ſampei ka hari trang
A. Kami pon ſabagi ka tang-a
malam, atu tatkala berkoko
ajam.
S. Appa bulehn'ja eſok
Iang berbang-on bermula?
A. Pongurou oupama membalas
Akan dea, daan jang malas
bergitik de pantat.
I. Dea membiaſſan'ja amat ſongo.

S. Sijt

Digitized by Google

S. Sijt stille ende vreed'saem ghy lieden.
A. Comt laet ons/ons bevelen inde handen des almachtigen Gods ende onse gebeeden upt het gront onses herten upt spreecken.
S. Om Godes gratie ende vergevinge onser sonden te vercrygen/ behoorlmen te bidden sonder op houden: daerom so laet ons eendrachtelijcken voor Godt neder knielen/ende hem aldus aenroepen.

Dat Avont Gebedt.

O barmhertige Godt / eeuwige licht schynende inde duysternisse des Weerelts / Ghy die verdrijft de nacht der sonden eñ alle blintheyt des herten: Nae dien ghy de Nacht verordonneert hebt om te rusten / ghelijck den Dach om te arbeyden: Wy bidden u geeft dat onse lichaemen in vreede ende stilheyt mogen rusten/op datse daer nae bequaem moghen syn om te lyden den arbeyt diese draghen moeten. Waticht doch onsen slaep/dat die niet onordelic eu zy/ op dat wy aen Lijf ende Ziele onbevleckt moghen blyven/Ja dat onsen slaep self gheschiede tot uwer eeren. Verlicht de oogen onses verstants/ dat wy inden doot niet en ontslapen: Maer

S. Berdieem dan bermafakat segala kamu.
A. Mare kita terhenterkan kita
Katang-an Allahu kauwassahan
daan berkattakan sombahajangku
dari pada segala hati.
S. Akan berouleh karun'ja daan
maaf doosa kita.
Iadi berguna d'jang-an berputus som
bahajangku: karna itu beerla
segala kita belutut
kahadapan Allah, daan menjomban'ja
demikien.

Sombahajang petang hari.

Allahu irrahman nurahim, daan trang terlalu kakal jang berridop de dalam kalam dun'ja, Kamu jang berboäng malam doosani daan segala berbuta hati: Tella kamu menjadi akan malam agar membrenti n'ja, seperti jang hari akan bekard'ja: Kita menjomba mu, berila badanku membrenti dang-an dieem daan mafakat, agar deän'ja mendapat tahan komodien dari pada itu segala pakard'jaan jang berguna. Bersedangla antok kita, sebab tiadan'ja menjadi nad'jis, agar kita tiada menjadi bertsiamar badan daan n'javvaku, Ija maka antokku menjadi dang-an hormad-mu Ber trangla matta budi kita, agar kita tiada bermantok kapada maut: tetapi menanti sedakala kapada mohoon kita dari pryhal

ini

Digitized by Google

altijt verwachten op onſe verloſſinghe upt deſe elendicheyt. Beſchermt ons oock voor alle aevechtinge des duyvels/ ons in u heylich ghelept nemende. Eñ hoe wel wy deſe dach niet toe gebracht en hebben/ſonder grootelickx tegen u geſondicht te hebben: Wy bidden u dat ghy alle onſe ſonden wilt bedecken/ door uwe barmhertigheyt ghelijck ghy nu alle dinghen op der aerden bedeckt hebt / op dat wy van u aenſchijn niet verſtooten en werden. Gheeft oock ruſt ende troost allen cranckē bedroefden / aenghevochten herten/ door onſen Heere Jeſum Chriſtum/die ons alſoo heeft leeren bidden.

Onſe Vader ghy die daer ſyt inden Hemel/ gheheyllicht werde uwen naeme / u rijcke toecome/u wille ghelchiede/op der aerden als inden Hemel/ gheeft ons huyden ons daechlicks broot/ ende vergeeft ons onſe ſchulden als wy verghe-ven onſe ſchuldenaeren ende leyt ons niet in verſoeckinghe maer verloſt ons vanden booſen / want u is dat rijcke / de cracht / de heerlijckheyt inder eeuwicheyt/Amen.

ini. Memmerenta kita d'juga dari pada ſegala amok ſeitan, meng-ambil kita kaſerta-mu ulkadus. Makka ſebab pon melalu hari ini dang-an dooſa kita jang menjadi pon maha baſſar: kita menjomba mu, agar angkou hendak bertutop ſegala dooſa kita, dang-an rahmad-mu, ſepertimu bertutop ſakalien jang iſi dun'ja, agar kita tiada menjadi tulak dari hadapan muka-mu. Berila d'juga rehat daan rahmad ſegala ſakittan, bertſinta, daan miſkil hati, karna tuanku Ieſum Chriſtum jang meng-aid'jer kita menjomba demikien.

Bappa hamba jang berdudok kadalam ſorga, berulkadus menjadi namma-mu, hokkuman-mu mendatang-i, kahendakmu menjadi deatas bumi ſeperti dedalam ſorga, berila kita makannan ſedekala hari, makka beramponla dooſa kita ſeperti kita berampon akan jang berſala kapada hamba d'jang-an henter kita kapada ſetena ſeitan, tetapi mohoonla kita dari iblis karna-mu āpun'ja hokkumā, daan kauvvaſſahā, daā berbaſſaran ſampey kakakal. Amin.

A. Laet

Digitized by Google

A: Laet ons tot een beſluyt
ſinghen dit voorgaende gebet
onſes Heeren ende gaet op de wyſe
vanden dryentwintichſten Pſalm.

A. Beerta kita berputus itu
dáan bern'jann'ji ſomba hajang tuánku
Ieſum Chriſtum, daan berbun'ji
ſeperti maſamur duá pulo tiga.

Vader ons die in d'Hem'len ſijt almachtich
God/Vader/Soon ende heyligen Geeſt/waerachtich
Geheylicht wert u naem met vreucht alleene
D Coninck-riick en Majeſteyt ſeer reene
Toe come/ uwen wil geſchie in waerden
Als inden Heemel/ ſoo oock op der aerden.

Geeft ons huyden ons daechlijcx broot in ſonder
Twelck onderhout ende voedet ons met wonder
Ende vergeeft ons onſe ſchult genaedich
Soo wy vergeven die ons ſijn mil dadich
En leyt ons niet in verſoeking der quaden
Maer loſt ons vande booſen die ons ſchaden

Want u behoort t'oprechte Cooninckrijke
De macht en heerlijcheyt oock algelijcke
De cracht en oock de eere aller deuchden
Van nu tot inder eeuwicheyt volvreuchden
Singen wy dit met bhyſchap alte ſamen
Inden naem onſes Heeren Jeſu/Amen.

Bappaku jang berdudok ka ſorgani
Allah, Bapp'anak, Roh-ulkaduſſani
Berulkadus jadi namma mu ſaid'ja
Hokkumanmu daan pakard'jaän raid'ja
Mendatang, pon kahendakmu menjadi
Bagi de ſorga pon deatas bumi.

Beri

Digitized by Google

Beri hamba hari ini makannan
Iang mendapat berhidop hamba heiran
Makka ampon la kita outang hamba
Bagi kita ampon nang brutang hamba
Tahentar kita pada fael iblis
Mohoonla kita dari d'jahat nad'jis.

Karna mu pnn'ja hokkuman adillan
Makka kauvaſſahan daan pon kapalan
Makka berbaſſaran daan hormad akal
Dari ſakarang pon ter lalu kakal
Segala itu ſomba kita raid-jin
De dalam namma tuanku Ieſu: Amin.

S: Doet de heerſe upt Iſaack ende laet ons ſlapen inde ghemeſ des geenen die Heemel ende aerde geſchapen heeft.

S. Padamkan dián Iſaak daan beerla kita tidor dang-an biſmi Allah jang menjadi ſorga daan bumi.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

VOCABVLARIVM

Van de Duytsche ende Maleysche tale / nae de ordre van't Alphabet.

Duytsch.	Maleys.
A B.	
Absent:abstineeren	Tieda siny:Pantang.
Abuseren.	Bersallach
A C.	
Accoort.	D'landgie.
Acht.	Delapan.
Achterley.	Delapan jenis.
Achtmael/achtwerf.	Delapan kaly.
Achter.	De belackang.
Achter aen.	Commedien.
Achternoen.	Lalu tan-gahary
Achterste.	Iang commedienij
Achterstellen.	Anter de belaccan
Achtervolghen.	Ekoet commedien
Achterwaerts	Berondor
Acker	Bendang
Ackeren	Menagala
Ackerman	Ourang bendang
Actie teghen pemant.	Dauvva ken oerang.
A D.	
Adder/adderslanghe	Oular
Ader	Ourat dara
Aderlaten	Bovvang darach
Aderlater/ meester.	Tabib.
A E.	
Aelmoessen	Sedekah
Aen ofte by	Ampir
Aenbegin	Moela moela
Aenbidden	Persomba
Aenbieden	Antatken
Aengheboden	Souda antat
Aenbyten	Ghygitken

Digitized by Google

Duyts.	Maleyer
aenbinden	ekatken
aenboozden	melanger
aenbzanden de pot	ang óes prio
aenbzinghen	ter antar
aenbzengher	oerang antar
aenbupgen/ crommen	bererot
aenclacht	davva
aenclagher	oerang davva
aencleven	lekat
aencloppen	pockolkean
aenknopen	berſambat
aencomen/ by comen	datang
aen dachtich	berin-gat
aendzaghen	bava ampir
aendzyven	ter toelack
aendoen	packey
aenghebozen	derry mouda
aenghenaemt	ſouka haty
aenghenomen	ſouda trima
aenghelicht	mouka
aengelien dat ic/ ect	tetapij beta
aenhanck	tergantong
aenherchten	beſambât
aenheffen	ter d'jongjong
aenhoozen	berding'er
aenhoozder	oerang bedeng'ar
aenloop	ter lary
aenmaken	ſambatken
aen malcander	lehat ſamma
aenmercken	berlyat
aenryden te peert	berpaſang-couda
aenſlach	ſatoe amock
aenſpannen	berſamma
aenſpreken	berkatta
aenſtoocken t'vyer	paſang apij

A

Duyts.	Maleys.
aenstranden	langar pasir
aentasten	tangcap
aentekenen	tarousourat
aenteptkener	Iour toules
aentrecken/ cleederen	packey
Aentreden	Berjallan
Aenballen	Lavvan
Aenbechten	berlavvan
Aenbeerden	carnamouca
Aenroeren oft schuyvē	Soetong
Aerdich	t'jerde
Aers oft billen	pantat
aertbevingh	gompa boumī
aertrijck	boemy
aes.	Onpan:
A F.	
afbeelden	Berroupa
afbyten	Gygit poutos
afhanden	bacar habis
afbeecken	Roboh
afcappen	potong
afclimmen	Toeron
afcomste/bzunden	Assal
afcoop	Tieda ada
afcozten/gheit	Bry koerang
afdzagen	bava tourong
afgaen	touron habava
afgod	berhalla
afgront der hellen	dalam narka
afhalen	Ambil derriatas
afhanghen	Bovvat derriatas
afheffen	Angat-darijatas
afhouden	pongal
afkladden	Sappo
afclimmen	Toeron

Digitized by Google

afcorten/afhouwen — pontong: poutus
aflanghen — berij touron
afleyden — pimpin cabava
aflywich — Termatty
afloopen — larij touron
afmeten — beroukor
afmueren/oft hemming — berpagar
afraſpen/afplucken — berkykier: gintas
afrekenen — Bekiera poutos
afroepen — pangil kabava
afrollen — Goelir ke bava
afrucken/afplucken — gintas
afſchaven — ber nyis
afſcheeren — bergonting
afſcheuren — bertjarick
afſchepden/ van een deplē — bergaby
afſchepden/den andere — bertjerey
afſchieten — Paſſang
afſluyten — Toutop becontjy
afſnyden — carat poutus
afſtaoten — Toelack de'atas
aftrecken — Hela de atas
afvaren een rivier — Helier ſong'ay
afwerpen van boven af — Lonter ke bava
afwyven/ afveghen. — Sappo.

A I.

Ajuyn. — Bauvvang myra.

A L.

Al: alte — Samoan'ja:amat
aldaer — ſana
alderbeſt — baick ſacalij
alderclepnſte — ket jil ſacalij
alderhande — barang barang ienis
alderhoochſte — tingij ſacalij
alderranckſte — ſakit

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
alderlangſte.	iang penjang
alderleechſte	iang rendah
alderlelickſte	iang iahat roupa
alderleſte	iang commedien
alderliefſte	iang kaſſe
aldermeeſt	iang lebeh
alderſchoonſte	iang baick paras
alderſoetſte	iang gyla
alderſwackſte	iang lembot
alderſwartſte	iang itam
alderwitſte	iang poutee
aldus	bagien
alhier	de ſiny
alleen	ſendijrij
alderley	barang ienis
allenſkens	plahang
alliantie	dammey
almachtich God	alla ioega beſar:allah cauvvaſſa
allenſkens	plahang
alrede met haeſt	ſegra
als nu	ſacarang
alſmen: als	tella kijta:lamon
alſoo zijt	beer bagitoũ
alſulcken	bagien
altemael	ſammoeja
altemet	barang kala
al te ſpade	lambat amat
altoos	ſebagy
alle daghe	ſa hary hary
allum	tavvas
alwaer.	de manna
A M.	
Ambacht	Iabattan
ambachts man	orang prouſahan
amber	amber

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
amboystich	ſakit dada
ammelaken	kain ken maccan
admirael der Zee	tommagon ofte panglijma
amoureus	kaſſe ken pe rampoan:
A N.	
ancker	Sau
anckeren	berlabo
angſt	takot
andachtich	hing'at
ander	lain
anders doen	memboat laijn
anderſins	lain jenis
anderhalf	ting'a dua
anderwerf	lain kaly
antwoort	menjaout
antwoorden	menjaoet
anijs ſaet	Iarij manis
A P.	
ape	Kra oft baly
appetijt	lapar
apoſteunie	bengha
appel orange	lymoen manis
appel dito inde pekel	Ierock
apzil	dulkahidda
apzoberen	ter tjoeuba.
A R.	
arbeyden	Kard'ja
arbeyders	oerang oupahan
arbeyſter	parampouvvan oupahan
arbeyt/ bazinghe	berannacan
arch/ loos	tjeredick
arm	kaſsieen:miſkien
armoede	berkaſsieen
armoſyde Laken	ſultra-caijn
armeyde van ſchepen	calincapan
artilerie/arent.	bedil: vvalij

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
A. S.	
aſem	Naſas
aſſche aſchwerw	Abu:vvarna-abu.
A. V.	
Avont	Petang
avontmael	maccan petang
avontſtonde	petang hary
avontuer	ontong
averecht	ſallah
B. A.	
Back	Doelang
backen	brouſa roty
baden	mandy
backer	iouroeu dapor
baren/ golven der Zee	gelombang laoet oft ombac
baert	d'jangot
balantie	naratja
bal	boa, ſipack ragga
balck	kayou beſar
bale ofte pack	boncus
balſem	oubat
barbier	tabib
baren kinderen	beranacken
barmhertich	berahmad,
barnen	toenoeu
baſſen van honden	d'jalac anging
baſtaert kindt	anac goudé.
B E.	
Beck	Paroch
becken: becoopen	camiſtan: n'jaija
belachen	bertauvva
bedacht	terhing'at
bedanckeu	tryma kaſſe
bedde	mitty tydoor
bedſtede	kitta tydoor
bede	minta ſomba

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
bedelaer	oerang fakir
bederffenis	beénaſſahan
bedroch	ſemóehan
bedrijf	bo'at moe
bedwinghen	gaga-ij
been van een beeſt	toelang
beginnen	moelaken
beeſt	benatang
beproeft	tiouba
benaumes	piſſang
beyden: begecken	nanty:lata
begieten	ſijram
begraven beleggen	tannam bercapong:glang
berſten beletten	ſega: ſaber
beneden: beſijden	debava: mengacoe
berch/ beroemen	boukit, oft goenong: t'juper
berepden berijpen	moeſteyt: tega
berouwen	ſaſal
beſchaemt	maloeu
beſchermen van God	memerenta allah
beſchuldighen	berdavva
beſyden/ beneffens	zyſi
beſem	penjapo
beſloten	tertoetoep
beſuydinghe	berſoenot
beſocht	ſouda tjouba
beſpieden beſpieder	menjalo-ij:ſolo
beſpotten	begourou
beſpringen	berlompat
beſtant oft peys	dammey
beſte	iang baick
beſtelt	iang ſouda
beſtormen	meng'amock
beſweet	berbepeloh
beſwaert	ſougoel

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
bel wynnen	rabach pangſavvan.
betalen	membayar
bet oft meer	lagy
beter	baick
beteren	membaijckij
betrouwen	pertjaja
betoveren	berbijſoubijſou
bevel des Coninc̃r	ſabda radja
bevelen	ſoe roch
beven	gomiter
bevonden	berdapat
bevzucht van kindt	bonting, oft hamil
bewapenen	pakey zyrich
bewaren	terrohken
bewyſen	betoenjock
bewoont	beroema
beytel	pahat.
B I.	
Bynae	Ampir
bidden/ghebeden	ſombayang
bieden/om te coopen	tavvar
bije	madoeu
biekorf	pong madoeu
by/naeby	ampir
by blyven	tingal ampir
by brenghen	mampircan
by doen/oft toe doen	bobo lagy
byle	capack
bylitten	doudock ampir
byſlapen	tydoor ſamma
byſtaen	tompo
byten	ghygit
biechten	tobat
binden	ekat
binnen	dalam

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Bilschupt	roty
Bitter	pa'idt.
B L.	
Blat van een boom	Davvon kayou
Blaesbalck	embos
Blase	arijarij
blasen	tyoep
blat	davvon
blase	ary ary
blaen	biero,
bleeck van aensicht	poutjat mouka
bleetent schaep	soara domba
blepcken	pouteken kain
blyde	souka
blyven	tingal
blindt	bouta matta
blixem	kylat
bloedt	darah
bloedtganck	t'jerit
bloedtlaten	bovvang darah
bloeyen der boomen	berbong'a
bloeme	bong'a
blusschen t'vuyr.	padam.
B O.	
Bock	Cambing
Bode	boupesisen
Bodem van pets	pentat
Boeck	sourat, kytap
Boete gheven	baijer denda
Boef	haramijsada
Boer	oerang dousou
Boezinne	perampouvvan dousou
Boeyen	pasong
Booge	pana
Bolwerck	kouta

Digitized by Google

Duyts,	Maleys,
Boomen	pehon kayocu
Boomgaert	tanaman
Boonen	katjang
Boozen	gordy
Boot oft ſchupt	ſaupan
Bootsgeſel	abaprau
Bonytie een vis:bont	amboeu ãboeu: balar
Boos oft quaedt	nakal
bouras om te ſoudeerē	pij'jer
bozdeel	roema bermoucka
bozduerwerck	berſond'jij
bozgher	orang bendar
bozghen	beroutang
bozghe wozden	encouvvy orang
boznput	talagga ofte prijgij
bozſt	dada
bozſten der wouwen	ſou ſou parãpou vvan
boſch	outan
bos/ oft bondt hont	barkas kayou
boter	minjack ſapy
boven	deatas
boren.	ſeruvval.
B R.	
Bzacelet	Olang
Bzaden	berpangang
Bzaetſpit	pangang
bzandt	toe noeu
bzandewijn	arack apy
bzaken	mouta
bzeet	lyber
bzeecken	pattah
bzief	ſoerat kierim'an
bzil	tjieremin matta
bzenghen:bzoeden	antar meng'eram
bzoeder: bzoepen heet	ſoudaralaky:melut jor

Digitized by Google

Duyts.	Maleys:
broot	roty
broos	morah pata
brugghe	jambatan
bruydegom	oerang mampley
bruyloft	d'Iamocayvin
bruyn.	ytam
BV.	
Buerman	amaſaija
buffel	Karbouvv
buyck	porut
buyckkoop	tjie rit
buydel	pondij
buyghen	bererotcan
buyten	delouvvar
buſſe cruyt	oubat bedil
buſſe gheſchut	moriam
CA.	
Cabel touw	Taly ſauch
cael	palang
caf	fecam
cakelen van hoenders	koko ayam
calander	bobock
calck	capor
calfaten	pacal capal
calf	annack lemboe
camelot	ſouf
cam	ſiſir
camper	kafoer barus
candelaer	kaky dy'en
canne oft krupck	kendy mynon
caneel	kayou manis
canifas	kajin layar
canonick	ponglou ſamij
cant	ſagy
cantick	berſagy

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
capelle	moſkit ketjil
capiteyn	nachgoda
capoen	aijam cambijrij
carbonckel	permatta
cal iack	baioeu
caſe	panir
caſteel	kouta
caſtpden	hoccum
cattoen	kapas
catte	koetjing
catuf	hamba orang
cauwe van voghel	pong tjitjin
cauwoerde	tijmon mandijkeij
C H.	
Chirugijn	Tabib
chriſtenen	naſſarany
C I.	
Ciſſeren	Kekiera ancka
cinckroer	bedil ketjil
circkel	beker
citer	ketjapy
citroen	lymoen beſar
civet	d'jibat
C L.	
Claer licht	Trang
clanck	boenjy
clapper	bouberan
cleeden	packey
cleedt	kain
cleermaker	durd jij
claeter goudt	frada
clerck	moerit
cleven	lekat
cleym	Ketjil
cleynmoedich	Ketjil haty
clove	bla dua

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Climmen	naick
clincken/lupen	hela ginta
clippe	batou karang
clocke	ginta
cloet	galla
cloot	boa boelat
clootgens dermannen	boapeler
cloppen.	pockol.
C N.	
Cnoopen	Berkantjing.
C O.	
Cock	Pendapor
coken	memaſack
coe	lemboe
cokes	nyoer, oft kalambir
coedzeck	ta'y lemboe
coe vlieghe	lalat lemboe
coeck van rijs	apam
coeckbacker	orang brouſa apam
coel	ſoejoeck
coelen	berſoejoeck
coen/ſtout	brany
coetſe	kitta
coffer	pitty
colder van leer	bajou kolit
couleur	vvarna
com/een ſchotel diep	ping'an oft doetang
comeet/ſterre	bintang berafap
comen	datang
conijn	plandock
compareren	datan apad
compas	podoman
complettie	fa'el
concilie	berempon mefakat
concommer	tymonbatang

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
concubupne	gondick
conditie	fael
condt/kenlijck	taau
confijt/confituren	haluvva
confuſie	haroubijrou'
coninck	ſultaen rayja
coninginne	rayja parampou'an
conings dochter	poutry rayja
coningrijck	negry ſultaen
connen	dapat
conſcientie	raſſa dalam haty
conſenteren	kaboel
conſte	pandeij
conterfepten	berlukis
converſeeren	berſobat
cool vã hout houtcool	arang
coopdach	hary bejouvval
coopen	bly
coopman	ſoudagar
coopmanſchap	harta dagang'an
coopſtadt	bendar
coorde	taly
cooper	tambagga
cooper gieten	tu'ang tambagga
copie	ſoerat beſalin
copieeren	berſalin ſourat
coppen/laten	bekam
corael	polam
cork	ragga,bacol
cort	panda
cortelings	barou
coſt int coopen	harga
coſten	hargaenja
cottoen	kapas
cout	ding'in

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
C R.	
Crabbe	Katam
Crabben metnagelen	garou
Cracht	quat
Crackeel	bakeley
Craem/winckel	Kedeij
Crauwen	garoeu
Craeyen der haen	kokoayam
Creupel	timpang
Crijch	mouſoh
crijghsman	pong'gavva
Crynghen	bermouſoh
Crijten:	betrea:
crokedil	baija
crom	erat.
C V.	
Cul ſchamelheyt	Sy'avvat, bouto
Cuſſen/ſoenen	t'ſium
Cutte	poky
Cupl	kulam
Cupſch	tjoutjy
D A.	
Dach wozden	Saijd'jer
daghen	hary
daghehjcr	ſa hary hary
dack	Atap
daer	ſana
daerom	carna ytoeu
dalen/vallen	rebah
dadels	gorma
dan	tatcalle
damaſt	telloukij
dancken	terrijma caſſe
d'ander	lain
danſſen	narry
dapper	ſang'at

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
darm	taly porut
dat	ytoe
daveren	bergrack
dauwen	unbon.
DE,	
Decken/ toe decken	Toetop
deelen	berbagy
delven	mengalij
dencken	fikir
deecken	ſelimbot
derthien	tygablas
dertich	tyga poelo
derwaerts	caſana
deſe	yny
deſolaet	béenaſſa
deuchtſaem man	ourang berhormat
devoot menſch	orang ſombayang
depſen	berondor.
DI.	
Diamant ſteen	Intan
dicht voeghen	rapat
dichte by	Ampir
dick	tebal
die vant been	paha
dief	orang mantiory
dien	ytoen
dienaer	ſakay
dienſt/ inde dienſt	dalam karyja
diep	dalam
dier coop	mahal
dierghelijck	ſamman'ja
differentie	lain farack
diſputeren	berdavva
dit	yny
diſtel	batjy

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Dobbelsteen	boa paree
dobbelen/ spelen	maijn paree
dobbelmaken	berlapis
dochter	annack perampou'an
doctoor	tabib
doen	boat
dolen	sessat
doeck	kain
doncker	glap
doncker weder	berglap
donder	goroh pitir
dooden	boenoeh
dooc	toely
dooen	doery
dooz/ pet dat dooz is	tourus
doozade/ een visch	abbenoes
doodt	matty
dozp	tana
dozst	aus
DR.	
dzaet	Taly benang
dzaepen/ oft winden	pousing
dzaepen/ stoel dzaepen	larick
dzaghen	berpicol
dzeck/ oft onreyn	najs
dzeyghen	bermara
dzie	tyga
dzincken	mynom
dzinghen	toelack
dzoef	t'sinta
dzoncken	mabock
dzooch	kring
dzooghen doeck	sapo tang'an
dzoomen	minpy
dzuppen	sitee

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
duyven	angoer
D V.	
Duecht	boedijman
dueren	lambattano
duere van een huys	pintoeu
dul	gyla bing'is
dun	nypis
duycken onder water	jilam dalam ayer
duym	indong tang'an
duysent	seryboeu
duyster	calam
duyve	merepaty
duyvel.	setaen oft jin ijblis
D W.	
Dwaes	Ghyla
E B.	
Ebbenhout	cayoeu arang
eclips der manen	garhana boulan
E D.	
Edel	asil raijd'ja
edick.	tjouka
E E.	
Eedt	Bersompa sompa
een	satoe
eens	sakaly
eendzachtichepdt	se samma samma
eende	itick oft bebeck
eenentwintich	dua poeloſa
eenichsins	barang begimanna
eenich dinck	barang appa
eer	hormat
eeren	bri hormat
eergierich man	oerang maloeu
eergisten	kalmarin doelon
eerst	dahoelocu
eerwich	kakal

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
EF.	
Effen	Ratta
ey	teloer
eylandt	poelouvv
elck man	ſe'orang orang
elders	tompat lain
elephant	gaijd'ja
elf	ſablas
elle mete/ meten	gaſa
ellenboghe	ſinkoeu.
EM.	
Emeraude	Permatta yjou
EN.	
Enckel	Selapis
enclauwe	matta kaky
ent	oud'jong
enghte	pitſick
enghel	mella-ykat
ER.	
Erfghenaem	Pouſaka
erbarmen	ſayang
erben	berpouſaka
erghens	barang tempat
ergher	iahat-lebe
erweten	boakatjang
eſel	calledey.
ET.	
Eten	Maccan
noenmael	maccan ting'ary
avontmael	maccan petang
etter uyt de wonden	nannah.
EX.	
EY.	
Ey	Te loer
eyerdop	kolit te loer
eyeren legghen	berte loer

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
eyghen	diery poenja
eynden	ſoudahan
eylandt	poelouvv
eyndtvoghel	boerong ytick
eyſchen	minta.
FA.	
Factoor	Kabitmal
fantaſeeren	bertjinta
feeſte/ feeſtdach	harij raija
fenijn.	bijſa.
FI.	
Figuere	Roupa, barang
fijn	Alus.
FL.	
Flau	Leteeh
fleſſche	kat'ſa
flitſe	anack pana
flus/over eenweynich	ſahat lagy
flupte/ handtpijp	banſi
flupme	belagaem
fluweel	veludro
FO.	
Fock	Layar aluan
folp	bong'a palla
fonderen	moela brouſa
fonteyn	matta ayer
forme om in te gieten	kalboet
fortreſſe.	kouta
FR.	
Fraey	Mad'jelis
fronſen	berlijpat
frupt	bo'a kayoeu.
FV.	
Fundament	Batou moela
fuſte	fuſta
GA.	

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Gaen	djalan
gaet	pegy
gaer makē/koken rijs	tannack naſi
gardenier	ourang tanaman
galeye	gorab
gans	boerong anſa
gapen	beganga
garen te naepen	benang'ken d'jaijt
garnaet appel	bodelyma
garrenaet.	oedang.
GE.	
Gheacht	Caſſche
ghebaert van kinde	berannack
ghebannen	bertoelack
ghebeden	terſomba
ghebeten	berghygit
ghebetert	ſombo
ghebueren	iady
ghebieden	paſſan men'jouroh
ghebijt	begygit
gheloouen	heakin
gereetſchap om wercken	pangavvey.
GI.	
Gierich	Kekjr
gieten	tuang
ginber	alia
giſteren.	kalmarin.
GL.	
Glas	Katja: t'ſiaja
gloepen.	mierachken
GN.	
gnorren	korkor.
GO.	
God	Alla
godloos man	oerang berbiſtou
goedertieren	baijckboedij

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
goedt	baick
gom	geteh kayoeu
gozde	ijcat pingang
gozden	berijcat pingang
gozdyne	ka'in tydoran
gozghelen	cocommor
gout	mas
goutſmit	pande mas.
GR.	
Gzacht of ſloot	Paya
graf	zerat
gram	gouſar
graedt van viſch	doery ekan
gras	rompot
grypen	tangcap
groen	ijd'jou
groeten	berſalam
groepen	tombo
grof	beſar combong
groot	beſar
grootmoedich	beſar haty
grootvader	nyny laky
grootmoeder	nyny parampouan
grouwel	haramij
GV.	
Gunnen	Kaſſche
guyt	nakal boedij
ghy	dijrij:angkou.
HA.	
Haen	Ayam jentan
haer	ramboet
haeſten	berbangat
haet	bint-ſij
halen	pijgij ambil
half	ting'ah
hals/ofte neck	ting ko

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
hamer	pomocol
handt	tang'an
handtboghe	pana
handelen	bevinjaga
handtschrift	ſoerat oetang
hane-ghekraij	koko ayam
hanghen	gantong
hardt	cras
hardtneckich	tegar haty
harnas	zyreh
hars/ arpeus	damar batou
haven der zee	tellock.
HE,	
Hebben	Adda
heden	harij ijnij
heel	ſammoenja
heel gheſondt maken	ſammoenja ſombo
heere	tu'an,entjc quihay
heet	hang'at
heffen	ankat
helpen van Godt	toelong pada Alla
helpen wercken	tompo
helle	narka
heten over twier	ang'at atas apy
heet weder	panas hary
hemel	ſurga
henne	ayam betijna
hende	bayoe dalam
herberghe	tocma pinda
hert int boſch	rouſa
herte	d'jantong
herwaerts	de ſiny
hueren	ſivva
heydens	cafir
heylich	moumin:coſſij:ulcadoes

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
heymelick	berbijſick
hey/een viſch	ij-jou
HI..	
Hiele	Toumit
hier	ſiny
hy	dya
hincken	tjapick
hinde	rouſa betijna
hinderniſſe	ſoukar
hitte	panas
HO,	
Hoe	begy manna
hoeck	oud'jong
hoeck der Zee	oejong laoet
hoede/bewaren	meliat
hoere	ſondel
hoereerder	oerang berſondel
hoeſten	batock
hoet	doedong
hof	empus
hol	gerong'an
hondert	ſaratos
hongher	lapar
honich	ayar madoe
hondt	anijn
hooch	tingy
hoochmoet	haty beſar
hooft	capalla
hoozen	bedeng'ar
hozn	tandock
hopen	taſſa haty
hopman	pongolo lyma
houbaer	dapat gavvin
houden/bijl	tetta
houmes	podam

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
hout op/ghenoech	pada
houtcool	Arang.
HV.	
Hulpe	Orang tompo
huyden	hary iny
huylen/oft schuylen	nang'is
huys	roema
huysghesin	ourang de rouma
huysvrou	perampouvvan de roema
huysman/oft boer	orang doeson
huyt	colijt
mijn huysvrou	istry amba
huysheer.	tuan de roema
IA.	
Jae	Ija
jacht/oft sloup	banting
jaer	tavvon
jagher	mannaboerou
jammer.	sayang.
IC.	
Ick	Beta,amba,ako
yder dach	hary sabagij harij
yderman	se orang orang
yser	besi
yserveren	landack
ydel	soch
yemandt	barang siappa
yet	barang barang
immer/oft emmer.	timba
IN.	
In	Dalam
ingaen	masock
inckt	dauvvat
inghewandt	ysi pror
Indien	lickelou
inwendich.	dedalam.

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
IO.	
Jocken	bergoerou
joode	iahoedy
jofvroeu	parampouankaya
jonghelinck	oeranh moeda
jonghen	boudack
jonck	mouda
IV.	
Juyst	Hat
juwelier	outos permatta
juriſdictie.	dalam negri
KA.	
kabel	Taly ſouh
kam	ſiſir
kameel	onta
kaecken	pypi
karre	pedaty
kawoerde.	medekey
KE.	
keel	Leheer
keeren/wenden	ballick
keerſſe	dien. oft damar
kennen	kanal
kerck	moſkit
kemmen	beſiſir
kerck hof	tempat zerat
kercker	paſong'an
kerve oft tepcken	taka
kermen	ternang'is
kerſten	orang ſerany
ketel	pryot tambagga
keten	rantee
keucken	dapor
keuren/kieſen	pilleh
keyſer	ſiltaen cheialam
KI.	

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Kieſen/ verkieſen	berpillih
kijcken	menentang
kyven	backeley
kinckhoozen	kalemboy laoet
kindt	annack
kinne	dhagou
kiſte	pety
kittelen	gely
KL.	
klachte	Mendavva
klemmen	terſepit
KN.	
knaveren	Mammah
knecht	ſakey
kneden	ramas
knevels	miſchey
knevelaer	oerang merbot
knie	loutut
knielen	doudock be lontu
knip	plitick
knoop	boarou
knoopen	berkantjing baijd'jo.
KO.	
kout	Soujock ding'in
kouſen	moſa.
KR.	
kreng of doodt beeſt	Banckey
kriſtal	batou palemban
kupt van vis	teloer ekan
kupt aent been	betis kaky.
LA.	
Lachen	Tertabba, tertavva
ladinghe	iſſienja moattan
lader	tanga
lack	Malouvv ambalou
laet	lambat

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
laken	ſackalat
lampe	plyta
lam/een ſchaep	annack domba
lam/paralitijck	tjapit
lancie	limbing, oft tomback
lanck	peanjang
landt	negry
langwerpich	boujoer
lappen	tampal kain
laſtich	barat amat
laſteren	menjompa
laten bloedt	bedarrah
lau	ang'at ſekit.
LE.	
Lecken	Tieris
lecker	d'joa
leedich/lup	malas
leer	koelit
leden	ſidy ſidy
leelijck	elock
leenen	pinjam
leeren	berayjer
leet	nyjiſſal
leven	ydoep
legghen/ruſten	miring, baring
lendenen	ping'ang
lepel	ſoede
leſen	batja
leſſchen/bluſſchen	padam
letten	berſia
letter/abc	ourof:a.b.c.
lever	haty
leughen	doeſta
lepden	pimpin
leveren	henterka tangan

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
leeuw	ſinga
LI.	
Lichaem	badan
licht	trang
licht int ghewicht	ring'an
lichten	trangken
lidt	ſidy
lidt teercken	tanda loucka
liedt	morey
lief	kaſſche
liefde	kekaſſche orang
lieghen	berdoeſta
legghen/ruſten	goering
lyden/veel lyden	tehan
linnen	ka'in
limoen	limoen kapas
lippen	bybir
liſpen	kata beteloer
liſt/liſtich.	moſſelhatty
LO.	
Locht	Lang'it
locken	roah
loghen	doeſta
loghenaer	oerang doeſta
longhe	paroeu paroeu
lonte	ſomboe bedil
loock	bavvang poutee
loof/oft moe weſen	lella
loon gheven	bry oupa
loonen	oupahan
loopen	lary
loop/oft buyckloop	tjierit
loot	tyma ytam
los	lepas
loven in copinghe	metavvat

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
LV.	
Lubben capoenen	bercambirij
ghelubt man/ capoen	oerang ſida ſida
lupden de clock	hela ginta
luſt	ſegar
luſtich/ fraey	mad' ielis: paras
lup	malas
lupde tbecken ſlaen	pocoł gong
lups	koetoeu
lupſteren	bedengar
luttel	ſedekit
MA.	
Macht	quat
macis	bonga' palla
maecht	annack dara
maechdom	dara
maechſchap oft afcomſt	afal
maeltijdt	d'jamouhan
maen	boelan
maenſchijn	boelan trang
maent	boelan
maenſtont der vrouwen	hil parampouan
magher	koeros
maecken	berboat
mal	gyla
malcanderen	ſamma ſamma
malen coozen	pypis gandom
mam/ bozſt der vrouwen	ſouſou param pouan
man	la ky laky
manck	timpang
mandaet banden Coning	ſabda rayja
mande/ kozf	bacol
manen ſchult	minta outang
manghelen	toukar
maniere	eſteadat

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
mareh upt een been	outack toelang
maſt vant ſchip	tejang capal
mate mede te meten	gas
matte	tykar
matras/ bultſack	mittey.
ME.	
mede gaen	D'jalan gantee
medecijn meeſter	tabib oubat
meer	lagy
meeſt	iang lebeh
meeſter	goeroeu,
melck	ayer ſou ſou
melcken	teree ſouſou
meel	tepong
meeſteren	beraubat
menghen	tjampor
menichmael	banja kaly
menſch	manuſia
merck	tjap, oft tanda
mercken	bertanda
merrye	couda betijna
mes	piſſou
metſer	outos gedong
merckt	paſſara
metael	tambagga
meten met een el	beroukor
meten met een mate	berſoukat
meynedich man	oerang doeſta
meynen	ſongo.
MI.	
Micken	Bijd'jera
middach	ting'a hary
midden	de ting'ah ofte antara
middelen/ deple	bagyken
mijden	lalouvvij

Digitized by Google

milte	limpa ian tong
minderen	berkoerang
min	koerang
minnen	berkasſche
mirakel	heraen
miſbruyck	ſallah
miſdaedt	dooſa
miſdader	oerang dooſa
miſmaken	d'jahat roupa
mis/ oft niet gheraect	tieda kena
miſval.	tieda iady
miſt.	cabot.
MO.	
Modder	Lompor
moede	lella
moeder	yboeu, in dong, ma
moedichman	oran g ſouka
moetwillichman	oerang nakal
moeye	mama perampouan
moeyten	ſuſahan
moghelijck	bardapat
moghen	dapat
monſteren	berhimpon
mondt	moelut
mooz	orange ſelam habeſi
moozden	menboenoech
moozdenaer	orang morka
mozghenſtondt	dini harı
mozghen	iſſock
moztier	loſong
moſtaert	ſaſſavvi
motte	oelat kain
mozwe	lombot
mouwe	tang'an bajou
moy.	baick roupa
MV.	

Digitized by Google

Duyts.	Malcys.
muer	pagar batou
mugghe	d'jamoeck
murmureren	uruhara
muſkeljaet	caſtoery
muys	tykos
muys van een handt	tapack tang'an
muytmaker	oerang tjaboely.
MY.	
My	Beta, amba
myle.	ſejam ialan.
NA.	
Nacht	Malam
naecomen	commedien datan
naeſte	iang ampir
naeckt	talang jang
naelde	iarom
nayen	d'jaijt
naghel/ſpijcker	pacou
naghel van vingeren	koukou
naghel/ crupdtnaghel	t'ſinkeij
naecken	mampirken
naghel bladen	———
naemaels	commedien
name	ber namma
natmaken	baſſaken
natie	ienis oerang
nabel	tanda prot
nau.	ſompit
NE.	
Neck	Tingko
neder	de bava
neve/ſuſterkint	t'jout'jo
neen	tieda
neerſtich	rad'jim
neghen	ſembilan
neffens	ſiſi

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
neghentich	ſembilan poelo
nemmermer	ſakaly tieda
nerghens	ſatoe tempat tieda
neſt van een voghel	ſarang bourong
net	mouboel
nete	teloer koetou
neuſe	ydong
NI.	
Nichte/ſuſterling	T'jout'jo parampuan
niemant	tieda ſiapa
niet waer	boukan
nieuw	barou
nieu tydinghen	gabar barou
nijt/nydich	fetena
nijghen	boat ſomba
nijpen	coubit.
NO.	
Noch	Makin
nochtans	vvellakin
noemen	namma
nooden	roo'ah
nooyden	outara
noote-muſcaet	boa palla
noyt	ſakaly tieda
NV.	
Nu	Sakaran
nuchteren	belom maccan
nut	menfa'at
OC.	
Och	Eyjo
orhernwen	eyjo tuan
OE.	
Oeſter	Tijram
oever der Zee	tepijlaut
OF.	
Offeren	Sombahan

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
officie	iahbattan
oft.	attou
OL.	
Olye	Minjack
oliphant.	gaijd'ja
O M.	
Om dies wille	carnaytoeu
omcingelt	belincker
O N.	
Oncoſt	balan'ja
onder	debava
oncuyſch	nad'jes
onderſaten	ſakein'ja:raijadt
onderwyſen	berayjar
onlancx thien daghen	barou ſapoele hary
ondoet dat	orey ytoe
ontnaghelen	tangal pacou
ontcleden	tangal kain
onderſte	iang de bava
onrecht	tieda betoel
ontrent	decat
ontfanghen	trima
oneffen	tijdá rata
ongheluck	tieda ſamma
ongheneucht	ſogoel haty
ongheſondt	ſakit
onwillich	tieda mau
onverdraechlijck:	tijada mendirit
onweder.	toffaen.
O O.	
Oock	D'jouga
ooghe	matta
oochappel	byjymatta
oom	mamma
oordeel des Heeren	kayemat
ooze	teling'a

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
oorruſſen	bantal
oorlof	mokoon
oorloghen	prang
oorſaeck	douſa
oorſpronck	Aſſal phon
ooſt.	tymoor.
OP.	
Op	Atas
opdoen	boeka
open	terboeka
opentlijck	ma'adabar
openhertich	betoel haty
opganck der ſonnen	matta hary naijck
opgheven/verloren	allahken
opgaen	naick
opperſte/overſte	pong'ouloe ourang
oprecht	benar
oprpſen	banckit
opſeggben	batja
opſicht	lyat matta
opſtaen	banckit
oproer	oerouhara
opvoeden	peara
opwaerdts.	naick atas
OR.	
Orangieappel	Lymon manis
oordeel	hary kayemat.
OS.	
Os	Lemboe cambijrij
oſſevleeſch/ootmoedich	daging lemboe: berſedjoet
OV.	
Oven	Dapor rotij
oudt	tua
over/teghen over	ſabrang
overal	dunnya ſagal
overblyven	carij

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
overeynde	bedijrij
overgaen	lepas
overgeven upte mont	mouta
overhept	orang beſar
overgieten	bertouang'ij
overhooft	panglijma
overlanck	plahan
overleden	maty maut
overloo/een water	aijer paſſang
overlooft	banja harga
overlupt	terbouu'jij
overmorghen	calmarin doulou
overſchrpven	berkirim ſourat
overſpel	bermoecka
overſpeelder	orang bermoecka
overtreden ghebodt	bedouſa
overtuynghen	berſaxzy
overvloedich	maamour
overwinnen overvallē	de allahken mengrompa
OX.	
Orel/orelen.	Kethee
PA.	
Patiencie	Appa daya
pack/okte bael	bonckos, oft baſka
packer	orang oupahan
padt	ialan
pael/oft ſtut	tongcat
paer	ſeparangoan
paert	couda.
paerten/deelen	berbagy
palleys des Coninck	aſſtana rayja
palm van een handt	tapa tang'an
pampier	kartas
pamme	belang'a
pantoffel	t'sierpu

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
pant	kram
pap	t'ſin
papagaey	noery
paradijſvoghel	borong dyvvata
parel	muttiara
parlemoer/ſchilp	ijboe mutiara
pas	hat
paſpoort	foerat terlepas
patroon na te wercke	atjoeu
pattattes / een wortel	ubij
peys maken	berdammey oft mafacat
paſſen	beroucor
paſſer	matta ytick
paſſeren	laloeuken
pavelioen	payong
pauwe	boerong merack
PE.	
Peck	Gegalla gala
peerle	muttiara
pene/boete	denda
penne/ſchrijfpenne	calam
Penſen	porot
Peper	lada
Perfeckt	majelis
Perſoon	orang manuſea
Perſen	pra
Peyſen	fykir
Peſe van een boghe	taly pana
PI.	
Pijck	tomback
Pijl	anack pana
Pijlkoker	barkas pana
Pijn	berſakitan
Pijnighen	berſickſa
Pplaer	tonckat tiang
Pploot	malin capal

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
piſſen.	kint'ſing
PL.	
Plaetſe	Tompat
Plaghen	ontong iahat
Plancken	papan
Planeet ſien	kelyh tros matta
Planten	tanam
Plat	ratta, oft tappa
Platteel	ping'an-tijma
Playſant	tempat baick
Pleghen	beaſſa
Ploeghen	mengala
Ploegh	gala
Plomp	tompol
Plucken	gintas
Plumme van voghel.	boeloeu boerong
PO.	
Pocken/kinder pockē	Poeroeuvvare
Pongiaert	kris
Poeper/buſpoeder	oubat bedil
Pols vande handt	boapetick petick
Pompe	bomba
Pompen	hela bomba
Pondt	kati
Pooʒte	pintou
Pooʒtier	pongolo pintou
Pozceleyn	mancko
Pot	priot
pot om water	tapaijen
potbacker	couſavvan
PR.	
Practiſeren	Bermoeſelhaty
praten	berkatta katta
prediken	ravvaijat
predikant	pandyta
preſenteren	bryken

Digitized by Google

pzesent — sombahan
pzijs — berharga
pzysen — poud'jie
pzince — sultaen
pzincipael — iang besar
pzinten — bertjap
pzoeven — tassaken
pzofijt — labba
pzofiteren — berlabba
pzobande — bakal
pzobantmeester — pongolo bonarey
pzoboost. — kayou myra

P V.

Puer — Samatta iuvva
put/waterput — talagga
punten/oft scherp — oejong matta
putten water. — timbang ayer

Q V.

Quade — Iahat
quaedt/weet — nakal
quaedtheit/stuers — bingis
quale — penjakit
quellen — berdissenda
questie — miskil
quetsen — berloucka
quetsuere — lijang
quickstlver — rassaa
quijtscheiden — halelcan

R A.

Rabbaut — Haramy
raden:raetslaeghen — mesaulat berbitiara
radijs — sajor
radt — goelong
raecken — kana
ram — domba lakij

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
rancke/oft tack	tjabang
rantſoen van eten	tabah macan
rantſoen/ geldt geven	teboſſan
rapen/opnemen	pong'ot
rappich/ſchurft	koudis
rappier	pedang
raſch	lecas, ſigra, bang'at
raſen	ing'er bang'er
rach	laba laba
rau	menta
RE.	
Recht	betoel
rechten	betoelken
rechtdoen/ Juſtitie	hoeckom
rechtveerdich	adil
rechtſgheleerde	fackeeh
rechterboet	kaky kanan
recken	penjangken
redelick	ſedang
re oft hinde	betijna
regael	ratjuyn
reghen	oud'jan
reghenen	beroud'jan
reghenbooch	benang rayja
regeeren	meng'hockom
regeerder	pang lima
regiſter	taffetar
rekenen	kekiera kiera
renoſter	badack
reuck	bouvvn'ja
revier	ſong'ey
repcken	ond'jock
repnighen	bertioejy
repſen	pegy negry lain
RL.	

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Ribbe	Rouſock
ridder	oele balan beſar
riem om te roepen	dayong
riem om me te ſchepē	pangayong
riem omt lijf	ikat pingang
rif of zan dt	paſsir carang
rijck	kaya
riet groot en dick	boulo
riet cleyn en dun	raboo
rpden te peert	bercouda
rpghen	ekat ekat
rijs onghestooten	padee
rijs ghestooten	bras
rijs ghesoden	naſi
rijp	maſſack
rpsen	pang'on
rinck.	tjytjin
RO.	
Robijnsteen	Permatta meijra
rock	bajou
roeden mede te meten	kajou oucor
roer te schieten	bedil eſpingarde
roer van een schip	commoedy capal
roeren/omroerē de pot	arou prio
roeren/ oft verroeren	begra
roepen pemant	rovva'oft pangil
roest van yser	karattan beſi
roepen	bedayong
roggbe	gandom
rolle	goelong
rollen	goelir
ront	boelat
rontsom	berkoulilíag
ronnen dat vet is	bekal

Digitized by Google

Duyts	Maleys
roocken	berasap
roock	assap
root	myra
room/oft stremlis	dadee
roosen van eglentier	bong'a mavvet
roos water	ayer mavver
roosten	toenoeu
rotten	boerock
roet	arang para
rooven	rampas
rooverye	rampassan
ros	myra roupa
rospnen	sebiep
rot/muys	tykos
roudzaghen.	dalam sogoel
RV.	
Ruet/oft smeer	Lemack
rugghe	belaccan
rusten	branty
rustich	souka haty
rustingh tot krijch	zyreh
rupdich/schozft	koudis
rupm	luvvas
rupmen	berluvvas
rupter.	bercouda
RY.	
SA.	
Sabel	Pedang
sacht	lembor
sack	karong
sadel van een peerdt	plana kouda
saedt	bid'gi
sayen	tanam
saffraen	koenjit
saghe	gargad'jij
saghen het hout	bergirgajy

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſagher	orang girgajy
ſalf	oubat
ſalven	beroubat
ſalich	ulcadoes:mounim
ſalpeter	t'ſindavva
ſalveren	toelongken
ſamen	ſamma
ſammelen	berompon
ſangher	oerang bydoon
ſant	paſsir
ſadt/oft verſadicht	kinjang
ſatijn	attelas
ſauſe	quah
ſapſoen.	mouſim
SC.	
Schade/verlies	Moroughy
ſchadelijck	ſayang
ſchaduwe	bayang bayang
ſchaeckſpel	t'ſiator
ſchaef	nyjis
ſchale/balancie	naratja
ſchamen	maloeuken
ſchaemte	maloevveu
ſchaep	domba
ſchaepherder	combala domba
ſchaerlaken	ſackelat miera
ſchaers	coerang
ſchaffen	bobo naſi
ſchamel van goedt	kasſieen arta
ſchamelhept van beyden	tempa maloeu
ſchalck	tjeredick
ſchantſe	kouta
ſchaer	gonting
ſchat/goedt	arta bindaharaan
ſchatten	oupetij

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſchaven	bernyjis
ſchaefyſer	pahadt nyjis
ſcheede van een rapier	ſarong pedang
ſcheedemaker	panjarong
ſcheef	bijlo
ſcheel ſien	pit'jickmata
ſcheel oft deckſel	talap oft toutoep
ſcheeren	bergonting
ſcheermes	piſſou penjoukor
ſcheet.	contut
ſchelden	memakj̃
ſchelferen	patjah
ſchelle	colit
ſchelm	harammy
ſchermeiſe	ſeronay
ſchelpe	colit carang
ſchenckel van een beẽ	toelang kaky
ſchencken wijn	bobo atack
ſchenden	beenaſſaken
ghelchent	beenaſſa
ſcheppen water	t'jedoo: caut
ſchepper/God	Alla
ſchermen	tankis
ſchermer	outos bertankis
ſchermutſen	berlavvan
ſcherp	taijd'jam
ſcherpen	bertaijd'jam
ſchueren	gooſo
ſchepden ghevecht	poblah
ſchicht	panna
ſchicken	bri akal
ſchier	ampir
ſchieten	paſſang
ſchynen	redop
ſchyten/kacken	berah

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſchyve	yris
ſchilderen	berlukis
ſchilder	orang berlukis
ſchilt	pryſeij
ſchillen eenige vrucht	coupas bokayou
ſchiltknecht	ſakey iabat preſi
ſchiltwachte	kavval d'jaga
ſchiltpadde	coeraroera
ſchimmelen	berbapo
ſchim of ſchaduw	bajang baijang
ſchip	cappal
ſchipper	nachgoda
ſchoen	kous
ſchoenmaker	pande caus
ſchole	benderſah
ſchoolmeeſter	fida oft goerou
ſchoon	bijſceij
ſchoonheyt	baick paras
ſchorft	coudis
ſchotel	pingan
ſchouwer	bahouvv
ſchrabber	kykis
ſchramme	tanda louka
ſchrapen	berkykis
ſchreeuwen	betrea
ſchreve	baris
ſchreyen	naug'is
ſchricken	teked'jout
ſchrift	ſourat
ſchryden	kaukang
ſchrijnwercker	pande pitij
ſchryven	men'jaurat
ſchrijfinckt	davvat
ſchroomen	bertakot
ſchudden	goyong goyong

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſchuldt	outang
ſchuldich	beroutang
ſchuldenaer	oerang beroutang
ſchuppe/ oft ſpa	galij
ſchutten	ſanga
ſchuylen	boenjy
ſchuynt	buee
ſchuynmen	berbuee
ſchuynte	praeu
ſchuyntvoerder	orang bepraeu
ſchuynven.	ſoerong
SE.	
Secreetſpreken	Katta berbiſick
ſecretaris	pongolo korkon
ſeghel	tjap
ſeghenen	pilehara allah
ſeeghen/ viſnet	poukat
ſegghen	berkatta
ſegwoordt	ſeparta
ſeker	ſongo
ſekerheyt	ſah
Selden	tieda banja kaly
Seltſaem	ſeraen
Selfs	diery d'jouga
Senden	kierim
Sendtbrief	ſoerat kierim'an
Senghen	ang'es
Sententie	hoekom
Senue	oerat
Serpent	naga
Ses	nam
Seſmael	nam caly
Setel/oft ſtoel	kurſi
Setten	tarouvv
Seven	toujov

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Seyl	layer
Seylen	baleyer
Seylboom	tejang layer
Seylsteen	batou brany
SI.	
Sieck	sakit
Sieckelijck	ſakitten
Sieckte	penjakit
Sieden in een pot	mendide
Sieden/niet braden	reboes
Siele	nyjavva
Sien	lyat
Sienlijck	keliatan
Sijghen	rabah
Spde	lambong
Sijt	ſultra
Sijn	adda
Spweghen	jalan lain
Silver	perack
Silverſmit	pande perack
Simpel	gyla
Sitroen	lymoen beſar
Sinnelijck	majelis
Sincken	tingelam
Singhen	berjanjy
Sipier	pongolo paſſong
Sitten	doudock
SL.	
Slach	Pocol
ſlachten een beeſt	ſommeleh
ſlaen	gitick
ſlaep vant hooft	roncka
ſlapen	tydoor
ſlanghe	oelar
ſlap	lembot

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Slappen	berlembot
Slave	hamba deng'an
Slecht/ effen	ratta
Slechtheyt ſimpel	gyla
Sleutel	annack kontjy
Slepen	terhela hela
ſlechten/ effenen	rattaken
ſlicken/ ſweighen	calan
ſlijck	lompor
ſlypen	aſſa
ſlijpſteen	batou aſſa
ſlim/ crom	yroet
ſlinck/ oft dun	nypis
ſlincx	kyry
Slincker ſchouder	bahon kyry
Sliſſchen/uytdoen	padam
Sloot	paya
Slot/ſterckte	kouta
Slot/vande kiſte	kontjy
Slotmaker	pandey kontjy
Sluymen	antock tydoor
Slyten	bercant'jing
SM.	
ſmachten/ verdzinckē	Matty lemas
ſmaeck	berraſſa
ſmaken	raſſaken
ſmal	ſenij pipick
ſmallen	perpypick
ſmeden	timpa
ſmeeren	bobo minjack
ſmeer	lemack
ſmerten	beſakit
ſmelten	antjoer
ſmyten	poucol
ſmoken/oft roken	beraſſap

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſmit	pandey biſſy
ſmout van de koe	lemac limboc
SN.	
ſnacken	Momandang
ſnaren van inſtrumenten	taly kotjapy
ſnede	ſayet
ſnel	tankas
ſnyden	carat
ſnymes	golok: podam
ſnoer	taly
ſnoo	iahat
ſnoohept/ercheyt	tjeredick
ſnot	ing'os
ſnuffelen	bertyum
ſnupt	ydong
SO.	
Soo	begytoe
ſobreren	maccan ſedekit
ſoch/een vercken	babijbetijna
ſoodanich	bagjeen
ſoecken	tjary
ſoenen	bertjum
ſoet	manis
ſoetelen	iuvval maccanan
ſoldt gheven	bry moeſara
ſolpher	belerang
ſomer	mouſim ang'at
ſommeren	berkiera kiera
ſommighe	barang appa
ſomtijts	barang caly
ſondach	hara ſombayang
ſonde	doſa
ſondighen.	berdoſa
ſondaer	oerang bedoſa
ſonder u	carna enkou

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Soon	annack laky
sonne	matta hary
sonne schijn	redop mataharij
sop	quah
soppen	maccan quah
sorghen	caloekan
sorghe verwaert	takot
sorghelijck	bertakot
sot	gyla
sout water	ayer masſin
sout	garam
souderen.	pettry
S P.	
Spacieren	bermayen mayen
spaden inde aerde	galijtana
spade/laet	lambat
spanne van een handt	jinckal
spannen een booch	blaneken pana
sparen	d'gimat
spat	ſompit
speck	babijging
spenen	annack ſouſou
spelen/dobbelen	barad'joudij
spelen op een velons	giſsing harbab
speelman	nanta brahy
speloncke	gerongong boukit
spickelen	bertytick tytick
spijcker	paſou
spille/ofte windaes	dauvver
spieghel	tjermijn
spiesse	limbing, oft tombac
spyse	maccanan
spysen	bry maccan
spinnecop	laba laba
spinnen het garen	antih benang

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſpit	pang'ang
ſpits oft ſcherp	matta tayjam
ſpetten/delven	galij tana
ſplyten	bla
ſplinter	doery
ſpoeden	lecas, ſegra
ſpoelen	terbaſſo
ſpoozen te peert	doery begouda
ſpoozen van een haen	coecoe aijam
ſpotten	begoerou
ſpouwen/overgheven	montah moelot
ſpouſel	bloeda
ſpzaeck	ſuara catta
ſpzeken	bercatta
Spzinghen	lompat
Spzonck	terlompat
Spzupten	tombo
Spzupt of tack	tjabang
Spupten	berſompit
SO.	
ST.	
Stadt	Couta nagrij
ſtael	coeloulij
ſtaen	bediery
ſtaet	diery
ſtaf	tonckat
ſtameren	gagab
ſtalmeeſter	pongolo kouda
ſtam van een boom	rahan pouhoon
ſtampen	menomboh
ſtamper	Alou
ſtampblock/mozrier	luſong
ſtanck	baubouſock
ſtandert	pand'jij pand'jij
ſtappen	lancka

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Stadthouder	ſabandar
Stede/plaets	tompat
Steech	lirong
Steelen van appelen	tankey
Steen	batou
Steenclippe	batou karang
Steert	ekour
Steets	ſedecala
Steeckkyp	kebal
Steecken	tykam
Steelen	mant'jourij
Stem	ſvvara
Stemmen	ingrang
Stercken	bertogokan
Sterck man	orang quat
Sterck/vaſt	tegoh
Sterre	bintang
Sterven	ben'javva n'javva
Sterſſelijck	memant
Stennen	biſſe necan
Steyl	ringy
Stichten	perboattan
Stier	limboejentan
Stieren het ſchip	bermoedij
Stierman	malim of joermoedij
Stierroer	commody
ſtijf	tegar
ſtyven	bertegar
ſtijl van een deure	tyang pintou
ſtijl	tyang
ſtilte van wint	tedo'angin
ſtil/oft ackhuys	tandas
ſtincken	boeſock
ſtippen	bertitick
ſtock	batang kajjou

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſtoel	kurſi
ſtoelganck	berak
ſtof	abou, oft dully
ſtocken / vuyrſtocken	berpaſſang api
ſtom	biſou
ſtomp	tompol
ſtonden der vrouwen	hijl parampouan
ſtonden aen	ſahat-ijnij
ſtont/ure	d'jam
ſtoozen/verſtoozen	ammarah
ſtooten	toe lack ofte tipis
ſtoppen	aſſa
ſtozmwint	xebot
ſtozmen van wint	berribot
ſtozten	tompa
ſtouthertich	brany haty
ſtracx	ſahat lagy
ſtralen der ſonnen	taly mattahary
ſtraet	raija
ſtraetrover	orang merbot
ſtraf	nakal
ſtraffen	berhoccum
ſtrick	d'jerat
ſtricken	d'jeratcan
ſtrijcken	ourut
ſtronckelen	terantock kaky
ſtront	ta'y
ſtroo	d'jaramij
ſtropen	taboer
ſtroom	aijer dras
ſtroopen	bovvang colit
ſtrupck van een boom	pohoon potong
ſtrpden	berparang
ſtrijdt	prang
ſtucken	pangal pangal

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſtuck	ſapangal
ſtuderen	berhad'jie
ſtuer van weſen	maſſam moucka
ſtupven/ſtof	abou terbang.
S V.	
Subtijl	Outos:pande
ſuchten	men jeloq
ſuer	maſſam
ſupghen	iſſap
ſulcr	bagy ytoe
ſurgijn	tabib
ſus	diem
ſuſſen	diemken
ſuſter	ſoudara parampouan
ſupcker	ſaker
ſupckerriet	teboeu
ſupden	ſalatan
ſupghelinck	annack berſouſou
ſuppen	ijrop
ſupſelen	berkyſer cappalla
ſupver	tjoutjy
ſupveren.	bertjoutjy
S W.	
Swack	Lembot
ſwackheyt	lembot toelang
ſwaer	brat
ſwaermoedich	ſogoel haty
ſwaer van kinde	bonting, oft hamil
ſwagher	ypar
ſwaghertinne	ypar parompouan
ſweer int lijf	benka
ſweeren/bloetkens	ſompa
ſweert	pedang
ſweet	peloh
ſweeten	berpeloh

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
ſwelghen	talan
ſwellen	benka
ſwemmen	bernang
ſwert	ytam
ſwert coꝛael	khalbahar
ſwerte conſtenaer	orang balick matta
ſwert maken	brouſa ytam
ſwichten het zeyle	ſoh layer
ſwijcken	terſoerut
ſwyghen	diem
ſwymen in onmacht	gougor pang ſavvan
ſwijn oft vercken	baby
SY.	
Sy	Dea
Sieroop.	maniſſan
TA.	
Tabbert	Bajou ſackelat
tachtentich	delampan poelo
tack van een boom	tjabang
tale	baſſa
taelman/tolck	iurebaſſa
taey	tegoh
tafel	kekouda
taffa	taffa
talioꝛ	tjypir
tamerindel boom	pohoon aſſam javva
tamarinde	aſſam javva
tam	gyna
tamme	bergyna
tant	gigy
tanghe	ſepit
tapiſſery cleedt	parma dany
taſten	iabat
TE	
Teken oft vooꝛſien	Alamat
teeckenen	bertanda

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
teenen der voeten	annack kaky
teenemael	capalang
teerlinck	bo pareh
teghen	hadapan
teghen comen	bertomoe
teghen opstaen	berbaljick
teghenspreken	berjavvap
teghenwoordich	kahadapan
tellen	byllang
teller	orang berbillang
temperen het yser	sepoch bisi
ten of tin	tyma boutee
terwe	gandom
terwylen hy	sedang dea
terghen	suvva
terstont	sacarang
TH.	
Thien	Sepoelo
thiemmael	sepoelo cally
thoonen	toenjock
TI.	
Tyghen	Heryman
tydinghe	gabar
tijt te voren	doulou calle
tijt verdrijf	bermeyen
tes niet	boucan
tytelijck goedt	arta dunya
timmeren	bertoucang
timmerman	ourang toucang
tyran	orang nakal
tijttel.	geler
TO.	
Toch	bener
toe	sampeij
toebehoren	poenja
toecomen	datan

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
toeconiſte	ary datan
toedoen	toetoep
toegaenck	pegy tempat
toeghedaen	berlebeh
toegheven	bry lebeh
toelaten	kaboel
toemaken	poerbaicky
toenaem	nammaenja
toenemen	iady
toegheneghen	bercaſſe caſſehan
toerekenen	dea poenja
toeruſten	poerbaicky
toeſchryven	kicrin ſoerat
toeſegghen	kaboel
toeſicht	terlyat
toeſien	havvaen
toeſluyten	tertoetoep
toeſteken	tickam
toetellen	terbylang
toevallen	toutop diery
tooeven	nanty
tolgheven	bryt ſukeij
tollenaer	orang tryma t'ſukey
tolhuys	ferdach
tol vooz de kinderen	gaſsing annack
tonghe	lyda
tolck	jourbaſſa
toom vant peert	kekang kouda
toonen	toen'jock
toornich	amarah
torren van een kerck	tjandij
tooztſe	dy'en damer
tot hem	aken dea
touwe	taly

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Tractieren	bergormat
traech	lambat malas
tranen	ayermatta
trecken	hela, tarick
trecktangh	ſepit
treden niette voet	ytick kaky
treffen	kna
treuren	ſoegoel haty
treurich	ſoegoel
triomphe	bermayen
triompheren	bermayen mayen
trommel	gendrang
trommelaer	orang gendrang
trompet	namfiery
trompe voor kinderen	gingong
trompetblaſen	tiop namfiery
trooſten	mongoenjongy
trou	benar adil
trouwichept	adil hatij
trouwen	kavvin
TS.	
Tſamen	Samma
tſamen comen	ſamma datan
tſamenſpreken	bercatta ſamma
tſamen ghel woyen	berſompa ſamma
TV.	
Tortelduyve	terkoekor
tuſſchen	de antara
tunghen	berſaxſij
tunghe	ſaxſi
tunchriſſe	ſaxſijhan
tupt/kan	kindy
tupten der vrouwen	rambot perampouan
TW.	
Twaelf	Dua blas
twee	dua

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
tweederley	dua ienis
twintich	dua poelo
VA	
Vadem	Depa
vader	bappa
vaeck	antock tydoor
vaeckerich	meng antocantoc
vane/oft vlaghe	tongol
valck	rayja vvally
vallen	gougor
valleye	padang
valsch	iahat
valschelijck	iahat haty
van daer	derry sana
van nu voortaen	darij sacarang
vanghenisse	passong
vanghen	menangcap
vangunghe	belongoean
varen een rvvier op	moudick songey
varen een rvvier af	hielier songey
vast houden	tahan
vasten	poassa
vat /een ton	t'hong
vatten	sambot
VE.	
Vechten	Backeley
vechter/schermer	orang betanckis
vechtmeesteer	outos betanckis
veder/plumme	boelou boerong
vee/oft beest	benatang
veel	banja
veelerhande	banja iynis
veerdich	mosteyt, oft adir
veertich	ampat poelo
veest	contoet

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
veghen	ſappo
vel	colut
veldtheere	pongolo lyma rayat
velthoen	ayam outan
veltmuys	tycos outan
venckelſaet	jieremanis
venijn	bijſa
venynich	berbijſa
verachten	bantjy
verachteren	tingal commedien
verraet	fetena duraka
veranderen	gantyken
verantwoorden	berjavvap
verantwoort	iavvap
verarbeyt	terprouſa
verarmen	kaſſien datan
verbaeſt	rakottan
verbernen	toenoeu iady
verberghen	berboen'jij
verbeteren	membaijckij
verbeyden	menantij
verbidden	mehon lepas
verbinden een wondt	bobo oubat
verblijden	berſouka
verblinden	ekat matta
verboden	cata iang'an
verbet	tieda dapat
vervolghen	terekoet
verbrant	tertoenou
vercieren	poerbayky
verciert	ſonda poerbayky
vercken	babij
verclaren	cattaken bener
vercleeden	ganty kain
verclepnen	de kitjilken

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
verclicken	ſomba fittenah
verclicker	orang fiittenah
verckoecken	tegar dierienja
vercoelen	berſoudjoeck
vercoopen	d'jovval
vercocht	berd'jovval
vercooper	orang bejouvval
vercozten	coerang-ij
vercozt	berkoerang
vercouwen	berſoujock
vercracht	bo'at iahat
vercrygben	berbolee
vercommen	ydop poelang
verdzagben	tehan
verdeelt	berbagy
verdencken	tering'at
verdacht	ber ing'at
verderven	beenaſſa
Verderffenis	bijnaſſahan
Verdienen	labakan
Verdient	berupa
Ver dinghen	paijou
Verdobbelē / verſpelē	berjoedy
Verdoemen	derhoka
Verdoen hem ſelven	boenoh dierienja
Verdzaept	balick
Verdzaghen	bertehan
Verdziet	ſogol
Verdzyven	bovvanken
Verdzincken	matty lemas
Verdzoghen	berkring
Verduyſteren	berſemun'ij
Verduytſchen	ter ladan
Verdwynen	terantjoer
Vereenighen	berſamma damey

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Ver-ergheren	berbiſtou
Vergaderen	bercampong
Vergadert	berempon
Vergaderinghe	campong'an
Vergaen	berantjoer
Vergeven met fenijn	de toebay orang
Vergheefs	ſalah
Verghelden	ballas
Vergiffenis bidden Godt	toubat ken Alle
Vergheten	loupa
Vergheven	ampony, maaf
Vergheven met vergift	touba, ken bijſa
Vergift	bijſa
Vergieten	touang'poula
Vergouden	basmas
Vergrammen	iady amarah
vergrooten	berbaſſaran
Vergrypen	berſallah
Verhaesten	berlecas
Verhanghen	begantong
Verharden	tegerken
Verharen	ganty rambot
Verheucht	ſoucka
Verhooghen	tingyken
verhoozen	berdeng'ar
verhueren	berſyvva
verhuyſen	ganty roema
verjaghen	boerujnja
verkieſen	berpilleh
verlangt/grooter	berſambat
verlaten	bertingal
verleenen	terminjam
verlegghen/ veranderen	berganty
verlieſen/ wech brenghen	hilang
verlieſen aen comanſchap	meroegy

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
verlichting	rehadt
verlochenen tgheloof	balick nabby
verlossen	lapasken
verlooft	souda lepas
vermaken/ verandere	gantyken
vermaneu	berijing'at
vermeerderen	lebehkan
vermenghen	tjampor
vermetelheydt	brany
vermeyen	bermayen
vermindert	bercoerang
vermoghen	dapat
vermoeden	takot adda
vermoorden	de boenoeh
vermorwen	berlembot
vernachten	bermalam
vernaeyen	d'jaijt pula
vernederen	ketjilkan
vernemen	beding'ar
vernielen	antjoerken
vernieuweu	berbaroucan
ver nuchteren	balik mabock
verneughen	menbayer
vernuftich	banja taeu
verongheliicken	berdong'oe
veroordeelen	berhoeckom
veroorsaken	bermulani
verpachten	bersivva
verpoosen	ganty brousa
verquisten	bovvanken
verraden	duraka
verre	d'jau
verrysen	berbangkit
verroesten	berkarratan
verrotten	bourock

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
verrueren	begra
verſaden	berkinjang
verſamelen	berhimpon
verſch	tavvar
verſchalen/wijn	amber arack
verſchueren	bertjarick
verſchepden	llain d'jenis
verſchieten de verwe	beroubah vvarna
verſchicken	poerbaycky
verſchimmelen	berlapo
verſchricken	berkedjut
verſchryven	berſalin ſoerat
verſenden	kierim
verſetten	gantikan
verſeylen	baleyer
verſieden	abis antjor
verſuert	maſſam jady
verſilveren	berperack
verſincken	tingelam
verſinnen	befikir
verſlypen	aſſa poela
verſmaden	tieta ſambor
verſmeden	bertimba
verſmelten	berantjor
verſoecken	bertjouba
verſorghen	barang ing'at
verſotten	iady gyla
verſparen	berd jimat
verſprepden	bartaboer
verſpelen/ verdobbelt	berjoedy
verſpieden	berſolocan
verſtaen	katauvvi
verſtant	berartij
verſterven	termatty
verſtooren	amarahkan

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Verstooten	toelack
Verstoppen	berässah
Verstouten	membranijcan
Verstricken	berdjerat
Verstropen	bertjeray
Verstuymen	berloupa
verswacken	berlempot
Verswaren	berbratcan
Verswygben	berdiem
Vertalen	berjurubassa
Verteeren	maccan biaya
Vertellen	tjerita
Vertiert	beganti
Verslucht	blijsa
Vertinnen	bertymaken
vertoeven	menantij
vertollen	bert'jukeij
vertoonen	bertoend jock
vertrecken	berpoulang
Vertreden	soeroet
Vertroosten	permongoenjongy
Vertuyschen	bejoedy
Vervallen	berrobo
Vervloecken	berscompa
Vervoeren	berpinda
Vervolghen	ber ikot
Verwachten	menantykan
Verwerven	beroelecan
Verwateren	ganty ayer
Verwen	tjelop
Verwer	pandeit'jelop
Verwen linwant	tjelop kain
Verweldighen	bergaga-ij
Verwerpen	bovvanckan
Verwonnen	allahkan

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Verwinteren	bernavvon
verwisselen	betouckar
verwonderen	heraen
verborghen	boenjyken
vesten	kouta
vet	gomock
veulen/ jonck peert	annack couda
veych	ma'oet
veylen	betoenjock
veynsen	menjesel
VI.	
Vyandt	Satrou
Victualie	maccannan bakal
vier int ghetal	ampat
vierrant	ampa pasagij
vierendeel	soek ou
vier	apy
vier stoken	bobo apy
vierdach	hary sombayang
vijl van yser	kikitan bissij
vijf	lyma
vijftich	lyma poelo
vyle	kykier
vylen	bekykier
vyleyn	haramy
villen	colircan
vinckel	jiere manis
vinden	boele, oft dapat
vingher	anna tang'an
visch	ykan
visschen met het net	memoukat
visscher	orang meng'ail
visschen met de hoet	meng'ail
vishoeck	matta kail
VL.	

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Vleisden	pacanicra
Vlack	ratta
Vlaghe	tongol ongol
Vlammen	n'jala apij
Vles van glas	ſera'y katja
Vleesch	daging
Vleughel	ſayap
Vlieden	larij ondor
Vlieghen	terbang
Vlieghe	lalat
Vloo	koetou anjin
Vloecken	iompa
Vloedentwater	ayer paſſang
Vloedt vant water	paſſang ayer
Vloot van ſchepen	caling capan
Vluchtich	larykan
VO.	
Vocht oft natachtich	Baſſa
Vochten/natmaken	berſiram
Voeden/opvoeden	piara
Voester	indong indong'an
Voeghen	rappat
Voelen	geracan
Voerman	orang menbovvat
Voet	kaky
Voghel	boerong, oft tjintjin
voghel aes	onpan boerong
vol	penoh
volck	orang
volcomen	ſemporna
volcomelijck	ſemporna raija
voldoen/betalen	bayer outang
volghen	ikot
volwaſſen	ſouda beſar
voncke	titeãpij

Digitized by Google

Duyts.	Malcys.
voor	adapan
voorbygaen	hadapan lalu
voordansen	nary doulon
voordrincken	mynon doulon
voorgaen	ialan doelou
voorhooft	da'y
voorouders	bappa douloeu
voorsichtich	bid jacksena
voorsinghen	ianjy doelou
voorsitten	dudock doelu
voorslach/horologe	d'jam taboo
voortreden	ialan doeloeu
voorwaer	tongo
voorwaerts	dchadapan
voortbrenghen	iadykan
voortdrijven	ſoerongkan
voortganck	berjalan
vorme	calboet
vouwen/torvouwen	lypat
V R.	
Vraghen	Bertanja
Vraghe	tanjahan
vreck/gierich man	orang kykir
vreemt	dagang
vreesen	bertakot
vreemdelinck	orang dagang
vreucht	ſouka haty
vrient	ſobat,
vrinddinne	ſobat parampouan
vrman/geen slaefslijn	mordeka
vroech	pagy hary
vrouwe	parampouvvan
vruchten schroomen	gentar
vrucht van een boom	bokayou
vrucht baren/ kinderē	berannackan

Digitized by Google

VV.

Vuyl linnen	Kain tsjamar
vuyl.	tsjamar

WA.

Wacht houden	bertongoe
Wacker weſen	d'jaga
waecken	berd'jaga
waer iſt	kamanna adda
waer af	carna appa
waer by	de manna
waeromme	carna appa
waer gady	manna pegymoe
waermede	dang'an appa
tiswaer	ſongo
waerheyt	ſongo ſongo
waernemen/bewaren	berſimpan
waerſegghen	catta ſongo
waerteeckenen	alamat benar
wayer	kypas
Wapen	tyop ang'in
Waghen/kerre	pedaty
Waggyelen/los	longar
Wallen: grachten	parit
Weeſkindt	anack jatim
Weeſhuys	rouma jatim
Wanckel	tieda tegog
Wanckelmoedich	lombot hatij
Wandelen	ialan barmayen
Wan	nyro
Wannen	tampy
Wan gheloove	tieda pertjaya
Wanghe	pypy
Wanneer	manna calle
wapen/harnas	zyreh
wapenen/gheweer	ſinjata

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
warmen	bedeang
warm	panas
wassen/groot worden	ydoep tombo
was van byen	lylin
wasschen linnen	basso kain
wasscher linnen	benara ofte mainato
wat	appa
wat is dat	appa ytoe
water	ayer
versch water	ayer tavvar
water/melloenen	tymon mendikeij
W E.	
Wech	Ialan
weghen te gaen	jalan
wegh/absent	tieda sini
wegh draghen	bava poulang
wegh gaen	poelang
wegh ganc/wederom	combaly
wegh iaghen	nijeehkan
wegh loopen	lary
wegh werpen	bovvang
wedden	betarro
wederom	combaly
weder crygben	dapat poelang
weder gaen	combalykan
wedersprecken	d'jiavvap
weduwaer	lelaky boud'jang
weduwe	parãpouan boud'jang
wee	sakit
weeck	lembot
weecken	rindam
weechluys	pinjit
weechschale	narratja
weenen	nang'is
Weerlichten	kylat

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Weerdich	harga
Werpen met een ſteē	louterkan batou
werptol van kinderē	gaſſing annack
Wegen met de ſchael	timbang
Wecke	ſejoumat
Wel	baick
Welvaren	adda baick
welcke	appa, oft maya
weldaet	boat bactij
welletom	ſalamat datang
weecken	rendang
wenden	balick
wentelen	goeſier
werck	card.ja
wercken	pacard'jaan
werden	jadij
werelt	dunnja
weeren	berlavvan
weſen	adda
weſt	barat
weten	taeu
wetten/ſlypen	aſſaken
weven garen	anty oft tenoen
wepcken	rendang
wepden der beeſten	peara
wepfelen	balijck
wepgheren	tieda bry
wepnich	ſedekit
wepnigher	ſedekit lagy
WI.	
Wichtich	Brat
wicken/oplichten	anckat
wie	ſiappa
wieroock/benſwijn	cominjan
wp	kyta

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
Wijcken	lalou
Wyder	luvvas lagy
Wijdt	luvvas
Wijf/mijn wijf	iſtry amba ofte bijnij
Wijdt dan een dagh	barang ſahary
Wijn	arack ofte ang'or
Winbzaunen	kning
Wildernis	rimba
wijngaert	pehon angoer
wijs	alim boedij
wyſen	tocnjock
wildevercken	baby outan
wildtbeeſt	binatang outang
wildeman	oerang rimba
willen	mau
winckel	kedei
winden	berpouſing
winnen	menang
windt	ang'in
winter	mouſim oud'jan
wiſſchen	ſappo
wiſſelen	ourop
wiſſel	toeker
wit	poutee
witten.	berboutecan
WO.	
Woeſtlandt	Negry rimba
Wolcke	avvang
Wol	boulo domba
Wolle laken	ſackelar
Wonde	loucka ofte liang
Wonder	heraen
Woonnen	menaun
Wooꝛdt/manneken	ytick jentam
Wooꝛdt /een wooꝛdt	ſepattah

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
wozghen	koed'joet
wozm /wozm gediert	oelat
wozpeu	louter
wozmen	glang
wozstelen	berloutor
woztel.	akar
W R.	
Wzake	Ballas
wzeedt	nakal
wzeecken	balaſken
wzyven	goſock
wzinghen.	pra.
W T.	
Wt/oft al upt	Abis
wtbzenghen	bava delouvvar
wtbzoeden	meng'eram
wtdeelen	berbagijcan
wtdoen	padam
wtdonwen/perſen	berpra
wtdzincken	my nomäbis
wtdzoghen	kring'habis
wtganck	jalan calouvvar
wtgheven	balan'ja
wtgieten	boang
Wthanghen	gantong alamat
Wtlenen	minjam
Wtmeten	ſouckat abis
Wtnemen	terambil
Wtroepen met een beckē	mom momken
Wtroyen	bijnaſſacan
wtſpannen	brenty
Wtſpouwen	bloeda
wtſpzaeck	ſeboet catta
wtſpzuyten	bertombo
wtſtellen	tango

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
wtſtorten	tuangtompa
wtſuppen	ijrop habis
wttrecken	calouvvar
wtvercozen	kaſſchee, moumin, oumad
wtwendich	dary louvvar
wtwyſen	keliatan
wtwringhen	pouterkan pra
WY.	
Wy	kyta
wijs	budiman
wijcken	melalou
ZE.	
Zee	Laoet
zeepe	ſabon
zeghel	tjap
zegenen	berpileharakan

Digitized by Google

Int corte is hier by malcanderen ghevoecht alle de principaelste leden des menschen/so wel van buyten als van binnen.

Duyts.	Maleys.
Het hooft	Capalla
hayr	ramboet
voorhooft	day'a
wijubrauwen	kening
ooghen	matta
ooghschelen	klopoe matto
oogenblick	berkitjap matta
neus	jdong
wanghen	pypij
lippen	by bier
tonghe	lyda
tanden	gygy
kakebeen	rahan
kin	dhagoeu
baerdt	d'jangot
knevels	michey
oozen	teling'a
hals/oft neck	tinckoe
den keel	leher
de strot	krongkong'an
schouders	bahoe
schouderblat	belicat
ellevoogh	sijkoe
vozst	dada
vozstkens	sou sou
orsel	ketee
de zyde	lanbong
slincker	kiery
rechter	kannan
dennniddel	pingan
heupe	pongon

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
dye	paha
knye	loetot
knijeſchijf	tompoerong lutot
kupten	betis
ſchjeen	tonlang cring
enckla wen	matta kaky
hiel	toemit
bal vande voet	tapack kaky
den grooten tee	ijboe kakij
de andere teenen	jaij cakij
armen	ling'an oft tang'an
handen	tang'an oft iary
duym	ijboe tang'an
vinghеren	jary
cleyne vinghеr	klinking.
naghelen	kuku
ribbe	ruſock
het hert	d'jantong
lever	haty
long	parou parou
milte	limpa iantong
de gal	ampedoeu
darmen	taly prot
buyck	prot
naevel	pouſat
baes	ary ary
ſchaft/ſchamelheydt	chavvat
cloockēs/ſchamelheyt	bopler
bzeyn van hooft	outack capalla
cruijn	pouſat pouſaran
hooft ſchel	tencora
Vader	Bapa
moeder	ydoe indong, mat
grootvader	nyny laka

Digitized by Google

Duyts.	Maleys.
grootmoeder	nyny parampouan
mijn wijf	iſtry amba
mijn man	ſouamy amba
ſoon	annack laky
dochter	annack parampouan
dochters man	mynantoe
dochter of ſoons kint neve	tjoutjou
broeder	ſoudara laky
ſuſter	ſoudara paramponan
ſwager oft ſuſters man	ypar lakij
behoutvader	mintuvva lakij
ſwagherinne	ypar parampouan
behoude moeder	my tuvva parãpouan
mijn ouwer broeder	abang beta
mijn jongher broeder	adey
mijn ouwer ſuſter	kaka
mijn jongher ſuſter	ade
oom	mama laky laki
moeye	mama parampoan
oms kint/ſoon	ſeneny laky
ooms dochter	ſeneny parampouan
ſuſterlings kint	ſepoujang
broeders kint	comon

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google